

forum

Birth of Christ

The Event
that Changed the
History of the
World

Features
p. 12-17

Armenian
Cultural Month
p. 31-39

Evangelism
p. 40-41

Our Community
p. 42-53

IN THIS ISSUE:

- 3-4 How the Birth of Jesus Christ Changed the World for the Better by Rev. Kevork George Terian
- 5-6 Ինչպես Յիսոս Քրիստոս Շնունդը Փոխեց Աշխարհը Դեպի Լավը by Rev. Kevork George Terian
- 7-8 Honoring God with Our Lives by Rev. Hendrik Shanazarian
- 8-9 Ազգություն Շնորհներուն Բարի Տնկենակը by Rev. Hendrik Shanazarian
- 10-11 Mighty in a Manger by Rev. Ron Tovmassian

Features

- 12-14 Jesus' Three Offices: Prophet, Priest, King by Rev. Kevork George Terian
- 14-15 Two Natures of Jesus Christ by Rev. Kevork George Terian
- 16 The Refining Influence of Jesus' Teachings on Ancient Rome by Rev. Kevork George Terian
- 17 Hymn of Promise by Natalie Sleeth
- 17-18 Two Parables by Rev. Dr. Avedis Boynerian
- 19 The Nicene Creed and the Armenian Faith Today by Catherine Momjian-Preuhs
- 20-23 Shifts of Perspectives in Christmas Carols & Songs by Doris & Arda Melkonian
- 24-25 The Inconvenient Light by Harout Nercessian
- 26-27 A Baby Who Changed the Lives of People by Rev. Dr. Vahan H. Tootikian
- 28-30 Հիսոս Քրիստոսի Տնայան վայրը by Rev. Hovhannes Hovsepyan

Armenian Cultural Month

- 31-33 Armenian Holy Translators' Day: The Word Became Light for the Nation by Rev. Serop Megerditchian
- 33-35 Սորոց Թարգմանչաց: Խօսքը՝ Լոյս Ազգին by Rev. Serop Megerditchian
- 35 180th Anniversary for AEC: Marking a Milestone in Armenian Evangelical History by Doris Melkonian
- 36-39 Թարգմանչաց եւ Հայոց Գիրերու Գիւղի 1620 Ամեակ by Hagop Janbazian

Evangelism

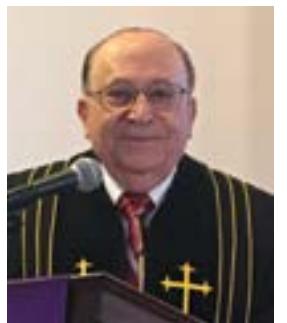
- 40-41 B.L.E.S.S. and Be Blessed: Ararat Church's Comeback Story by Jaclyn (Janigian) Hagopian

Our Community

- 42 Glendale Armenian Church of the Nazarene Update by Andy Magdesian
- 43 AEWG Convenes in Glendale, CA
- 44-46 AEUNA West Coast: 2025 Youth Year in Review by Rev. Razmig Minassian & Vars Megerditchian
- 47 Camp Arevik 2025: A Powerful Week of Growth, Faith, and Fellowship by Sylvia Jizmejian
- 48-49 AEWG-Eastern Region 2025 by Catherine Momjian-Preuhs
- 50-51 AMAA's 106th Annual Meeting Banquet by Louisa Janbazian
- 52-53 Ամերիկայի Հայ Աւելարանչական Ընկերակցութեան 106-րդ Տարեկան ժողովի Ճաշկերոյթը by Louisa Janbazian

Giving, p. 54

In Memoriam, p. 55-59

From the Editor's Desk

By Rev. Kevork George Terian

How the Birth of Jesus Christ Changed the World for the Better

FORUM is the journal of, and published by, the Armenian Evangelical Union of North America
411 East Acacia Avenue, Suite 200, Glendale,
CA 91205, U.S.A. | Phone: 818.500.8839
Email: aeuna@aeuna.org

The AEUNA is a tax-exempt, not for profit organization under IRS Code Section 501(c)(3)

FORUM is also available online at: aeuna.org
For additions, deletions, or modifications to the mailing list or email list, contact the AEUNA at: Phone: 818.500.8839 | Email: aeuna@aeuna.org

Publication Committee and Editorial Board:

- Rev. Kevork George Terian—Editor-in-Chief
publication@aeuna.org
- Rev. Hendrik Shanazarian—Minister to the Union
mttu@aeuna.org
- Rev. Serop Megerditchian
rev.seropmegerditchian@yahoo.com
- Elise Kalfayan
communications@aeuna.org
- Jennifer Telfeyan-LaRoe
jennifer.laroe@gmail.com
- Catherine Momjian-Preuhs
catherine@momjian.us
- Doris Melkonian
dkmucla@yahoo.com
- Arda Melkonian
arda.melkonian@gmail.com
- Jean Bedrosian
cloudscape70@gmail.com

Opinions expressed are those of the authors and do not imply the official endorsement of the AEUNA, nor of any of its constituent churches. We do consider unsolicited articles for publication. However, before preparing a manuscript for submission, please contact the Chair or Editor to obtain author guidelines. Accepted manuscripts are subject to editorial review and may be modified before publication.

Production: Print Solutions Inc.,
320 South Dean Street, Englewood, NJ, 07631
201-567-9622 | printsolutions.info

Image on Cover: Mesrop of Khizan (Armenian, active 1605 - 1651), illuminator. The Nativity with the Adoration of the Shepherds and Magi, 1615

CONTINUED ON NEXT PAGE

3 - Forum Christmas/Winter 2025

Pontius Pilate, the Roman Governor of the Province of Judea. His life is recorded, not only in the Bible, but is also acknowledged by non-Christian historians, such as Josephus, Tacitus, Pliny the Elder and others. This proves that Christianity is neither a legend nor a myth. Archaeological excavations have unearthed the synagogue of Capernaum, the Pool of Bethesda, the old city of Jericho, the home of Joseph and Mary in Nazareth, and other locations that are associated with Jesus' life and ministry. Our faith is not blind because it is built on solid historical facts.

3. Jesus Made God Visible

People saw Jesus, touched Him and witnessed His actions. They saw Him calm storms, give sight to the blind, heal lepers, feed hungry people and raise up the dead. On the Mount of Transfiguration, the privileged disciples saw His full divine glory unveiled. He did not hide in a cave like a hermit, but publicly revealed Himself and disclosed the reason for His incarnation: He came to seek and to save the lost. God allowed Himself to be seen by human eyes.

The statement that "Jesus is the exact representation of the invisible God" is a core Christian belief found in Colossians 1:15 and Hebrews 1:3 that states, "Jesus is the radiance of God's glory and the exact picture, or icon, of His being." Because God is transcendent and invisible, Jesus acts as the ultimate and perfect revealer of His being and character. Jesus is not a partial reflection of God, but His "exact" imprint. This means that there are no distortions or missing pieces; all of God's divine nature is fully present in Jesus. Through His life and ministry, Jesus makes all of God's attributes of unselfish love, compassion, holiness, purity, humility and justice fully visible and comprehensible to people. The Bible affirms the truth that "in Christ, all the fullness of the Deity was pleased to dwell" (Colossians 1:19). This verse reinforces the undeniable truth that Jesus is not a lesser Deity because He shares the very essence of God's nature in its fullness.

"Jesus Christ is the fullest, most complete and final revelation of God in human history."

4. Jesus Made God's Message Audible

People heard Jesus teach, preach, pray, comfort, rebuke and proclaim the arrival of the Kingdom of God. Jesus didn't just talk about truth; He declared the truth because He was the embodiment of all truth. In total amazement, the people said, "No one ever spoke the way this Person speaks" (John 7:46). At His baptism and transfiguration, "the Father's voice was heard saying, "This is My beloved Son in whom I am well pleased."

Just think how much comfort and joy we experience whenever we hear the voice of a loved one, especially in times of hardship! Hearing the voice of Jesus, through the Gospels, floods our hearts with genuine joy and inner peace, and gives us direction and guidance as we journey through life. Are we listening everyday to the thousands of confusing and misleading voices on the **internet** but neglecting the one voice that really matters?

5. Jesus Made God a Tangible Reality

Jesus had a physical body—He touched and was touched. He held children in His arms, washed feet and broke bread, with His hands. After His glorious resurrection He said, "Touch Me and see, a ghost does not have flesh and bones as you see Me have" (Luke 24:39). Jesus showed His hands and feet that bore the marks of the crucifixion to a group of bewildered disciples to prove to them that they were not seeing an apparition, but a real and tangible person.

In and through Jesus, God didn't just speak about Himself; He actually revealed Himself. He entered our world in a way that could be personally known, historically verified, seen, heard and personally experienced. Therefore, John Stott's statement is true because Jesus Christ is the fullest, most complete and final revelation of God in human history.

The positive impact of Jesus' sinless life and His matchless teachings has been unsurpassed in the history of our world. By introducing the concepts of unconditional love, unlimited forgiveness, the dignity and intrinsic value of every human life, He exerted a tremendous influence on the formation of a new series of sublime moral and ethical standards that transformed the social fabric of the ancient world and demolished its violent, inhuman and demeaning practices. The emphasis on showing compassion, caring for the poor and helping the marginalized, reshaped our entire legal system that regulated human behavior and interactions on the basis of justice and unbiased fairness.

God is no longer distant and far away. Through Jesus' incarnation, He came near and dwelt among us. Today, you and I can feel and enjoy His presence with us in worship, prayer, Bible study and the love of His people.

Խմբագրի Գրասեղանէն

Ինչպէս Յիսուս Քրիստոսի Ծնունդը Փոխեց Աշխարհը Դէպի Լաւը

Մինչ Ինչպէս կորդիկ դուք մը կը գծէր նկար մը, իր մայրը հարցուց, «Որո՞ն պարկերը կը գծես»: Առանց որևէ վարանումի ան պարախանեց, «Ասպուծոյ պարկերը կը գծեմ»: Եթէ զարմացած մայրը ըսա, «Բայց ոչ մէկը գիրէ թէ Ասպուած ինչ դեսակ կերպարանք ունի»: Տղան ժպարալով ըսաւ, «Մարդիկ պիտի գիտնան, եթէ ես գործս աւարգեմ»:

Ասպուած նոյն բանը կարպարեց Յիսուսի մարդեղութեան միջոցով: Ան իր անձը արդարայիտեց մարդկային կերպարանքով: Այլ խօսքով՝ Ան մեզ յայփնեց իր բնութիւնը եւ նկարագիրը ձեւով մը որ մենք կարող ենք հասկնալ: Հոչակաւոր Անգլիացի ասպուածաբան Ճռն Սթոթը, որ Համաշխարհային Աւելիանչական Շարժման Ճանչուած առաջնորդն էր և որուն Time ամսագիրը 2005 թուականին դասել է 100 ամենազդեցիկ մարդկանց շարքին, կ'ըսէ. «Նազովրեցի Յիսուսով ասպուածային յայփնութիւնը՝ անձնական, պարմական, դեսանելի, լեկի և շօշափելի իրականութիւն մը եղաւ»:

Եկեք միասին ուսումնասիրենք այս խորիմասպ յայգարարութեան Ճշմարիփ նշանակութիւնը և ըմբռնենք անոր կարեւորութիւնը մեզ համար այսօր:

1. Յիսուսը Ասպուծոյ անձնական յայփնութիւնն է

Ասպուած մեզ չըրկեց փիլիսոփայութեան մեջ արդարայիտուած վերացական գաղափար մը: Ան մեզ կանոններով լեցուն գիրք մը չուղարկեց: Փոխարէնը, Ան մեր մօք եկաւ Անձնաւորութեան մը միջոցով որ դիւրամագրէլի է, հեշտութեամբ հասանելի և որուն հետք մենք կարող ենք կապ հասպարել: Եթէ անձ մը մեզ նամակ մը կամ գիրք մը դրկէ, մենք դեղէկութիւններ կը սպանանք անոր մասին, բայց եթէ մէկ մը անձամբ այցելէ մեզ, մենք կը ճանչնանք անոր սիրով, բնաւորութիւնը, նկարագրի յափկութիւնները և անոր էութիւնը: Եթէ Ասպուծոյ մարմնացած Որդին այցելէ մեզ, մենք անձնական հանդիպում մը կ'ունենանք Անոր հետք, քանի որ Ան յսպակօրէն կ'ըսէ. «Ով որ ինձ դեսնէ, զլսուած դեսած կ'ըլլայ» (Յովիհաննէս 14:9): Քրիստոնէութեան մէջ՝ մենք ոչ թէ միայն կը հետեւինք կոնքին մը, այլ նաև կը քանենք Անձի մը հետք, որ մեզ կը ճանչնայ մեր անձնական անունով և մեզ կը հոգայ եւ կը խնամէ անհապապէս:

2. Յիսուսը արմադացած է պարմութեան մէջ

Յիսուս ապրեցաւ որոշ ժամանակաշրջանի մը եւ վայրի մը մէջ՝ որ ունէր իր ինքնուրոյն մշակույթը: Ան ծնաւ Բեթղեհէմի մէջ, մեծցաւ Նազարէթ քաղաքին մէջ և խաչուեցաւ Երուսալէմի մէջ՝ Հրէասպանի Շուվմիացի կառավարիչ՝ Պինդացի Պիղապոսի իշխանութիւն օրերուն ընթացքին: Անոր կենսագրութիւնը արձանագրուած է ոչ միայն Ասպուածաշունչ մափեանին մէջ, այլև յիշուած է ոչ-Քրիստոնեայ պարմաբաններու կողմէ: Օրինակի համար ունինք Յովսէփիոսը, Թասիդոսը, Պիլիսիոս Աւագը, Սիսերոն և ուրիշներ: Այս կ'ապացուցանէ թէ Քրիստոնէութիւնը ոչ հեթիաթ է, ոչ ալ առասպել: Հնագիրական պետրումները յայփնաբերած են Կափանայումի Սինակուլը, Բեթեսդայի աւազանը, Եղիովիլի հին քաղաքը, Յովսէփի և Մարիամի գրունը Նազարէթի մէջ և այլ վայրեր որոնք առնչութիւն ունին Յիսուսի կեանքին և ծառայութեան հետք: Մեր հաւաքը կոյր չէ, քանի որ ան հիմնուած է ամուր պարմական փաստերու վրայ:

3. Յիսուսը զլսուած դեսանելի դարձուց

Մարդիկ դեսան Յիսուսին, դպշեցան Անոր մարմնին և ականափես եղան Անոր կարպարած գործերուն: Անոնք դեսան թէ ինչպէս Ան հանդարդեցուց փոթորիկները, դեսողութիւն պարգեւեց կոյրերուն, բուժում շնորհեց բորովներուն, կերպեց անօթի մարդկանց և յարութիւն գրուած մեռեալներուն: Պայծառակերպութեան լեռան վրայ, մենաշնորհեալ աշակերպները դեսան Անոր կարպարեալ ասպուածային փառքին բացայայիտումը: Ան չպահուըդեցաւ քարայրներու մէջ Ճանաւորներու նման, այլ հրապարակաւ յայփնեց իր մարդեղութեան գլխաւոր պարմանը. Ան եկաւ փափուելու և փրկելու մեղքի մէջ կորսուածները: Ասպուած թոյլապրեց իր արարածներուն որ իրեն դեսնեն մարդկային աչքերով:

CONTINUED ON NEXT PAGE

Սուրբ Գրոց յայբարարութիւնը որ կ' ըսէ «Յիսուս անդեսանելի Ասպուծոյ Ճշգրիփ պարկերն է», Քրիստոնէական հիմնական համոգումն է որ կը գիտնական կողմացիներու թուղթի 1:15ի և Եբրայեցիներու թուղթի 1:3 համարներուն մէջ, ուր կը կարդանք թէ «Յիսուսը Ասպուծոյ փառքին Ճառագայթումն է և Անոր Էութեան Ճշգրիփ պարկերը»: Քանի որ Ասպուած անդեսանելի է, Յիսուսը Անոր Էութեան և Նկարագրի յափկութիւններուն կապարեալ բացայաբողովն է: Յիսուս Ասպուծոյ բնութեան մասնակի արփացուրմը չէ, այլ Անոր Էութեան «Ճշգրիփ» եւ կապարեալ պարկերացումն է: Այս կը նշանակէ թէ Անոր բնութեան մէջ չկան աղաւաղումներ կամ բացակայող սպորորդելինսեր: **Ասպուծոյ լիակաբար բնութիւնը իր ամբողջական կազմով ներկայ է Յիսուսի անձնաւորութեան մեջ:** Իր կեանքի և ծառայութեան միջոցով, Յիսուս՝ Ասպուծոյ բոլոր յափկանիցները, ներաւեալ անձնուրաց սէրը, կարեկցութիւնը, սրբութիւնը, արդարութիւնը, խոնարհութիւնը և վեհութիւնը, լիովին դեսանելի և հասկանալի դարձուց մարդկանց համար: Ասպամատաշունչը կը հասպարէ այն Ճշմարպութիւնը, որ «Քրիստոսի մեջ Ասպուածութեան ամբողջ լիութիւնը հաճեցաւ բնակի» (Կողըսացի 1:19): Այս համարը կը հասպարէ այն անհերքելի Ճշմարպութիւնը որ Յիսուս ցած ասփիճանի Ասպուածութիւն չէ, քանի որ **Ան հաւասար բաժնեկիցն է Ասպուծոյ բուն Էութեան՝ իր ամբողջ լիութեամբ:**

4. Յիսուս Ասպուծոյ պարզամը լսելի դարձուց

Մարդկի լսեցին Յիսուսի հոչակած պարզամները, քարոզները, աղօթքները, միսիթարական խօսքերը, յանդիմանութիւնները, յորդորները և Անոր ազդարարութիւնները: Յիսուս ոչ թէ միայն կը խօսէր Ճշմարպութեան մասին. Ան իր հոչակած Ճշմարպութեան մարմնացումն էր: Մեծ զարմանքով եւ հիացումով մարդկի վկայեցին. «Երբեք մէկը այս մարդուն պէս չէ խօսած» (Յովհաննէս 7:46): Անոր մկրպութեան և այլակերպութեան ժամանակ լսուեցաւ Հօր ձայնը որ կ' ըսէր «Սա է իմ սիրելի Որդին որուն ես հաճեցայ»:

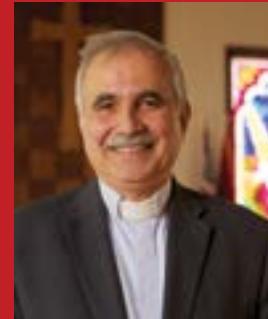
Պահ մը մրածենք, թէ որքան միսիթարութիւն և ուրախութիւն կը զգանք երբ կը լսենք սիրելիի մը ձայնը, մանաւանդ կեանքի դժուարութիւններուն ժամանակ: Երբ Յիսուսի ձայնը կը լսենք, մեր սրբերը կը լեցուին յորդաւագ ուրախութիւնով, ներքին խաղաղութիւնով և անհուն բերկրանքով: Յիսուսի ձայնը մեզ ուղղութիւն ու առաջնորդութիւն կու փայ կեանքի դժնդակ օրերուն ընթացքին: Վրդեօք մենք ամէն օր կը լսենք «Համացանցի» շիոթեցնող և մոլորեցնող հազարաւոր ձայներ, բայց կ անդեսնք այն միակ ձայնը, որ իսկապէս կարևորագոյնն է:

5. Յիսուս զԱսպուած դարձուց շօշափելի իրականութեան

Յիսուս ունէր ֆիզիքական մարմին մը: Ան մանուկներուն գրկեց, աշակերպներուն ուրբերը լուաց և հաց կդրեց իր ձեռքերով: Իր փառահեղ յարութենէն յեփոյ - Ան ըսաւ իր ապշահար աշակերպներուն. «Դպչէր հնձ և փեսէք որ ես ուրուական մը չեմ որովհետեւ մարմին ու ուկորներ ունիմ, ինչպէս կը դեսնէք» (Ղուկաս 24:39): Յիսուս՝ շիոթութեան մաֆնուած աշակերպներուն ցոյց փուաւ խաճելութեան հետքերը կրող իր ձեռքերն ու ուրբերը որպէսզի փարէ անոնց թէ իրենց դեսածը ցնորական երազ մը չէր, այլ իրական և շօշափելի անձնաւորութիւն մը:

Յիսուսի միջոցով Ասպուած ո՛չ միայն խօսեցաւ իր մասին. այլ յայինեց իր իսկական Էութիւնը որ անշահանդիր եւ վճիր սէր է: Ան միաւ մեր աշխարհը մասնայաբուկ ձեւով մը որպէսզի մենք կարողանանք անձամբ Ճանչնք, պարմականօրէն սպորտել իր արարքները, դեսնել, լսել և անձամբ զգալ իր ներկայութիւնը մեր առօրեայ կեանքին մէջ: Ներկարար, ասպուածաբան Զոն Սթորթի խօսքերը Ճշմարիփ են, քանի որ Յիսուս Քրիստոսը Ասպուծոյ ամէնակաբարեալ և վերջնական յայինութիւնն է փրուած բովանդակ մարդկութեան:

Չերմօրէն կը շնորհարենք Տէր Յիսուս Քրիստոսի Ս. Ծննդեան եւ Ամանորի բարեբասրիկ Տօները:

From the Minister to the Union

Honoring God with Our Lives

By Rev. Hendrik Shanazarian

I like the chorus of the hymn *Count Your Blessings* by Johnson Oatman, Jr.: *Count your blessings. Name them one by one. Count your many blessings, see what God has done!* In some versions the last line reads: *And it will surprise you what the Lord has done.* The hymn encourages us to recognize God's many blessings even as we go through challenging times. Such situations make it difficult for us to remember God's protection and comfort. When we have struggles in life, our attention often easily shifts from what we have to what we don't have or what we have lost.

In Deuteronomy 8, Moses tells the people to remember all that God has done for them and warns them not to forget to honor Him for His blessings after they enter the Promised Land and prosper (vv. 1-18). The unfortunate reality is that we tend to be forgetful creatures who take God's work in our lives for granted no matter the situation. This happens when we go through trials but also when we are at ease. It is crucial to remember our blessings in order to be good stewards and remain thankful for all that God has given us. In Deuteronomy, Moses says: *Praise the Lord your God for the good land he has given you...remember the Lord your God, for it is he who gives you the ability to produce wealth* (8:10,18).

Christian Stewardship is a topic that is preached on at least once in many churches, usually toward the end of the year. Unfortunately, sometimes this is done mainly when churches try to encourage members to give more to balance the church budget. I have been raised in a church where our pastor taught us that Stewardship is an approach to life. The Scriptures teach us that everything we may think we have and whoever we may think we are, it all belongs to God. We own nothing but are given stewardship over God's treasures. Some call stewardship a lifestyle or a way of life. In a booklet prepared by the Evangelical Lutheran Church, they teach that Stewardship is the recognition that God has entrusted us with the message of the Gospel of grace that we share through our expression of love for God and our neighbor. In this approach, stewardship invites us to look in three different directions. We first need to look at God as the source of all things, who out of love came down to us. Then we need to acknowledge everything God has entrusted to our care and express our love and thankfulness to Him. Finally, we must recognize the needs of those around us and use our God given resources to reach out to them with God's love.

In this article my goal is to take some time to consider the gifts we have received from God. We need to discover and acknowledge all the resources He has entrusted to our care, as individuals and as a Church. This needs to be a daily discipline we develop in our lives. Out of His love, God has granted us different talents, opportunities and material possessions. The more we recognize these blessings, the more we will be thankful. As a result, we will respond to God's love by using the resources He has provided for the purpose of serving and honoring Him.

As good stewards we use God's gifts to achieve success and productivity in different areas of life. We use our God given abilities to care for our families, our personal needs and also to serve God's kingdom through participation in the church, support of missionary endeavors and involvement in other charitable organizations. I thank God for those who have found ways to be good stewards of the talents, abilities and gifts God has entrusted to them. My prayer is that we may all work together to discover such assets in our congregation and find ways to use them to express our love for God, our congregation and our neighbors. Using our talents and abilities for such purposes is good stewardship and an expression of our gratitude to God.

Time is one of God's greatest gifts. He gives us one lifetime to work, serve, praise and love. An important aspect of stewardship is to manage the time He has given us responsibly. How do we use our time as individuals and as a congregation? What are we doing with the time God has entrusted to us? How much of our daily, weekly, or monthly schedule is used to express our love for God, His church and our neighbors? Each of us should carefully assess our use of time for one typical week. How much time do we spend on different activities? Does this assessment of how we spend our time match our spiritual values? Are there ways we could better use our time, individually and as a congregation to love God and to serve our church family and the broader community? The proper use of our time is a significant aspect of good stewardship and an expression of our gratitude to God.

"Count your blessings. Name them one by one. Count your many blessings, see what God has done! Count your blessings. Name them one by one. Count your many blessings, see what God has done!"

Money is a powerful force in our lives. Jesus reminds us: *Where your treasure is, there your heart will be also* (Luke 12:34). God is concerned about how we exercise stewardship over all the material resources He has entrusted to us, not just a fraction of it. He cares about how we earn it, the way we manage it, the things we buy with it and even our methods for saving and/or investing it. While teaching about God's kingdom, Jesus used the example of servants who invested money entrusted to them by their master. The one who invested wisely was commended as a *good and trustworthy servant!* However, whether they invested wisely or foolishly, in the end they were all accountable to the Master.

Many books have been written about Christian principles for handling money. One of the more important principles in that regard is tithing and I want to share some thoughts on that subject today. Many Christians argue that tithing is an Old Testament law and since we have been freed from the law by Christ, we do not need to tithe. My pastor back in Iran used to teach that if someone under the law gives 10% out of obligation, under grace, we should eagerly go beyond that out of thanksgiving. We do not tithe to obey the law and earn merit; we tithe in response to God's grace. Tithing is simply an expression of gratitude to God for blessing our lives. It is about trusting God and His provision; caring about God's work; participating in His mission and trusting His church and its leadership.

First Peter 4:10-11 is a powerful passage on stewardship. It reminds us that we are called to be faithful stewards of God's grace in all its forms. Stewardship is not limited to our time or money—it includes our gifts, talents, schedules, and every aspect of what we think, say, and do.

God calls us to use the gifts we have received to serve Him and others with the strength He provides, so that in everything, He may be praised and His name glorified. We are not owners but managers, entrusted to handle God's resources with integrity and accountability to Christ, our Master. Our calling is not for personal gain or recognition, but for service and for God's glory.

Let us, therefore, examine our lives through the lens of a steward of God's grace. With His help and guidance, may we make stewardship not just a nice idea, but a way of life.

Միութեան Հովհակին Պատգամը Ասպուծոյ Շնորհներու Բարի Տնտեսներ

Որպէս Յիսուս Քրիստոսի հետեւորներ, ինչպէս պէտք է ապրինք այնպիսի աշխարհի մը մէջ, ուր շափերը հետաքրքրուած են միմիայն իրենցմով: Ինչպէս ներկայացնենք Քրիստոսը այնպիսի մշակոյթի մը մէջ, ուր սանձարձակ սպառումը, մրցակցութիւնը եւ անձնական փառափրութիւնը յաձան ծայրաեղորին կը քաջակայի: Արդեօք հնարաւոր է ապրիլ քրիստոնէական արժեքներով այնպիսի հասարակութեան մը մէջ, ուր եսակիրութիւնը կը ներկայացնի որպէս առաքինութիւն: Շար դժուար է մեր Տիրոջ ուսուցումներուն համաձայն ապրիլ նման միջավայրի մը մէջ:

Առաջին դարու քրիստոնեաները եւս իրենց առջեւը ունէին նման մարդարաւէրներ, բայց նոյն ապեն կանչուեցան իրենց հաւաքքին համար բազմապես կառապանքներ դիմագրաւելու այնպիսին, որ մէնք նոյնիսկ չենք կրնար ենթադրել: Պեստրոս առաքեալ իր առաջին նամակին չորրորդ գլուխին մէջ կը խրափէ որ քրիստոնեաները ապրին Ասպուծոյ կամքին համաձայն իրենց փառապանքներով հանդերձ: Ան 10-11 համարներուն մէջ կ'ամփոփէ իր ուսուցումները ասպուածահածոյ կեանքի մասին: Այս համարները կամփոփէն ծշմարդութիւններ, որոնք օգտակար են քրիստոնեաներուն բոլոր ժամանակշրջաններու մէջ: Մեր ներկայ իրականութիւնները եւ մարդարաւէրները ինչպիսին ալ որ ըլլան, մէնք կանչուած ենք մշտապէս ապրելու որպէս Ասպուծոյ շնորհներուն հաւաքարիմ փնտենները:

Առաջին ծշմարդութիւնը- Տասերորդ համարը մէզի կը յիշեցնէ, թէ Ասպուած իւրաքանչիւր քրիստոնեայի շնորհած է պարգեներ: Ասպուած սպեղծած է մեզ եւ օժտած զանազան կարողութիւններով եւ պարգեւած է քարբեր քաղանդներ: Ասպուծոյ շնորհով եւ հաւաքրով ունինք ներում քանի որ Յիսուս խաչին վրայ մեռաւ եւ յարութիւն առաւ: Ասպուած իր Որդին ուղարկեց, որպէսզի մեզ ազագի մեղքին պատիժէն ու անեծքչն: Ան կը շնորհէ իր Հոգին նոր կեանք մը ապրելու համար եւ կը պարգեւէ հոգեւոր պարգեներ: Արդ, ինչ որ ենք եւ ինչ որ ունինք Ասպուծոյ կը պատկանի: Մենք գէրեր չենք, այլ փնտեններ, որոնք հաշուեփու են Ասպուծոյ եւ կանչուած՝ իր պարգեները գործածելու Անոր կամքի ու նպարակի համեմագ:

Երկրորդ ծշմարդութիւնը այն է, որ բոլոր այն պարգեները, որոնք սպացեր ենք, պէտք է գործածուին

Ասպուծոյ փառքին համար Յիսուս Քրիստոսի միջոցով: Առանց կասկածի կարեւոր է Ճանշալ Ասպուծոյ պարգեները (օրինակ՝ կարողութիւններ, փաղանդներ, ժամանակ, դրամ եւ այլն): Կարեւոր է նաեւ շնորհակալութեամբ վայելելու, գործածելու, զարգացնելու, ներդնելու ու խնայելու զանոնք այնպիսի ձեւով, որ կ'արդարայացի մեր սէրը Ասպուծոյ եւ մեր բարեկամին ու դրացին հանդէպ: Ասպուծոյ պարգեներուն հաւաքարիմ ինամակալ ըլլալը մեր գոհունակութեան արդարայացութիւնն է, որով կը պատրուուի Ասպուած եւ կը փառաւորուի Անոր Անունը:

Երրորդ ծշմարդութիւնը այն է, որ սպացած պարգեներուն նպարակն է՝ ծառայել ուրիշներուն: Տնտեսութեան հիմքը այն է, որ մէնք սպացողներ ենք, ոչ թէ փէրեր: Սաղմու 139.14-ը կը յիշեցնէ, թէ մէնք «ահաւոր եւ զարմանալի կերպով» սպեղծուած ենք: Մենք սպեղծուած արարածներ ենք, ոչ թէ սպեղծիչ: Զանազան միջոցներն ու աղբիւներու, որ Ասպուած շնորհած է պէտք չէ մեզ հպարփացնեն, այլ անդրադանալով թէ Ասպուած է պարգենողը, այն պէտք է միշտ մեզ խնարհութեան եւ ուրիշներուն ծառայելու:

Զապուած սիրել՝ մեր ամբողջ էութեամբ՝ առաջին եւ մէծագոյն պարուիրանն է, բայց պէտք չէ մոլոնակը, որ նոյն պարուիրանի երկրորդ մասն է՝ սիրէ քու ընկերու քու անձիր պէս: Բառերը անհմասդ են, եթէ սէրը չարփայացուի գործերով: Լաւ փնտես ըլլալը կը ներառէ նաեւ սիրել քու ընկերու: Բարի Սամարացի առակին մէջ Յիսուս մէզի կը սորվեցնէ առափածեռն կերպով փալ անոնց, որոնք վշացած են ու կարիքաւոր: Առակը կը շեշտէ, որ մեր ընկերու կրնայ ըլլալ անսպասելի կամ նոյնիսկ ոչ ցանկալի անձ մը, բայց մէնք կանչուած ենք օգնելու բոլորին, որոնք կը դառապին: Առակին մէկ կարեւոր պարգամն ալ այն է, որ Սամարացին իր Ճամբայէն ելաւ եւ իր անձը մէծապէս անհանգստացուց՝ ուրիշի մը օգնական ըլլալու եւ ծառայելու:

Մարթէու 25-րդ գլուխին մէջ Յիսուս կը սորվեցնէ, որ վերջին օրը Թագաւորը պիտի գայ եւ պիտի զափէ ժողովուրդները՝ եւ ոմանց դասէ իր աջ կողմը եւ ուրիշները իր ձախ կողմը: Իր աջին եղողները անոնք են, որոնք ժամանակին ինսամեցին քաղցած, ծարաւ, մերկ, առանձին, հիւանդ կամ բանդարկեալ անձերուն: Անոնք պիտի կոչուին «Զօրս օրինուածներ»: Յիսուս կ'ըսէ, թէ ինչ որ անոնք ըրին այս կարօփեաներուն, իրեն, որպիներեւ անոնք իր եղայիներէն ամենէն պազիկներէն մէկուն ըրին (Մարթ. 25.31-46): Ասպուած եսայի մարգարէին միջոցով իր ժողորվուրին կոչ կընէ. «Բարիհը ընել սորվեցէք, իրաւնքը կնորուեցէք, երջանկացուցէք զրկուածը, որբը արդարութեամբ դապեցէք եւ այրիին իրաւունքը պաշրպանեցէք» (Եսայիա 1.17):

Փառք կուրամ Ասպուծոյ, որ մեզմէ շափեր մեր եկեղեցիներու զանազան ծառայութիւններու, Աւելարանչականի եւ ուրիշ բարեսիրական ընկերակցութիւններու միջոցաւ եւ անձնապէս սէր կը ցուցաբերեն կարիքի մէջ եղողներուն: Այս մէկը հասուն եկեղեցւոյ եւ հաւաքացեալի նշաններէն մին է՝ ուշադիր եւ գթառապ ըլլալ կարօփեաներուն նկարմամբ, ոչ միայն աղօթքով, այլ նաեւ գործն մասնակցութեամբ: Կհա թէ ինչ կը նշանակէ Ասպուծոյ պարգեներու հաւաքարիմ փնտես ըլլալ:

Բարի սամարացի առակը մէզ կը միշտ մեր ծառայելու եւ սէր ցուցաբերելու շրջագիծը աւելի ընդլայնելու: Կը հրակիրեմ աղօթքով փնտուելու կորսուածը, կարօփեալը եւ անբեսուածը՝ թէ մեր եկեղեցւոյ պափերէն ներս եւ թէ դուրս, թէ մերձաւորը եւ թէ հեռաւորը: Յիսուս կ'ըսէ (Մարթ. 26.11), թէ որքան ալ հաւաքարիմ ծառայենք կամ որքան ալ առափածեռն կերպով փանք կամ սիրենք, մարդկային ցան ու դառապանքը պիտի շարունակուի մինչեւ Անոր գալուստը: Բայց մեզ շնորհուած պարգեներու դրուած են ասպուածային սէր եւ գութ ցուցաբերելու մեր շրջապափին:

Եթէ պապրամափ ես Անոր օրինակին հեփեւելու, ապա դուն պիտի դառնաս Անոր գործիքը՝ արցունք մը սրբելու, ծարաւի մը գաւաթ մը ջուր հրամցնելու, ցաւ մը ամիբելու, հոգնած մը հանգիստի առաջնորդելու: Կանչուած ենք ապակը որպէս Ասպուծոյ շնորհներուն հաւաքարիմ փնտեսներ: Այս մէկը կ'ըսէ Ասպուծոյ ուժով ծառայելու եւ Ասպուծոյ խօսք խօսելով, որպէսզի Ասպուծ փառաւորուի մեր բոլոր ըսածներուն եւ ըրածներուն մէջ: Կանչուած ենք փնտեսներ ըլլալու մեր ամբողջ էութեանք սիրելու եւ ծառայելու Ասպուծոյ եւ մեր ընկերին, մերձաւորին ու հեռաւորին: Գնա եւ դուն ալ նոյնը ըրէ:

Mighty in a Manger

By Rev. Ron Tovmassian, AEUNA Field Pastor

From now on all generations will call me blessed for the Mighty One has done great things for me—holy is his name. - Luke 1:48c-49

Have you ever contemplated the overwhelming message of love represented in the Christmas story. In considering the incarnation, it is easy to dwell on how wretched and undeserving we were that God had to make this selfless sacrifice to save us. Sometimes it seems that because we have no right to it and are so destitute of righteousness, we should feel humbled and abased.

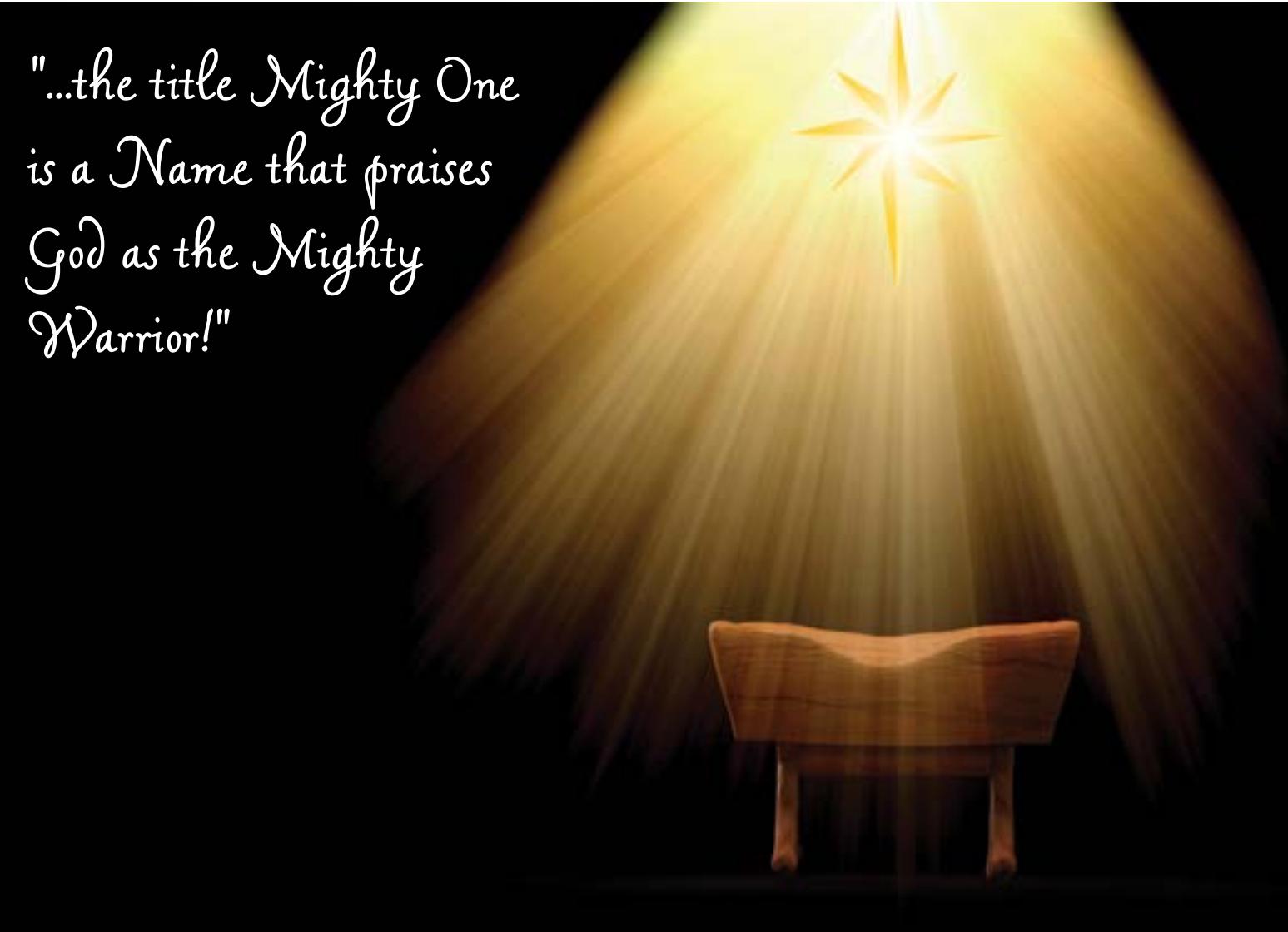
Yet the Scriptures tell us that the incredible sacrifice of the incarnation was a gift of grace. God doesn't expect us to deserve it nor does He want us to feel shame for receiving it. On the contrary, His desire is that through this divine act of love, we might realize how cherished we are in His eyes. The message of Christmas lets us know just how special and loved we must be that God would do such an amazing thing for us.

Imagine someone is destitute and homeless, living on the streets. Another person comes and gives that person food, security and a place to live at great personal sacrifice. It is exceedingly generous, and the person feels humbled and shocked. **What have I done to deserve such kindness?** I am a nobody. The intent of the giver was not to make that person feel like a nobody, it was to help them see that they have value and worth. In the same way, the message of Christmas is not meant to remind us of what we do not deserve, but to celebrate what God did to show us that He cherishes us whether we deserve it or not.

Christmas Canticles are the songs of praise recorded in the first two chapters of Luke's gospel as he tells the story of Christ's birth. The Magnificat, is Mary's Song or Canticle and the verse above is just one small part of it, that carries some profound themes.

First, the title **Mighty One** is a Name that praises God as the Mighty Warrior who goes first into the battle, winning the victory for His people. He is the one everyone thanks and honors giving Him praise after the battle, because without Him all would have been lost. A biblical example of a **Mighty One** is David.

*"...the title Mighty One
is a Name that praises
God as the Mighty
Warrior!"*

He put his life on the line because of His love for His people. Even as they rejected and despised Him, He remained faithful.

But what is the motivation for such a person? Why does he go forward and risk his own life to serve people who are helpless and unable to succeed themselves? Is it because those people are worthless to Him? Does he want to humiliate them? Are such actions an indication that the people he is saving are useless and unimportant? On the contrary the very fact that this great and powerful leader is making this great sacrifice on their behalf instills them with value.

It shows them he does not despise them because they are weak, on the contrary he cares so much about them that he is willing to fight and risk his own life to protect and save them.

Second, Mary is portrayed as a humble person in the Scriptures, someone who recognizes that she is unworthy for the task she is being given. Yet, instead of dwelling on her unworthiness and obeying out of duty and obligation, her focus is on what this all means to her. She takes note of the fact that God her Savior has been mindful of her humble estate but is also overwhelmed by the fact that **generations will call me**

blessed. The focus is not on her unworthiness, rather it is on the fact that The Mighty One has acted on her behalf. She says He has done great **things** for me. Not one thing, but many things, including salvation, justice and mercy for others who are poor, weak and lack the ability to win the battle on their own.

Finally, it is about the greatness of God whose name is holy. He, The **Mighty One**, was willing to stoop down and remove His mantle of divinity for a time. In Philippians 2:7, the Apostle Paul says Jesus **emptied Himself by taking the form of a bondservant and being born in the likeness of men.** The incarnation is not just an act of selfless sacrifice; it is a love song. This divine act of grace was not meant to make us feel bad and turn our attention to our shame, but to make us feel loved and to celebrate our original pedigree as children of God, created in His image with His divine spark living inside of us.

There is a story of a knight who captured a huge treasure in a quest for his king. When he returned to the castle, he felt his job was done, so he disappeared and went on with his duties. The king heard about his heroic efforts and called for him. Upon his arrival the king placed the biggest, most valuable jewel of the treasure before him saying: **I give you this gift as a token of my esteem for you as a cherished and most valuable son of my kingdom.** The knight was overwhelmed but considered himself unworthy. He told the king: **This is too great a gift for me to accept.** Undaunted, the king replied: **It may be too great a gift for you to accept but it is not too great a gift for me to give.**

At Christmas, our divine King, the Holy God who is **The Mighty One**, gave the most precious jewel among all His treasures, His one and only beloved Son, to demonstrate His love and show us how much we are valued and cherished in His eyes. I pray that the story of the incarnation will drive us to our knees in humility, like that knight, saying: **This is too great a gift for me to accept!** But even in that humility I pray we may hear the voice of God saying back to us: **It may be too great a gift for you to accept, but it is not too great a gift for me to give.**

Have a Blessed and Very Merry Christmas.

Jesus' Three Offices: Prophet, Priest, King

A serious and thorough study of the Bible reveals that Jesus is both human and divine by virtue of possessing two distinct natures that are inseparably and inalterably united in His unique person. In addition to this peculiar truth, Jesus performs three functions by occupying three main offices which, in Old Testament times, were held by three prominent officials whose roles were highly regarded. These three autonomous positions were delegated to prophets, priests and kings whose services were essential for the operation of the old administration. The highly interesting fact is that Jesus Christ, through His life and ministry, has flawlessly fulfilled these roles.

1. Jesus As Prophet

A prophet was a person chosen by God to relay His messages

Features

1. Jesus' Three Offices: Prophet, Priest, King
p. 12-14
2. Two Natures of Jesus Christ
p. 14-15
3. The Refining Influence of Jesus' Teachings on Ancient Rome
p. 16
4. Hymn of Promise by Natalie Sleeth
p. 17

By Rev. Kevork George Terian

Editor-in-Chief, Forum magazine

Senior Pastor, Immanuel Armenian Congregational Church, Downey, CA

and to reveal His will to the people. In a special sense, a prophet functioned as God's mouthpiece and acted as an intermediary between God and His people. Jesus was uniquely qualified for this position on account of the most intimate relationship He has had with His Father. For instance, in the Gospel of Matthew 11:27 Jesus boldly states, "All things are delivered to Me by My Father, and no one knows the Son except the Father, and no one knows the Father except the Son." Here Jesus articulates the profound truth that to obtain the most complete and accurate information about God's character, His will and His mode of operation, a person has to seek the only reliable and infallible source: Jesus Christ, the perfect revealer of God.

Another evidence for the divine origin of Jesus' teachings is found in the Gospel of John 12:49, where He unambiguously says, "I did not speak on my own initiative, but the Father who sent Me commanded Me to say what I have spoken." In this statement, Jesus is emphasizing the fact that His words do not express His personal thoughts or ideas, but are a direct revelation of God's immutable will for mankind. What differentiates Jesus' message from ordinary human speech is its divine source of authority. Those who reject the teachings of Jesus are, in reality, behaving like rebels who are living in defiance of their Creator's authority.

In Deuteronomy 18:15, Moses made an astonishing declaration to the people of Israel. He said, "The Lord your God will raise up for you a prophet like me from among you, from your countrymen, and you shall listen to him." In Acts 3:22, the Apostle Peter refers to this amazing prophecy and says it was fulfilled by the ministry of Jesus Christ.

What convinces me, without the slightest doubt, that Jesus is the ultimate fulfillment of this amazing prophecy, is the testimony of Jesus Himself, recorded in John 5:45-47, where He makes the bold assertion that Moses' words pointed to Him. Jesus told His contemporaries that if they believed in Moses, they would naturally believe in Him. Then, Jesus gives the reason for His argument, by adding, "For Moses wrote about Me." Jesus claims that Moses' prophecy referred to Him and could not be applied to anyone else.

2. Jesus Christ As Priest

In the Old testament, the main duty of the priests was to offer daily sacrifices to God, on behalf of their people, for the purpose of obtaining a spiritual cleansing and forgiveness for their sins. Symbolically, the priests who officiated at the Jerusalem temple, were representatives of Jesus, the True Priest, who voluntarily laid down His own life to make that perfect and once-for-all sacrifice for the atonement of human sin. This truth is highlighted in the Epistle to the Hebrews 9:28, where we are specifically told that "Christ was sacrificed to take away the sins of many people."

According to the Law of Moses, all the priests had to belong to

the tribe of Levi and prove that they were directly descended from Aaron, the first Jewish High Priest. Legally, Jesus could not have become an earthly priest simply because He was not from the Priestly Tribe of Levi.

By what right or virtue has Jesus become our High Priest? The answer to our quest is found in Psalm 110:4, where we are told that Jesus' priesthood stems from the Order of Melkizedek, a rather mysterious figure whom we first encounter in Genesis chapter 14. We know that Abraham's nephew, Lot, chose to settle in the fertile Jordan valley where existed several cities, the largest of which was Sodom. According to the Biblical narrative, Lot and his entire family got kidnapped by an alliance of three kings led by Chedorlaomer. Abraham armed his 318 servants and managed to rescue his nephew after a fierce battle. That was when Melkizedek appeared to bless Abraham.

Driven by curiosity, we want to know more about Melkizedek's identity. From the Biblical Record we glean the following important facts about him:

- The analysis of his Hebrew name reveals that its literal meaning is "King of Righteousness"
- He was King of Salem, meaning "King of Peace"
- He was a priest of "El Elyon" which means "The Most High"
- His priesthood is eternal and that makes it superior to the Levitical Priesthood that ended after Calvary;
- Melkizedek's priesthood predated the Levites' Order by seven centuries.

Psalm 110 has been acknowledged as a Messianic Psalm and this fact is substantiated by its opening verse: "The Lord said to my Lord, sit at My right hand until I make your enemies your footstool."

In Matthew 22:41-43, Jesus was involved in a heated argument with His fiercest opponents, the Pharisees, to whom He directs a simple question: "Whose Son is the Christ?" Bear in mind the fact that "Christ" means "The Anointed One" and refers only to the Promised Messiah.

Without hesitation, and to our great surprise, the Pharisees answered correctly by stating, "He had to be David's son." It was common knowledge among the ancient Hebrews that the Messiah had to come from the lineage of King David.

At this stage, Jesus asked the Pharisees another penetrating question: "How could David, under divine inspiration, call his son Lord?" How could the Messiah be David's son and his Lord at the same time? When the Pharisees were soundly defeated by Jesus' superb logic, they remained speechless, quickly disappeared, and never dared to pursue their argument.

In the Epistle to the Hebrews 7:1-10, by alluding to the unique priesthood of Melkizedek, the writer shows, not only the legitimacy, but also the superiority of Jesus' High Priestly ministry to that of Aaron and his descendants who served at the

Jerusalem Temple under the banner of the Levitical Priesthood.

Based on what we have so far discussed, Christian theologians have maintained, throughout the centuries, that Melkizedek was a type of Christ; in other words, Melkizedek foreshadowed the priesthood of Jesus. I don't find such an interpretation to be objectionable because it proves that Jesus' priesthood is of a higher rank than that of the Levitical priests of the Old Testament.

"Jesus Christ, the perfect revealer of God."

Having said that, I am of the opinion that the appearance of Melkizedek to Abraham was a Christophany, which means the appearance or manifestation of Christ's divinity, either before His incarnation or after His Resurrection, to a mortal human being. This belief of mine is based on several observations.

- The existence of a priestly order implies a succession of priests who carry on a similar ministry. In the whole Bible, we do not find any person, other than the Lord Jesus Christ, who is designated as a priest after the similitude of Melkizedek's Order.
- The name "King of Righteousness" is ascribed to Jesus Christ in the Epistle to the Hebrews because righteousness is an integral part of His Character and offers it to His followers through His supreme sacrifice on the Cross.
- We are told that Melkizedek had neither a beginning of days, nor an ending of life (Hebrews 7:3). This means that Melkizedek was and is a Divine Being whose ministry, on our behalf, continues forever without any interruption.
- It is not a far-fetched idea that Melkizedek was a pre-incarnate appearance of Jesus Christ because in Genesis chapters 17-18, Abraham saw and spoke to the Lord who appeared to him in the form of a man.

The Rabbis of the pre-Christian era were unanimous in believing that Melkizedek was a pre-existent divine being and equated him with the Messiah. It's pathetic that modern Rabbis are advancing the ridiculous view that Melkizedek was either an idealized human or an angel. Such an interpretation contradicts the Biblical description of Melkizedek who is portrayed as an eternal Divine Being. Fortunately, a torrent of fresh air has been injected into Christian apologetics by prominent Messianic Jewish theologians like Mark S. Kinzer, Jen Rosner and Joseph Shulan whose extensive writings shed a very bright light on old Jewish religious beliefs, practices and traditions from a Messianic perspective. In every age, the Lord has had a band of faithful witnesses who have courageously upheld the banner of truth which is indestructible.

3. Jesus As King

A king is someone who has the authority to reign and rule

CONTINUED ON NEXT PAGE

over people. On Palm Sunday, during Jesus' triumphal entry into the old city of Jerusalem, Matthew the evangelist quotes a prophecy from Zechariah 9:9, applies it to Jesus by stating, "Behold your King comes to you, gentle and kind, mounted on a donkey" Matthew 21:5.

The main references to Jesus as King of kings are found in Revelation 17:14 and 19:16 that reveal His absolute power and authority to judge all people and to rule over the whole world at His second coming.

As Prophet, Jesus reveals God's will to us by freeing us from ignorance; as Priest, He made a perfect atonement for us, and by reconciling us to His Father, He redeems us from sin and its dire consequences; and as King, He rescues us from the tyrannical dominion of sin and surrounds us with His benevolent rule. By holding these three offices, Jesus completely nullifies all the effects of Adam's Fall, and guarantees our eternal salvation.

Two Natures of Jesus Christ

The simplest definition of the incarnation is the union of the Godhead (Deity) and humanity in the one person of Jesus Christ. In a nutshell, Jesus is fully God and fully man in one person. This is the greatest and most stunning miracle that has ever happened. It is important to emphasize that Jesus did not surrender any of His divine attributes when He assumed a human nature. It was possible for Him to get hungry and feel tired, yet at the same time, still be God,

The standard orthodox teaching about the Person of Christ was formulated at the Council of Chalcedon that convened in A.D. 451. The Armenians did not attend this important Church Council because they were fighting against the Persians who had invaded Armenia at that same year to impose the religion of Zoroaster as a replacement for Christianity.

The Chalcedonian Creed can be summarized by the following five main points:

1. Jesus has two natures – human and divine.
2. Each nature is full and complete; hence, Jesus is a perfect God and a perfect man.
3. Each nature remains distinct by preserving its own peculiarities.
4. Christ is only one person even though He has two natures.
5. Things that are true of only one nature are, nonetheless, true of the person of Christ. If an act was performed by only one of Christ's natures, He could still say, "I did it."

The Bible clearly asserts the fact that Jesus is not merely someone who has a close resemblance to God, but rather, He is that unique person in whom the fullness of the Godhead (Deity) dwells in bodily form (Colossians 2:9). In other words, **everything that God is, Jesus is**. When the Apostle Thomas met the resurrected Christ, he bowed in front of Him, and cried out, "My Lord and My God" (John 20:28).

We fully reject the heretical teaching which claims that Jesus is a lesser deity than God the Father.

One of the false teachings that was repudiated at the Council of Chalcedon claimed that although Jesus had a human body, he did not possess a human mind or a human spirit. The

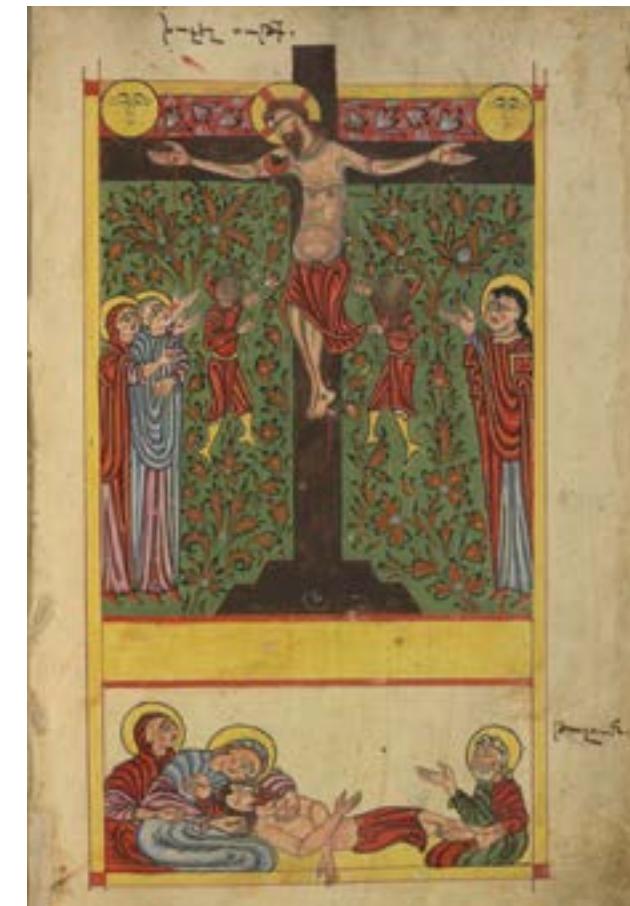
proponents of this notion held the view that the mind, the will and the spirit of Christ were purely divine. This teaching was rejected because it denied that Jesus was fully and truly human, like the rest of us. The Council affirmed the truth that **just as Jesus has all the essential elements of Deity, He also has all the essential elements of the human nature, including a human mind, a human will and human emotions**.

Was the incarnation of Christ necessary? Why did Jesus take on Himself the human nature? The answer to these questions is found in the Epistle to the Hebrews 2:17 which states, "He (Jesus) had to be made like His brethren in all things, that He might become a merciful and faithful High Priest in things pertaining to God, to make a propitiation (an atonement) for the sins of the people." This verse gives us two reasons for the incarnation: first, Jesus became man so that He could die for our sins and to make a perfect atonement for them; second, the humanity of Jesus enables Him to fully identify with us (His brethren), to fully sympathize with us in all the trials of life.

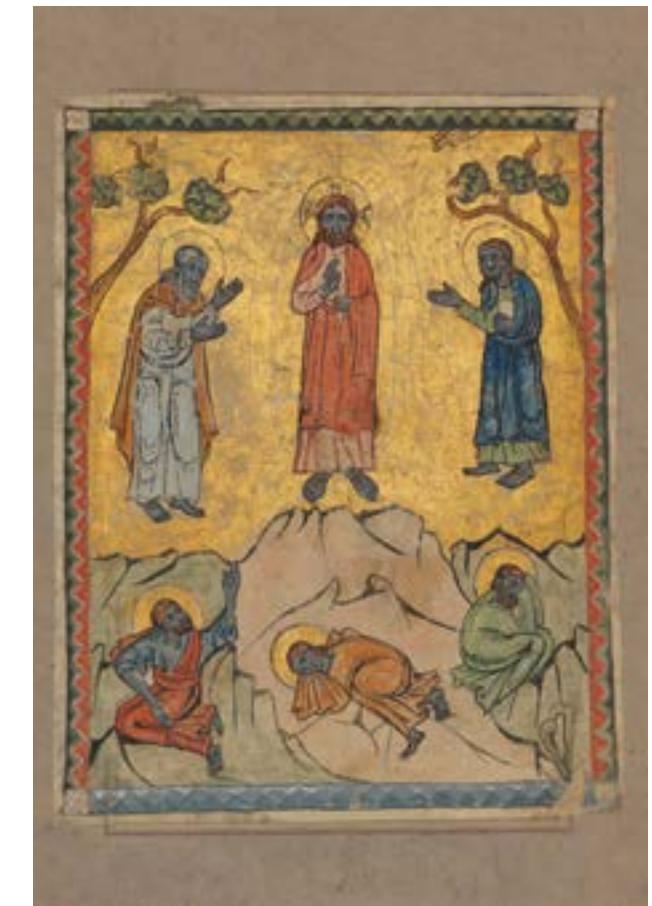
Unfortunately, the well-known verse of John 3:16, which is aptly called "**The Miniature Gospel**," is not correctly translated into English. In the Greek New Testament we find the compound word "monogenes" which literally means "**one of a kind**." The correct English rendering of John 3:16 would be: "God so loved the human race that He gave His one -of- a- kind Son, that whosoever believes in Him should not perish, but have eternal life." In English, we have the word "**unique**" which is the closest equivalent to the Greek "monogenes." Yes, Jesus is unique indeed because in our entire universe, there is no one like Him, who is truly God and truly man.

The right understanding of the incarnation embraces the truth that the two natures of Christ remain distinct by retaining their own properties. They neither alter one another's essential elements, nor do they mix together to form a third nature. In the early stages of the Post-Apostolic Era, a heresy was developed that taught the human nature of Christ was absorbed by the divine nature, and through this process, the composition of both natures was somewhat changed.

To prove their point, the adherents of this erroneous view used the analogy of dropping ink into a glass of water. The substance of the resulting mixture can no longer be identified as pure ink or pure water because, in reality, it is now a hybrid whose

Armenian Gospel book was produced in 904 of the Armenian era (1455 CE) at the monastery in Xizan by the scribe Yohannès Vardapet (displaying: The Crucifixion and Mourning over Christ's Body). Walters Art Museum.

Toros the Deacon (Armenian), 1311. Four miniatures of the life of Christ from a gospel book of 1311 (displaying: Transfiguration). The Metropolitan Museum of Art.

manner, and help us when we reach the limits of our endurance.

In the New Testament Epistle to Hebrews 10:5-7, there is an amazing Messianic prophecy in which the speaker is Jesus Himself. In a conversation that took place in the Heavenly Courts before His incarnation, Jesus tells His father: "You do not desire animal sacrifices, but a body You have prepared for Me, as it is written of me in the volume of the book." The same wording is found in Psalm 40:7-8 where the Messiah declares that He delights to do His Father's will.

In these two parallel passages we are explicitly told that a body was prepared for the Messiah in order to make the once-for-all sacrifice for the atonement of human sin. Jesus says very clearly that His mission to save sinners is outlined in the prophetic scrolls of the Old Testament.

If Jesus were only human, He could not be a Savior for sinners; if He were only divine, He could not die in our place because divinity never dies. Therefore, it was crucial for the plan of salvation that Jesus have both, a divine and a human nature.

We should never lose sight of the truth that "Jesus is God manifested in the flesh" (1 Timothy 3:16).

One of the most prominent early church fathers, **Athanasius**, says, "The Son of God became the Son of Man so that we, through faith in Him, might become the sons and daughters of God."

The Refining Influence of Jesus' Teachings on Ancient Rome

The gladiatorial games were very popular in pagan Rome and, unfortunately, they continued to be considered as the most fascinating entertainment for its citizens even a century after Emperor Constantine issued the famous Edict of Milan in 312 A.D., acknowledging Christianity to be the religion of the state. The extreme violent and bloody nature of the games did not seem to bother the conscience of the Romans even after their adoption of the Christian faith. The continuation of the games was justified by the fact that the gladiators were slaves, prisoners and rebels who had the audacity to defy the authority of the empire. In other words, the lives of the men who fought and died in the arena of the Colosseum were not regarded to be valuable.

A humble Christian, named Telemachus, who lived in the Eastern part of the Roman Empire, was so upset that he decided to take a bold action to display his displeasure and fierce opposition to these gory games, with the intention of ending them for good because they violated the teachings of Jesus Christ.

He traveled to Rome, and made his way to the Colosseum where 60,000 spectators had gathered to witness two men fight until one of them got killed. When the gladiators stepped into the arena, raised up their swords, and addressing the emperor shouted, "We who are about to die, salute you," the assembled crowd roared their approval. At the end of the introductory ritual, the dramatic fight began.

Whenever a gladiator scored a hit against his opponent and drew some blood, the excitement of the spectators intensified and they began yelling 'Finish him off!'

At that time, Telemachus got up from his seat, ran into the arena and separated the two fighters by standing between them. Facing the hostile crowd, he shouted at the top of his voice, "In the name of Jesus Christ, I implore you to stop this monstrosity that contradicts the message of the Gospel." Telemachus was right because Jesus recognizes the intrinsic value of all human life.

The crowd became enraged at Telemachus because he tried to spoil their entertainment. They began shouting obscenities at him and urged the gladiators to kill the intruder and continue with their fight. The brave Christian stood his ground and refused to budge from his position. At this crucial junction, scores of spectators rushed into the arena and one of them stabbed Telemachus with a dagger, and thus silenced the voice of a courageous Christian.

The martyrdom of Telemachus and the message that he had proclaimed prior to his demise, had such a tremendous impact on Emperor Honorius, that he got up and returned to his palace without watching the conclusion of the game. The majority of the spectators followed the example of their emperor and returned to their homes after realizing the hideous character of their prized entertainment.

The next day, **Emperor Honorius** issued a decree that outlawed the gladiatorial games. During the year 404 A.D., an established Roman tradition was abolished due to the positive influence of the Christian faith. The Romans who for centuries had cherished the gladiatorial games, finally developed a revulsion against them because a simple Christian exposed their incompatibility with the sublime moral and ethical standards that Jesus has set for His followers. The advent of Christ has chipped away at the disgusting and barbaric pagan customs until they were banned and eventually demolished.

Hymn of Promise by Natalie Sleeth

In the bulb, there is a flower	There's a song in every silence	In our end is our beginning
In the seed, an apple tree	Seeking word and melody	In our time, infinity
In cocoons, a hidden promise	There's a dawn in every darkness	In our doubt, there is believing
Butterflies will soon be free	Bringing hope to you and me	In our life, eternity
In the cold and snow of winter	From the past will come the future	In our death, a resurrection
There's a spring that waits to be	What it holds, a mystery	At the last, a victory
Unrevealed until its season	Unrevealed until its season	Unrevealed until its season
Something God alone can see	Something God alone can see	Something God alone can see

Two Parables

By Rev. Dr. Avedis Boynerian

"The Kingdom of Heaven is like a mustard seed and Yeast."

- Matthew 13:31a, 33a

As we reflect on two of Jesus' parables—two very short stories with very profound messages, we realize that they both speak about the Kingdom of God—where God rules and reigns.

Jesus was a Master Teacher. He taught in many places and in many ways. Here, in Matthew 13:31–35, we see Him teaching through parables.

What is a parable? A parable is a simple story used to illustrate a moral or spiritual truth. Jesus was a brilliant storyteller. He could capture the attention of large crowds with everyday stories that revealed eternal truths.

Whenever Jesus talked about the Kingdom of God, He spoke about God's nature, values, and the principles that govern His rule. And when He wanted people to truly understand, He used stories—parables—to make His message stick.

Many people ask: What is God like? What is His Kingdom like? What does it mean to live as a Christian? What will God's judgment be like? Jesus answered these questions—again and again—through parables. Let's now look at the two parables:

1. The Parable of the Mustard Seed (vv. 31–32)

Jesus says the Kingdom of God is like a mustard seed—the smallest seed. His listeners could visualize. A man takes this tiny seed and plants it in a field. In time, it grows into a tree so large that birds come and perch on its branches.

The Kingdom of God, Jesus teaches, may start very small—but it does not stay small. It grows, it expands and it impacts lives. It changes hearts and its influence reaches farther than we can imagine.

"...even small acts of faith can have a great impact for the Kingdom."

The Moral Lesson: Small things can grow into something great. The Kingdom may start with just a word, a prayer, a faithful act, but over time, it bears great fruit. It transforms lives, families, and even nations.

2. The Parable of the Yeast (v. 33)

Here, Jesus compares the Kingdom of God to a lump of yeast which, unlike a seed, it does not grow. Instead, it spreads. It permeates the dough and transforms it from the inside out. Yeast works slowly, often invisibly, but its effect is powerful and lasting. Just a little yeast can make a whole batch of dough rise. We are called to influence the world around us, not by overpowering it, but by permeating it with the love and truth of Jesus.

We are to be in contact with the world without becoming like the world. We are to transform the culture of our environment, not to be molded by it.

We live in an age of impatience. The microwave oven may be the invention that most perfectly represents our culture—we want everything fast. However, we know that spiritual growth and the impact of God's Kingdom often take time. That's why Jesus reminds us to be patient and trust in God's timing.

3. Meaning and Application

These two short parables contain a deep meaning for our Christian faith and lives. Jesus compares the Kingdom of God to a mustard seed and to yeast—two small things that bring about powerful results. So, what do these parables teach us?

- Faith may begin small, but it grows when it is planted by God in our hearts.
- God's work often begins quietly, even invisibly, but its effects are far-reaching.

- Our Christian life should influence every part of our being. No area of our life should remain untouched by our faith in Jesus.

Here are few examples that show the power of our faith in God:

- Daniel and his three friends remained faithful to God even when they were placed under immense pressure from a powerful king.
- Vartan Mamigonian and the Armenian nation chose to retain their faith and identity even when it meant facing death.
- Today's persecuted believers remain faithful to God and worship Him despite the risks. Like the mustard seed and the yeast, they are germinating quietly and growing steadily.

Jesus wants us to live out our faith with perseverance, courage, and commitment. Our faith is meant to shape our values, our choices, our relationships, our work, our speech and our behavior.

We are called to permeate the world, not to be permeated by it. That's why, before going to the cross, Jesus prayed for His disciples and for us: "That they (the disciples) be not of the world, even as I am not of it" (John 17:16).

We must not isolate ourselves from the world. If we do, how can we influence it? We must be in the world, but not of the world. Sometimes we wonder: Am I making any difference?

Jesus reminds us that even small acts of faith can have a great impact for the Kingdom. When we look around, we may feel discouraged by what we observe: Do we see more good or more evil? Are Christians exerting a strong influence on their societies or are they compromising their principles? Does evil seem to be winning the battle? Don't be discouraged but remember the following truths:

- The mustard seed was hidden in the ground.
- The yeast was hidden in the dough. Yet, both brought about a great transformation. The Kingdom of God—where God rules and reigns—may seem small and insignificant at first, but it grows, and nothing can stop its constant growth.

So, let's begin doing our assigned task. Let's be mustard seeds and yeast. Let's influence the world from the inside out by our unshakable faith, perseverance in righteous living and total commitment to Jesus Christ.

The Nicene Creed and the Armenian Faith Today

By Catherine Momjian-Preuhs

This year, we remember a council that took place 1,700 years ago and still shapes how we practice and affirm our faith. What does a council that took place almost two millennia ago have to do with our Christian faith today? Let us first understand why the council was convened and how its conclusions are still affirmed.

From May until July of 325, bishops, convened by the Emperor Constantine I, gathered in Nicaea (modern-day İznik, Turkey) to hold the first Council of Nicaea, [the first council of the Christian Church](#). This council sought to address the Arian heresy, which was quickly gaining traction in Christian communities, concerning the nature of Christ and the three persons of the Trinity. The heretical teaching originated in the Eastern Church, taught by Arius of Alexandria. Arius held firmly to the conviction that Christ was not divine in the same way as God the Father, but was created and thus not of the same substance as the Father. As the Arian heresy grew, it reached a boiling point for the larger Church community because it called into question the most fundamental claims of the Gospel message: Can we be saved by Christ's death on the cross and His resurrection if He doesn't fully share the same divine essence that the Father has?

In light of this threat to the larger church, about three hundred bishops, along with other delegates, began their debates in Nicaea to respond to this heresy. The council drew members of participation far from its own geographical context. Within those represented, it is theorized that Aristakes, son of Gregory the Illuminator, represented the Armenian Church during the debates. The Council and its significance are mentioned in the writings of Moses of Khoren and Agathangelos, famous writings of ancient Armenian history. Thus, we can see how Armenia's presence shaped the earliest articulation of Christian faith and doctrine.

Over the course of two months, the bishops, famously led by Athanasius of Alexandria, were tasked with debating and constructing a document that could fully encapsulate the essence of the Christian faith while simultaneously responding to and condemning heretical beliefs. The resultant creed was written in Greek and included the addition of a nonscriptural word used to describe the unity between the Son and the Father: homoousios ("of one substance"). The result of the council, the Nicene Creed, is the only ecumenical creed that is accepted as authoritative by the Eastern Orthodox, Anglican, Roman Catholic, and major Protestant churches. In this creed, the church doubled down on its conviction that Jesus, the Son of God, shares in the fullness of the mystery of God's uncreated nature and assures us that our hope in salvation is not in vain. By the Son sharing the same substance as the Father, we can be sure that the Son's act in salvation was the same Son who created us in the beginning.

As for Armenians, it reminds us of our long-held connections and continual discourse within the larger Christian community, which remains to this day. Much like our collaboration with the universal church, in rejecting this heresy and preserving the significance of Christ's work on the cross, Armenians across the globe speak in unison on the importance of this event for our traditions. This foundational document reminds us that we inherit a faith and ecclesial tradition passed down by the faithful witness of the historical church. As we recite the creed, we echo the voices of those who gathered in Nicea 1,700 years ago.

Icon depicting Constantine the Great, accompanied by the bishops of the First Council of Nicaea (325), holding the Niceno-Constantinopolitan Creed of 381.

Shifts of Perspective in Christmas Carols & Songs

By Doris Melkonian & Arda Melkonian

The stars were shining brightly over the sleepy town of Bethlehem when a multitude of angels appeared in the stillness of the night. Their jubilant singing, "Glory to God in the highest, and on earth peace, to good men" (Luke 2:14) suddenly filled the heavens, falling on the unexpected ears of the shepherds who were tending their flock by night. The angels praised God through song and proclaimed this wonderful news. Although startled by this announcement, the shepherds were prompted to seek the Christ Child and be among the first to rejoice at His birth. This bucolic nativity scene with the addition of the wise men, has been the topic of Christmas carols for many years.

This earliest hymn of praise and proclamation sung on the first Christmas has inspired many composers to extol this sacred night. Since the birth of the Christ Child, composers have taken different aspects of this humble yet prophetic event and have penned carols emphasizing the hope of salvation achieved through the Babe. These Christmas carols have, indeed, served as a template for ensuing Christmas compositions sung in our churches, concert halls, and homes. For it is in the traditional Christmas carols that we emulate the angels and sing praises to God and proclaim good tidings to all.

"...reinforcing theology through song."

Carols, A Unique Song Form

Throughout the centuries, Christians have celebrated the birth of Christ by singing carols that have covered different aspects of the holy birth. Composers have used this humble yet critical event in history to highlight the significance of the infant who will grow up to touch lives and revolutionize the world. Before delving into the Christmas carols, let us first discuss the development of the carol, a unique song form.

The word "carol" is usually used to refer to religious Christmas songs. In the medieval period, the term had roots in secular music, referring to a circle dance accompanied by singing. Over the years, this form evolved and by the 15th century, the dance component had been eliminated. It is important to note that during the early stages of this musical form, carols were not associated with Christmas. However, as the form changed,

so did its purpose. This change was brought about with the involvement of the clergy who used the carol as a vehicle to tell the nativity story in Latin during church service.

Events in church history negatively impacted their production, usage and inclusion. The first was the English Reformation (16th century) in which clerics were dispersed from monasteries and were no longer able to compose carols. The second was the Puritan rise to power (17th century), which stifled Christmas celebrations, considered unscriptural and leading to sinful behavior. The rigidity of the fifteenth and sixteenth centuries gave way to the leniency and incorporation of hymns in the English church services of the eighteenth century. A new form of hymns appeared penned by such notable church leaders as Isaac Watts and Charles Wesley. Their hymns about Christmas came to be known as "carols." New hymns on Christmas themes continued to be composed well into the nineteenth century. The twentieth century saw the secularization of Christmas songs, a major shift, as the themes shift away from the nativity story to more worldly themes. These secular songs grew in popularity and became part of the Christmas canon.

This article will be divided into two main sections: traditional carols and secular Christmas songs.

- Traditional carols (8th/9th century to 19th century)
- Secular Christmas songs
 - Early secular Christmas songs
 - Mid-20th Century secular Christmas songs
 - Late 20th/Early 21st Century Secular Christmas Songs

For each category, we have selected a few popular works that are representative of the group.

Traditional Carols

Traditional carols focus on the nativity story with the intent to proclaim the good news of Christ's birth and praise God. These carols have become a central part of our Christmas traditions for generations. For the purposes of this discussion, we will take a closer look at four traditional carols and examine their style, message and form: *Hark! The Herald Angels Sing*, *O Come, O Come Emmanuel*, *O Holy Night*, and *The First Noel*. Although these carols share the same source of inspiration, they are nonetheless unique as they emphasize different aspects of the

nativity story.

***Hark! The Herald Angels Sing* (18th Century)**

The beloved carol, *Hark! The Herald Angels Sing* was written by the prolific hymn writer, Charles Wesley (1707-1788), the younger brother of John Wesley, co-founders of the Methodist movement. Their deep-rooted faith is evident in this theologically rich carol penned by Charles. The carol is in three stanzas and presents the miraculous birth of the Savior while underscoring God's salvation made possible through only the Christ Child: "born that man no more may die, born to raise the sons of earth, born to give us second birth." Wesley artfully incorporates the different names given to Jesus: "the newborn King," "the everlasting Lord," "offspring of the virgin's womb," "Godhead," "the incarnate deity," "our Immanuel," "heaven-born Prince of Peace," "Sun of Righteousness," intertwining the divine with the human. These references to Christ permeate the carol, reinforcing theology through song.

The music for this carol was composed by the renowned composer, Felix Mendelssohn (1809-1847). Originally, the tune was part of his "Gutenberg Cantata" which he had composed for the 400th anniversary of the Gutenberg printing press.

The merging of Charles Wesley's lyrics and Felix Mendelssohn's melody, created decades apart, in *Hark! The Herald Angels Sing*, has produced a carol that has remained in the Christmas canon due to its theologically rich message reinforced with an upbeat, joyous melody.

***O Come, O Come Emmanuel (Veni, Veni, Emmanuel)* (8th/9th Century)**

This Latin hymn is the output of monastic life dating back to the 8th or 9th century. The author unknown, has based the text on Matthew 1:23: "The virgin will conceive and give birth to a son, and they will call him Immanuel." This short verse has an enormous impact. It underscores that God, from his heavenly throne, became like us, a human. He did this through a modest means in a humble setting. Throughout the carol, we encounter different names attributed to the Christ Child. The name, "Emmanuel" meaning "God with us," is one of the most common names attributed to Christ. In addition, several names that are derived from the Old Testament punctuate the carol, such as: "Rod of Jesse, Day-spring, Key of David, Bright and Morning Star." These names connect the Old Testament prophecy with the New Testament fulfillment. "God with us" is a fundamental concept that is reinforced through this ancient carol.

O Come, O Come Emmanuel was translated from Latin to English by John Mason Neale and Henry Sloane Coffin in the 1850s. It is a simple yet profound carol in a minor key with rhythmic melody that creates an aura of mystery. The Gregorian chant-like melody permeates throughout the carol, reminiscent of monastic worship. The solemn steady tempo, slowly moving the music along, allows one to contemplate the message imbedded in this carol, an invitation for Christ to enter our hearts and lives.

It is a beautiful and simple carol that penetrates our hearts.

***O Holy Night* (19th Century)**

O Holy Night, originally titled *Cantique de Noël*, is one of the most powerful Christmas carols written. It explores themes beyond the nativity story and contends with one of the complex societal problems of the day – slavery. Composed during a time when slavery was still legal in France and the United States, the author's abolitionist views are intertwined in this Christmas carol. The imagery of chains restricting one's freedom being broken by Christ is clear in the following line: "Chains shall He break, for the slave is our brother, and in His name all oppression shall cease!" What we encounter in this carol is two differing themes juxtaposed against each other: hope and joy with the birth of the Christ Child and despair at the dehumanization of individuals in the form of slavery.

The classic carol, *O Holy Night*, originates from a French poem, *Minuit, chretiens* (1847), by Placide Cappeau. The message of the nativity story, drawn from the Gospel of Luke, is presented from the perspective of the observer who is bearing witness to this miraculous event. The poem is set to music by Adolphe Adam, a famous opera composer of the time.

This beautiful Christmas carol, sung softly and slowly, describes the character of Christ and his work of salvation. In response to Christ's gift of salvation, we are commanded to demonstrate our humility and fall on our knees and worship the Christ Child born to save us.

***The First Noel or The First Nowell* (14th Century)**

The title word "Noel" or "Nowell" means the first birthday. It is derived from the Latin, *natalis*, and from the French, *noël*, both referring to the joyous birth of Christ. *Noël*, meaning Christmas,

is often sung in carols during Christmastime.

This traditional carol has English origin and was published in 1823. The nativity story unfolds through the navigational star, moving from the annunciation of the birth of Christ to the shepherds, to leading the wise men journeying from afar. The "star shining in the East" guides both, the shepherds and the three wise men to Bethlehem to seek the Christ Child. The wise men enter the place where the Christ Child lay and offer their gifts. The carol ends with an invitation to sing praises to the Lord for shedding his blood to save us ("with his blood mankind hath bought").

Summary of Traditional Carols

Carols like *Hark! The Herald Angels Sing*, *O Come, O Come Emmanuel*, *O Holy Night*, and *The First Noël*, and many others make explicit, repeated references to the nativity scene and other events related to the birth of Jesus Christ. These carols are written in a major key, with the exception of *O Come, O Come Emmanuel*, which is in the key of e minor.

The carols, although composed in different time periods and different countries, are similar in their tunes and themes. The music of these carols tends to be solemn as they invite reflection about the birth of Christ. The pace is appropriate for telling about the work of salvation that began in the manger. The words of the Gospel come to life in these traditional Christmas carols. They contain common elements of the nativity story (Bethlehem, the angels, the guiding star, the virgin mother, the shepherds, occasionally the three kings). Interestingly, Joseph is never mentioned.

Early Secular Christmas Songs

We selected two works from the early secular Christmas songs: *Deck the Halls* and *The 12 Days of Christmas* for inclusion in this section. These songs reflect the cultural themes and customs associated with the Christmas holiday of that particular period.

Deck the Halls (16th century)

Deck the Halls is a traditional Christmas carol that makes reference to secular traditions of Christmas such as decorating the house, singing, and celebrating the new year. Its melody is Welsh, from the sixteenth century and the lyrics were written in the 19th century by Scottish musician Thomas Oliphant. It is a carol about singing ("fa-la-la-la-la") and is one of the first Christmas party songs.

The 12 Days of Christmas (17th early/18th century)

The 12 Days of Christmas is one of the earliest secular Christmas songs dating from the 17th/18th Century. The title of the song, *The 12 Days of Christmas* refers to the time between the birth of Christ and Epiphany. However, the lyrics do not mention Jesus nor any religious themes. Many years ago, the twelve days of Christmas was a period of both secular and religious celebrations. The traditions associated with the twelve days of Christmas have, for the most part, been forgotten in the United States.

Summary of Early Secular Christmas Songs

These secular carols, *Deck the Halls* and *The 12 Days of*

Christmas, differ from the Christian-themed ones in their musical and linguistic features. Both are written in major keys and in 4/4 time signature, which is extremely danceable and the most common time signature in dance music. The melodies are upbeat and happy, and the rhythms are faster, making them suitable for dancing. The Christian-themed carols tend to be slower and somber, and certainly not meant to be danceable.

Carols in this category feature secular celebrations of the season such as decorating the house, eating and drinking, dancing, and exchanging gifts. In the two carols mentioned above, *Deck the Halls* and *The 12 Days of Christmas*, and others, Jesus is not mentioned. These carols celebrate the festive season with no religious references.

Mid-20th Century Secular Christmas Songs

The majority of secular Christmas songs still popular in the United States today were written in the 1940s and 1950s. Common themes for these songs were wishing people a "Merry Christmas," being home for the holidays, and having fun and partying at Christmastime.

I'll Be Home for Christmas, Bing Crosby (1943)

This song was composed during World War II and articulates the wishes of a soldier who longs to be home at Christmas. In a letter to his family, he informs them that he will be coming home and instructs them to prepare for his arrival. The last line of the song tells us that being home isn't going to be a reality after all ("I'll be home for Christmas, if only in my dreams"). The song has wide appeal to soldiers and civilians, all who are separated from loved ones during the holidays.

It's Beginning to Look a Lot Like Christmas, Perry Como (1951)

The lyrics describe the start of the holiday season. The entire community is getting ready for the holidays with references to toys in the stores, homes being decorated, and Christmas trees in the hotel and park. The song describes the excitement of preparing for Christmas.

Rockin' Around the Christmas Tree, Brenda Lee (1958)

This upbeat, secular song is extremely suitable for dancing. Its catchy tune makes it easy to sing along with. The lyrics speak about the Christmas spirit, caroling and being jolly, and dancing merrily.

Summary of Mid-20th Century Secular Christmas Songs

Common themes in these Christmas songs are home, Santa, snow, being in love, and partying. Much of the Christmas music

produced in this period contains nostalgic themes of coming home for Christmas, of missing loved ones at Christmas, of longing for past Christmases. Other secular songs are winter-related, playing in the snow and going sleighing. In addition to Santa Claus, mythical characters such as *Rudolph the Red-Nosed Reindeer* and *Frosty the Snowman*, among others were added to the Western secular Christmas tradition during this era. Almost all these songs are in a major key and in 4/4 time.

Late 20th/Early 21st Century Secular Christmas Songs

The most recent secular Christmas songs *All I Want For Christmas*, (Mariah Carey, 1994) and *Mistletoe* (Justin Bieber, 2011) contain romantic overtones. These songs tend to be love songs, with Christmas merely as a backdrop.

All I Want for Christmas Is You, Mariah Carey (1994)

This upbeat, cheerful song has become a modern Christmas standard. The song starts with soft chimes, with more instruments gradually added, building up to Mariah Carey's declaration that all she wants for Christmas is her love interest.

The singer does not want material gifts for Christmas. She is not interested in "the presents underneath the Christmas tree," or making a list for Santa. She's not asking for much for Christmas. She says:

*I just want you for my own
More than you could ever know
Make my wish come true
All I want for Christmas is you*

Part of the appeal of *All I Want For Christmas Is You* is the multiple secular Christmas references throughout the song ("presents underneath the Christmas tree," "hang my stocking upon the fireplace," "Santa," "snow," "mistletoe," "North Pole," "Saint Nick," "reindeer," "sleigh bells"). Again, there is no connection with the birth of the Christ Child.

Mistletoe, Justin Bieber (2011)

This Christmas song references several secular Christmas themes—snow, mistletoe, chestnuts, Santa, reindeer, and lights. Holiday chimes in the background are musical indications that this is a Christmas song.

The singer knows he should be playing in the snow but says he'd rather be under the mistletoe ("I should be playing in the winter snow, But I'ma be under the mistletoe").

The following verse contains a reference to characters in the nativity story—the wise men:

*Ayy, love, the wise men followed the star,
The way I followed my heart*

Sources Consulted

Anson, W.S.W., ed. *The Christmas Book of Carols and Songs*. Medley: Palala Press, 2016.

Gant, Andrew. *The Carols of Christmas: A Celebration of the Surprising Stories Behind Your Favorite Holiday Songs*. Nashville: Nelson Books, 2015.

Hinkle, LeRoy B. "What is the Carol?" *Music Journal*; 30, no. 10 (Dec. 1, 1972):31.

Keyte, H. and Parrot A., eds. *The New Oxford Book of Carols*. Oxford: Oxford University Press, 1992.

Sadie, Stanley, ed. *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, 2nd Edition. Oxford: Oxford University Press, 2001.

*And it led me to a miracle
'Cause I am feeling one thing, your lips on my lips*

He uses a theme from religious Christmas imagery—the wise men, comparing the wise men following the star to him following his heart. The miracle is not the birth of Christ but his love interest's lips on his lips, which make it a merry, merry Christmas. Both secular and religious imagery is used in this song, which is more of a love song, than a Christmas song.

Summary of Secular Christmas Songs

An interesting shift in perspective has been noted by scholars in secular Christmas songs, from songs about "Santa" to "Santa in Love" to "Love" from 1930s to present. They point out that in the 1930s and 1940s, Christmas songs featured Santa (*Santa Claus is Coming to Town* and *Here Comes Santa Claus*). In the 1950s, the theme shifted to songs about Santa being in love (*I Saw Mommy Kissing Santa Claus* and *Santa Baby*). Starting in the 1970s, Christmas songs were about love (*All I Want For Christmas Is You* and *Mistletoe*).

"...celebrate the birth of Christ through song."

Conclusion

Drawing on perennial favorites from each era, we traced the evolution of Christmas music from carols about the nativity of Jesus Christ to secular songs about fictional characters, celebrating the holidays at home with family and friends, and finding love during Christmas.

Christmas carols composed prior to the 20th century were of a religious nature, describing the birth of Jesus Christ from different perspectives of the main characters in the nativity story. Later secular Christmas songs replaced the Christian message with elements of modern Christmas traditions of Western society, and have become Christmas classics.

Whatever the origin and themes of Christmas music, they make us pause and celebrate the birth of Christ through song. Christmas carols have endured because they are essential in creating and enhancing this season of anticipation, hope, and joy. These carols intensify our enjoyment of the season and provide a vehicle for collectively celebrating the birth of the Messiah.

The Inconvenient Light

By Harout Nercessian, AMAA Canada Representative and Global Field Director

For we are to God the pleasing aroma of Christ...To the one we are an aroma that brings death; to the other, an aroma that brings life.

- 2 Corinthians 2:15-16

Two thousand years ago, the Light entered the world and unsettled the religious establishment, exposing the rot hidden beneath their rhetoric and practices. Enraged, they crucified Him. That same Light still exposes our sin today. How do we respond?

Light is both a blessing and a condemnation—like Paul's metaphor of the “aroma of Christ,” which brings death to some and life to others (2 Corinthians 2:15). Essential for living, light also exposes what we would rather keep hidden, and our response to what it reveals determines whether it blesses or condemns us.

But isn't The Light good?

Absolutely. Light is good—God created it and declared it so (Genesis 1:3). It enables us to see, read, and live with clarity. Scripture also uses “light” metaphorically: Jesus, the Light of the world, reveals the Father—“Anyone who has seen me has seen the Father” (John 14:9). As the Word, He is our guide, “a lamp unto my feet and a light unto my path” (Psalm 119:105).

So why are people annoyed by the Light?

Because Light exposes. It reveals human depravity and sin. Scripture describes God's Word as “sharper than any double-edged sword,” penetrating to judge “the thoughts and attitudes of the heart” (Hebrews 4:12). Jesus confronted hypocrisy, greed, and the lust for power. He likened the Pharisees to “whitewashed tombs” that look clean outside but are full of death within (Matthew 23:27). He accused them of cleaning the outside of the cup while leaving the inside full of greed and self-indulgence.

Ouch. That stings.

Yes, Light hurts. It is like pouring alcohol on an open wound. The pain of exposure was so

unbearable that the religious leaders conspired to silence Jesus on a cross.

But weren't the Pharisees pious men?

Indeed. Meticulously devoted to the laws and traditions built around the Torah, many still exploited religion for personal gain. Jesus noted, “Everything they do is done for people to see.” They relished seats of honor, loud prayers, and moral superiority—even boasting over sinners like the tax collector (Luke 18:11). The material benefits and thrill of status proved irresistible, as the pleasure of standing above the common people was too good to surrender.

“...allowing Christ to shine into the deepest parts of our hearts and minds...”

And His disciples?

Jesus' disciples were not immune to the allure of power and glory either. At the Last Supper, even as Jesus spoke of His impending suffering, the dazzle of future ministerial posts in God's Kingdom filled their imagination, and they quarreled over which of them was greatest (Luke 22:24). In response, the Light reminded them that true greatness is found in service: “the greatest among you should be like the youngest, and the one who rules like the one who serves” (Luke 22:26).

How about the early Christians?

First-century believers were a little different from the pre-Pentecost disciples. For example, the Corinthian church was rife with ego-driven sins. Paul rebuked them as “worldly—mere infants in Christ” (1 Corinthians 3:1). Jealousy and quarreling divided them into factions—Paul, Apollos, or others—turning loyalty into rivalry. Spiritual gifts also became a source of pride, but

Paul cut through their boasting with a stark reminder: “If I... do not have love, I am nothing” (1 Corinthians 13:2).

But we, 21st-century Christians, are better than the early Christians. No?

This very question, however, betrays a deep-seated boasting over other Christians—an attitude the Light would rebuke.

In what ways might we seek glory and honor?

Human nature has not changed. Like in the first century, we still find subtle ways to use religion for self-promotion—often without realizing it—taking pride in preaching, teaching, serving, or even claiming special spiritual experiences. Few today are as blatant as the Pharisees, yet each of us carries a measure of Pharisaism; the tyranny of ego and the lure of material gain still shape our motives more than we admit.

How can I know if I am being influenced by money and my ego?

This is a question every believer must ask. Honest self-reflection—guided by a few searching questions—can help uncover hidden motives.

- How do I react when I am turned down for a church role?
- How do I feel when the pastor forgets to thank me for helping in the kitchen?
- Do I sometimes quote Scripture in conversation more to display my spirituality than to edify others?
- What truly drives me to share stories of answered prayers—gratitude to God, or the subtle desire to be admired?
- For those serving in full-time Christian ministry, how much of what we say and do is driven by genuine devotion to Christ, and how much is colored by career considerations?

Pharisaism has its lighter versions, too. Pastors may quietly take pride in the size of their congregations. Evangelists may slip in the number of their converts. Even the casual phrase, “This

William Holman Hunt, The Light of the World, between 1851 and 1852. Keble College.

morning, the Lord gave me this message to preach,” can mask a longing for recognition.

The line between genuine gratitude and fishing for esteem is thin. When I say, “Praise God, our Sunday attendance passed 300,” am I truly giving glory to God—or angling for recognition? Perhaps a little of both.

Is it wrong for me to feel good about myself?

There is nothing inherently wrong with feeling good about our spiritual gifts or biblical knowledge. God wants us to be confident in who He made us to be.

But we set ourselves up for disappointment when our well-being depends on the opinions of fallible humans—opinions that are fickle, mistaken, and sometimes hypocritical.

Instead, God calls us to root our security in His eternal love, grounded in the truth that we are created in His image. In His eyes, we are infinitely precious, regardless of what others think.

Depending on human approval is a mark of spiritual immaturity, as Paul writes: “If I were still trying to please people, I would not be a servant of Christ” (Galatians 1:10).

Yes, we should feel good about ourselves—not because we pray, sing, give, write, cast out demons, or preach better than others, but because our “names are written in heaven” (Luke 10:20).

How then should we respond to the Light that came into the world?

As uncomfortable as the Light may be, we serve ourselves best when we welcome it—especially when it exposes our flaws and humbles us before ourselves. Embracing the Light requires courage: the courage to face, admit, confess, and correct our sins. It means allowing Christ to shine into the deepest parts of our hearts and minds, uncovering fears, insecurities, jealousy, hypocrisy, and pride.

When we wholeheartedly embrace the Light, He transforms us towards fulfilling His word: “You are the light of the world” (Matthew 5:14).

A Baby Who Changed the Lives of People

By Rev. Dr. Vahan H. Tootikian, Executive Director, AEWC

During the Karabagh war against the Azeris in the 2020s, a little Armenian lad stood for a minute gazing at a photograph of his father who was away at war. Then the boy turned to his mother and said, "I wish father would step out of the picture." That little boy expressed, in his own way, one of the deepest longings of the human heart.

Since time immemorial, people have believed in God in their own ways. They have observed His handiwork in nature. He created the universe, and in many ways, it is a picture of Him. But all pictures are inadequate. They convey an image, but cannot carry on a relationship. How much better it would be if God would step out of the picture and communicate with people face to face.

That is exactly what God did two thousand years ago on the first Christmas. In the person of a little baby, God stepped out of the picture. As the Gospel puts it "The Word became flesh and made his dwelling among us. We have seen his glory, the glory of the One and Only, who came from the Father, full of grace and truth" (John 1:14).

Nowhere in the world religions, other than Christianity, is there an equivalent assertion of divinity entering human time and space as He did on that first Christmas. The Transcendent, Omnipotent Deity

became human. In Apostle Paul's words, "He took upon Himself the form of a servant, being born in the likeness of men" (Phil. 2:7). Here is the heart of the Christian faith: God became man in order to set free the sinful humanity from the bondage of sin; in order to be a bridge between heaven and earth.

"That's what Christ really wants. He wants our hearts."

Christmas is the celebration of God's incarnation, His coming into the world. Incarnation is the theological word to describe God born into human form. No longer is God just a topic of speculation in theological circles. God has come to us in human form, as a human being just like you and me. God who is a Spirit—a concept which is completely beyond our comprehension—became someone we can talk to and walk with.

Yes, Christmas is the celebration of the time when God reached out for man through a Babe in a manger. It is also the celebration of God's presence with us here and now. "They shall call his name Emmanuel—God with us."

Through the Babe of Bethlehem, God made Himself available to us all. We no longer have to worship God from afar. He is now available to us in the person of Jesus Christ.

God's coming to us in Jesus Christ is the greatest news and the greatest gift to mankind. But the greatest news and the greatest gift is not necessarily received by all in the same manner. For example, on the first Christmas, the news of Christ's coming to the world was received joyfully by the Magi, "the wise men of the East," but was not received the same way by King Herod of Judea.

It is interesting to note, also, that the good news of the coming of Christ could not be confined within the limits of one nation. Thus, far to the east, men who were studying the stars observed a strange phenomenon in the sky which brought them to Judea in search of a newborn king. They are most widely and commonly known as "The Wise Men."

The Wise Men who came in search of Christ went straight to the capital city of Jerusalem, knocked on the door of King Herod of Judea and inquired about the newborn king. That would be the logical place to begin. But their calculations proved to be false; he wasn't there. Not that he was all that far away—he was

about six miles down the road in the little town of Bethlehem. Eventually, however, they found Him, bowed down and worshipped Him.

That was not the case with King Herod. When he heard the news of the newborn king, "he was disturbed and all Jerusalem with him" (Matthew 2:3). A king upset by a baby. Cradle power unnerving a throne! A cradle that rocked a throne! Usually, kings are troubled by people who are capable of organizing an insurrection, or mounting public indignation, or enemy troops camped along a border. But a newborn child? This is curious indeed.

Herod was the puppet king of Judea. He had been placed there by Rome in return for keeping peace in the province. He was not a prominent king. His territory was relatively small. He is described as cruel, crafty, passionate and intensely suspicious. He had his wife (and later their two sons) put to death. To ensure mourning in the land when he died, he had some Jews rounded up with orders that when he died they should be killed also. Hence, it comes as no surprise that in an almost matter-of-fact way Herod decreed that all male children two years old and under should be slain.

Herod's troubled nature can be understood by the fact that he lived a life under the threat of the future. He did not want any rivalry. The "newborn king," he thought, could be a threat to him. Little did Herod know, however, that the Babe of Bethlehem did not want to replace him and become the puppet king of Judea. He was after something much greater than that. His kingdom was the human heart. He wanted the voluntary loyalty and devotion of all people everywhere. That is still his purpose today.

The Wise Men found Jesus because they kept their hearts in tune and kept on looking for Him,

Giotto di Bondone, The Adoration of the Magi, ca. 1320. The Metropolitan Museum of Art.

and finally the star of Bethlehem led them to their real destination. After they found Him, they presented their gifts, and "having been warned in a dream not to go back to Herod, they returned to their country by another route." In fact, not only did they change the direction of their route, they also changed the direction of their lives. They were not the same people anymore. The Babe of Bethlehem had changed them.

When we think of the wonder of Christmas and what God did for us, it makes us want to do something in return. The poet wrote: "What can I give Him poor as I am? If I were a shepherd, I'd give him a lamb; If I were a wise man, I'd do my part; I'll give him my heart." That's what Christ really wants. He wants our hearts. When we receive God's gift and respond properly, only then will we fully understand the meaning of Christmas, and rightly proclaim:

"Kristos dzenav yév haidnétzav; tzézi, mézi médz avedis." Christ is born and revealed; good tidings to you and to us.

Հիսուս Քրիստոսի ծննդյան վայրը

By Rev. Hovhannes Hovsepyan

Մենք հսկակ գիտենք, որ Տեր Հիսուս Քրիստոսի ծննդավայրը Բեթղեհեմն է, քանի որ Սուրբ Գիրքն այդպես է վկայում թե Հիսուս և թե Նոր Կիրակարաններում (Միքայ 5:2, Մագդ 2:4-6, Հովհ. 7:42): Սակայն Նրա ծննդյան փեղանքի հետ կապված որոշ հսկակեցումների կարիք կա: Սուրբ Ծննդյան ավանդական պարկերը հաճախ ներկայացնում է Մարիամին և Հովսեփին միայնակ քարանձավում՝ շրջապատված ընտանի կենդանիներով, ուր ծնվեց մանուկ Հիսուսը: Նրանք ուշ գիշերով են հասնում Բեթղեհեմ և հյուրանոցներում գիշերակացի դեղ չեն գրնում: Հովսեփը սպիտակած է լինում Մարիամի հետ փեղավորվել մի քարանձավի մեջ, որտեղ ախոռ կար: Վյուդեղ ծնվում է մանուկը: Նրանք փաթաթում են նորածին Հիսուսին խանձարուրով և դնում մսուրի մեջ:

Վյու պարկերը, որոշ տարբերություններով, մեզ է հասել կեղծ ավելի քարարանից, որը նաև թարգմանվել է հայերենով որպես «Հակոբոսի նախավերարան»: Ըստ այս «ավելի քարարանի»՝ Մարիամը ծնում է իր մանուկին՝ դեռ Բեթղեհեմ չհասած՝ մի քարանձավում, առանց որևէ կողմանակի օգնության, մինչ Հովսեփը, նրան միայնակ թողնելով, շրապում է Բեթղեհեմ մանկաբարձուհու հետևից: Քարանձավում Մարիամի ծննդաբերության մասին նաև գրում է Հուստինիոս Վկան իր՝ «Երկիխոսություն Տրիփոնի հետո» աշխատության մեջ:

Սակայն արդյոք Նոր Կիրակարանում հենց այս պարկերն է ներկայացված:

Դուկասի ավելի քարանձավում է, որ նրանք որոշ ժամանակ մնացին Բեթղեհեմում, և հետո միայն Մարիամը ծնեց իր անդրանիկ որդուն:

«Երբ նրանք այնպեղ էին, նրա ծննդաբերելու օրերը լրացան» (Ղուկաս 2:6): Հիսուսը դրվեց մսուրի մեջ, քանի որ իշխանագույն փեղ չկար (Ղուկաս 2:7): Մագթեոսի ավելի քարանձավում մոգերը

այցելում են ոչ թե քարանձավ կամ ախոռ, այլ գուն (Մագթեոս 2:11):

Վյու պարկերը, եթե հաշվի առնենք մերձավորարևելյան մշակույթը, սովորությունները և այն, որ Հովսեփը վերադառնում էր իր հայրենիք՝ Բեթղեհեմ, որտեղ անպայման ազգականներ ու ծանոթներ ուներ, դժվար է պարկերացնել, որ նա որևէ գանձի հարուսակ էր հոյի կողմէ՝ Մարիամի համար:

Դուկասի ավելի քարանձավում մանրամասն ներկայացնում է պարմությունը: Նա գրում է, որ Օգոստոս կայսեր հրամանով մարդահամար էր անցկացվում, և ամեն մեկը պիտի վերադառնար իր ծննդավայրը: Հովսեփը, Դավթի բոհոմից լինելով, գնում է Բեթղեհեմ Մարիամի հետ, որն արդեն հոյի էր (Ղուկաս 2:1-5):

Վյու պարկերանը չի նշում, թե որքան ժամանակ փուեց նազարեթից Բեթղեհեմ ձանապարհը և չի ասում, թե Հիսուսը ծնվեց հենց համեմու գիշերը: Ընդհակառակ՝ ասվում է. «Երբ նրանք այնպեղ էին, նրա ծննդաբերելու օրերը լրացան» (Ղուկաս 2:6), այսինքն՝ Բեթղեհեմում որոշ ժամանակ մնալուց հետո և ոչ թե անմիջապես:

Հեգիսաբար թյուր է այն կարծիքը, թե Հովսեփը շրապ փեղ էր փնտրում և ոչինչ չգրավ: Ըստ Վյու պարկերանի՝ նա ժամանակ ուներ Մարիամին հարմար կացարանով ապահովելու:

Դուկասն ավելի քարանձավում է. «Եվ ծնեց իր անդրանիկ որդուն, խանձարուրի մեջ փաթաթեց, դրեց մսուրի մեջ, որովհետև իշխանագույն նրանց համար փեղ չկար» (Ղուկաս 2:7):

Նախ՝ ասենք, որ խանձարուրով փաթաթելը սովորական էր այդ օրերի համար:

Եզեկիել մարգարեն գրում է. «Իսկ քո ծնունդի՝ քո ծնված օրը, պորտդ չկրովեց, և մաքրվելու համար ջրով չվացվեցիր և աղով չշփվեցիր ու խանձարուրով չփաթաթվեցիր» (Եզեկիել 16:4):

Երկրորդ՝ անշափ կարևոր է ձիշի ըմբռնել՝ «իշխանագույն» բառի նշանակությունը: Տայերենում թարգմանված «իշխանագույն» բառը կարիք ունի վերանայման, եթե այն մեր կողմից ընկալվում է իշխանագույն-պանդոկ կամ հյուրանոց իմաստով: Հովսեփում այսպեղ օգտագործված է «կատալսմա» («Քաթալումա») բառը (Ղուկաս 2:7), որը նշանակում է ոչ թե պանդոկ կամ հյուրանոց, այլ «հյուրերի համար հանգստի սենյակ» կամ «հյուրասենյակ»:

Սովորաբար յուրաքանչյուր գանձ՝ աղքադ կամ հարուսակ խավի պարկանող, առանձին մի անկյուն

Scribe Margar for the Monastery of St. George at Mokk' at the order of Bishop Sion. Four Gospels in Armenian, 1434/35. (Displaying: The Nativity) The Metropolitan Museum of Art.

էր հագեցվում հյուրերին կամ ձամփորդներին օթևան տալու համար (Ղուկ. 19:15): Հիսուսի ծննդյան ժամանակաշրջանում հրեական համբար դուռը կառուցվում է իշխանագույն պանդոկ կամ հյուրանոց իմաստով: Հովսեփում այսպիսի վերանայման մաս էին կազմում, և քարանձավին շնուրթյուն էր ավելացվում: Տները երկու սենյակից էին բաղկացած՝ հյուրասենյակ, որ գտնվում էր կամ գանձուամասում՝ իր առանձին մուգքով, կամ երբեմն այդ նպագրակով հարթ գանձին էր հարդարվում ու վերածվում սենյակի՝ վերանայման (Գ. Ղուկ. 17:19, Ղ. Ղուկ. 4:10, Ղուկաս 22:10-13): օգարականների, պանդոկների, հյուրերի համար: Մյուս ընդարձակ, ընդանեկան սենյակը գանդերերը գործածում էին իրենց կարիքների համար՝ ողջ օրն այսպեղ անցկացնելով, եփելով, ուկելով, իսկ գիշերները գործածելով որպես ննջասենյակ: Տան շրամուղը մի քանի ասդիմանով ցածր էր և ուներ առանձնացված գանձք, ուր գիշերներն ընդանիներին էին ներս բերում և պահում: Հնագույն ժամանակներում ընդանի կենդանիներին բանը պահելը սովորական երևություն էր (Ղ. Ղուկ. 28:24, Ղուկ. 6:4, Սաղմոս 50:9, Ղափաղուներ 11:31): Սա շահաւել էր մի քանի ասդիմանով ցածր էր և ուներ առանձնացված գանձք, ուր գիշերներն ընդանիներին էին ներս բերում և պահում: Հնագույն ժամանակներում ընդանի կենդանիներին բանը պահելը սովորական երևություն էր (Ղ. Ղուկ. 28:24, Ղ. Ղուկ. 6:4, Սաղմոս 50:9, Ղափաղուներ 11:31): Սա շահաւել էր մի քանի ասդիմանով ցածր էր և ուներ առանձնացված գանձք, ուր գիշերներն ընդանիներին էին ներս բերում և պահում: Հնագույն ժամանակներում ընդանի կենդանիներին բանը պահելը սովորական երևություն էր (Ղ. Ղուկ. 28:24, Ղ. Ղուկ. 6:4, Սաղմոս 50:9, Ղափաղուներ 11:31): Նախ՝ կենդանիների մարմնի շերմությունը գանձացնում էր գունը, երբ ցուրտ էր դրսում, հեփո՞ կենդանիները արժեքավոր էին այդ գանձաշրջանում և այդ ժամանակահարվածում ապրող հասարակության համար, ուստի գանձը պահելն ապահովում էր գողությունից, և, ի վերջո, կենդանիների գումարը գործածվում էր որպես վառելիք կերակուր պարրասպելու համար (Եզեկիել 4:15):

Տաճախ գանձ առաջին հարկի մի հագեց՝ քարերով կամ սալաքարերով պարված, առանձնացվում էր կենդանիների համար: Վյու բաժանվում էր մյուս սենյակներից սյուներով, որոնք պահում էին երկրորդ հարկի առասպաղը: Վերին հարկը երբեմն վերածվում էր հյուրասենյակի: Իսկ մսուրները սովորաբար գեղադրվում էին այդ սյուների միջև:

Վյու պարկանիչը գանձ հյուրասենյակը նկատի ունի, երբ ասում է, որ դեղ չգտնվեց նրանց համար:

Մարդարականի պարագաներու Բեթղեհեմի դուռը բացել էին իրենց դրսերը հետվայր Եկանձների համար: Հովսեփին և Մարիամին հյուրանկարու գանձացված էր կամ հյուրասենյակը արդեն զբացված էր

CONTINUED ON NEXT PAGE

այլ այցելուների կողմից: Ուսքի, Հովսեփի և Մարիամի համար դեղ չեղավ հյուրասենյակում, և գանգերը, ամենայն հավանականությամբ, նրանց դեղավորեց ընդունելիան սենյակում՝ իր ընդունիքի անդամների հետ միասին: Ծննդաբերության պահին շաբ բնական է, որ Մարիամին առանձնացրին կենդանիների համար նախադասված դարաձբում, իսկ մանուկի ծնվելուց հետո պարկեցրին մսուրի մեջ: Տանդերելու աղջապ ընդունիքից էին, և դրանով է բացադրվում այն փասբը, որ անհրաժեշտ կահույքը չունեին և մսուրը դրամադրեցին Հիսուսին պառկեցնելու համար:

Այս միջոքը հասպարում է նաև այն փասբը, որ նույն ավելի բարի սամարացու առակում, ավելի բարի մեկ այլ բառ է գործածում հունարենում պանդոկ, իշխանապուն բառի համար, որն է «πανδοχεῖον» («Փանդեքսեոն»).

«Եվ մի սամարացի, որ Ճանապարհորդում էր, նույն դեղով եկավ, նրան դեմունով՝ գթաց: Մովեցավ, նրա վերքերը կապեց՝ վրան ձեթ ու գինի լցնելով, իր գրասփի վրա դնելով՝ նրան մի իշխանապուն - «πανδοχεῖον» («Փանդեքսեոն») դարավ ու խնամեց» (Ղուկաս 10: 33-34):

Ավելի բարի մեջ, բացի ծնունդի պատմության հարվածից, հյուրասենյակ բառը գործածում է նաև իր ավելի բարի 22-րդ գլուխում, երբ Հիսուսը պարվիրում է աշակերպներին զափիկը պարասպել: Այն հարցին, թե որդեռ կուգես, որ այն պարասպենք, Հիսուսը պարասխանում է:

«Եվ դանդաղուն ասեք. «Վարդապեփը քեզ ասում է. «Որդեռ է այն «կատալսմա» («Քաթալումա») -օթևանը, ուր ես իմ աշակերպների հետ զափիկական ընթրիքը պիտի ուրեմ»: Եվ նա ձեզ հարդարված մի մեծ վերնապուն ցույց կփա. այսդեռ էլ կայարասպեք»: Նրանք գնացին, գրան, ինչպես որ իրենց ասել էր, ու զափիկական ընթրիքը պարասպեցին» (Ղուկաս 22:10-13):

Ուրեմն՝ Հիսուսը ծնվեց ոչ թե քաղաքից դուրս՝ քարանձավում կամ ախոռում, այլ հասարակ

հրեական գան մեջ, որդեռ նաև մսուր կար կենդանիների համար: Հավանաբար, այդ դուրս նաև քարանձավի մի հարվածի վրա էր կառուցված:

Միայն այս կերպ կարող ենք ներդաշնակություն ունենալ Մագթեոսի ավելի բարանի հետ: Երբ մոգերը եկան երկրպագելու, նրանք չայցելեցին քարանձավ կամ ախոռ: Նրանք եկան դուռ:

«Երբ գուն միան, գեսան երեխային իր մոր՝ Մարիամի հետ և գեպնին ընկալելով՝ երկրպագեցին նրան: Եվ բացեցին իրենց գանձերը, նրան ընծաներ մարդուցեցին՝ ոսկի, կնդրուկ և զմուռ» (Մագթեոս 2:11):

Այսպիսով, Ասրվածաշնչի Սուրբ Ծննդյան պատմության նման ընկալումը երբեք չի նսեմացնում Ասպծոն Որդու՝ Հիսուս Քրիստոսի՝ խոնարհությամբ աշխարհ գալու փասբը: Հիսուսի ծնունդը դեղի ոնեցավ պարզ, աղջապիկ ընդունիքի հարկի բակ: Նա չձնվեց թագավորական պայմանում, այլ մի հասարակ գրան մեջ՝ շրջապարված սովորական մարդկանցով՝ ցույց տալով իր խոնարհությունը: Թագավորների թագավորը խոնարհվեց, մեզ նաև վեց ու մեր մեջ հայդուկնեց: Ասպծոն Որդին եկավ աշխարհ, որպեսի փրկությունը հասանելի լինի բոլորին՝ անկախ սոցիալական կարգավիճակից: Ավելի բարի մեջ հարուկ շեշտում են այս փասբը, որպեսզի ընթերցողը նաև հասկանա, որ փրկությունը ոչ մի ձևով կապված չէ մարդկային դիրքի հետ, այլ ամբողջապես Ասպծոն շնորհն է: Նրա խոնարհ ծնունդը մեզ հրավիրում է, որ մեր սրբերը դարձնենք իր ընակարանը, ընդունենք նրա փրկությունը և իրական խաղաղություն ունենանք:

Այսպես մենք կարող ենք հասկանալ Սուրբ Ծննդյան իրական պատմությունը, կենդրուսացած մասը նոր Կրակարանում երկու ավելի բարի ներկայացրած պատմության վրա և դեմուն այն ավելի բարի աշքերով՝ ձերբազարվելով կողմանակի գրությունների ազդեցությունից:

Օգտագործված գրականության ցանկ

Աստվածաշունչ Մատյան «Նոր Արարատ», Հին և Նոր Կտակարաններ, Հայաստանի Աստվածաշնչային ընկերություն, 2018թ.:

Beitzel, B. J., & Lyle, K. A. (Eds.). Lexham Geographic Commentary on the Gospels. Bellingham, WA: Lexham Press, 2016, Logos Bible software.

Bailey, Kenneth. Jesus Through Middle Eastern Eyes: Cultural Studies in the Gospels. Downers Grove: Intervarsity Press, 2008, pp. 25-37.

Armenian Holy Translators' Day

The Word Became Light for the Nation

By Rev. Serop Megerditchian

In October, Armenians all over the world, celebrate one of the most profound feasts in the Armenian Church calendar: **Holy Translators' Day**—the commemoration of our translators who gave us not only the **Word of God in our own tongue**, but also the gift of Christian civilization, education, and identity.

In the 5th century, when many nations were still without written Scriptures, Armenia—through the dedicated and tireless efforts of Mesrop Mashtots, Sahak Bartev, and their disciples—was given a written alphabet, a translated Bible, and an open door to the treasures of Christian faith and learning. This was not just a cultural achievement; it was a **spiritual rebirth** that shaped our people's destiny for centuries.

Today, we thank God for our translators and their disciples—who gave us one of God's greatest gifts: **the Bible in our own Armenian language**.

To help us feel the weight of this feast, imagine this:

A family sits at the dinner table, and the father reads a letter from their beloved child who is away. But the letter is in a foreign language, and no one understands it. They hold it, they kiss it, they know it is precious—but they cannot hear the voice of their child. This was Armenia before the 5th century. The Word of God was there, but it was not yet in Armenian.

Then God raised Mesrop Mashtots and his companions.

They gave us an alphabet, and through it, a voice. The Bible became our letter from God, spoken to us in words we could understand.

That's why we celebrate. That's why we give thanks.

1. The Word of God in Our Own Language

We read in John 1:1 – “In the beginning was the Word,

and the Word was with God, and the Word was God.” And in Psalm 119:105 – “Your word is a lamp to my feet and a light to my path.”

The translators understood that **without the Word of God in one's own heart language, the light of Christ remains dim**.

Mesrop Mashtots invented the Armenian alphabet not as a tool for politics or commerce, but for **salvation**. His goal was that Armenians might hear God's voice in their own language, that every child, every village, every city

CONTINUED ON NEXT PAGE

and every congregation could say, "Christ speaks to me in my language."

This is what makes our faith deeply personal and national: Armenians could read the Bible, sing the Psalms, and understand the Gospel in Armenian.

Think of a dark mountain path. Without a lamp, every step is dangerous; with a lamp, every step is safe. That is what the Bible in Armenian did for our people- It lit the path.

Before the invention of the alphabet, Armenians depended on foreign tongues for worship. Christianity risked being a borrowed faith. But with the alphabet and translation of the Bible, faith became ours. It sank deep into the soil of our nation.

2. Faith and Identity United

The Translators were not only linguists—they were evangelists, teachers, and nation-builders.

When the Persians tried to impose Zoroastrianism in the 5th century, the Armenians resisted. At the Battle of Avarayr (451 AD), Vartan Mamigonian and his warriors fought not only for land, but for the right to worship Christ in their own faith and language. The cry of the soldiers was: "For Faith and for Homeland!" Without the work of the Translators, there would have been no Armenian Christian identity to defend.

- With the translation of the Scriptures, schools were founded, monasteries became centers of learning, and a national literature was born.
- The Armenian people, having accepted Christianity in 301 AD, now found their faith rooted in their very language.
- With the Bible came schools, culture, and Armenian literature.

"...the most precious gift: The Word of God in Armenian."

Let's ask: In times of persecution—whether under Persian, Arab, Ottoman, or Soviet rule—what preserved the Armenian people? It was not weapons or wealth, but the Word of God, the Armenian Church, and the faith embedded in our sacred language. The Bible was not just a spiritual book—it is the foundation of our identity.

3. Scripture: The Foundation for Life

The apostle Paul says in 2 Timothy 3:16-17. "All Scripture is God-breathed and useful for teaching, rebuking, correcting and training in righteousness, so that the servant of God may be thoroughly equipped

for every good work."

The Translators remind us that the Bible is not a book to be admired, but a life to be lived.

They labored, fasted, and prayed so that generations after them could live according to God's Word.

They saw in the Scriptures the power to transform families, strengthen faith, and guide a nation.

Today, the challenge for us is not the lack of access to Scripture, but the lack of application. Many Armenians display the Bible on a shelf as a decoration. Many Armenians own a Bible, but few open it daily. Many recite prayers, but few meditate on the Word.

The Translators gave us the tools for holiness—will we use them? Owning a Bible but not reading it is like owning medicine but never taking it. The Translators prepared the medicine of eternal life for us, but it only heals if we take it into our hearts, minds and souls. They did not give their lives for producing a decoration; they gave us the Bible so we might live by it.

4. Our Calling as Modern Translators

Holy Translators' Day is not just about history or honoring the past, it is also a call to action.

- Just as the Translators translated the Bible into Armenian, we are called to "translate" the Gospel into our daily lives, our culture, and our witness.
- Parents must translate the faith into the language of their children's hearts.
- The Church must translate the Gospel into words of hope for a hurting and suffering world and Christ's love into service for the needy and the marginalized.
- Each believer must translate the Good News into deeds of love, mercy, compassion, and justice.
- In this way, you and I are the living translators of Jesus Christ today.

Imagine a teacher who translates a complicated science book into simple language for children. The goal is not to show off knowledge, but to help the next generation understand truth. In the same way, we are called to be translators of the Gospel in today's world. The Translators translated the Bible into Armenian; we must translate the Bible by our lives.

On this feast of the Holy Translators, let us give thanks to God for St. Mesrop, St. Sahak, and their disciples, who gave us the most precious gift: the Word of God in Armenian. They lit a lamp that still burns today. They gave us not just letters, but life, not just words, but the living Word of God.

Thus:

- Let us recommit ourselves to reading, loving, and living the Scriptures daily.
- Let us remember that just as the Word of God shaped our ancestors, so it can shape us, our families, and the future of our nation.
- Let us be living translators—so that the world around us may hear God's Word in the language of love, mercy, truth and justice.

Blessed be the immortal memory of the Translators; for His glory. Amen.

Սրբոց Թարգմանչաց: Խօսքը՝ Լոյս Ազգին

By Rev. Serop Megerditchian

Հոկտեմբեր ամսուան մէջ, հայ ազգը կը նշէ Հայ Եկեղեցւոյ ամենէն խորիմասր եւ հոգեւոր փօներէն մէկը՝ Սրբոց Թարգմանչաց, Սուրբ Թարգմանչներու Տօնը: Այսինքն, կը յիշենք մեր Թարգմանչները որոնք մեզի փուկն ոչ միայն Ասպուծոյ Խօսքը մեր մայրենի Եզրուով, այլ նաև՝ քրիստոնէական մշակոյթը, կրթութիւնը եւ ինքնութիւնը:

Հիսգերորդ դարուն, բազմաթիւ ազգեր, երբ գիր, գիրք ու գրականութիւն չունէին, Հայաստան՝ Մեսրոպ Մաշտոցի, Սահակ Պարթեկի եւ անոնց աշակերպներուն անսահման վաստակով, սրացաւ գիր-փառ, թարգմանուած Ասպուծաշոնչ եւ բաց դուռ մը դէպի քրիստոնէական հաւափի ու գիրութեան գանձերը: Աւելին, Ասպուծաշոնչի Թարգմանութիւնը միայն մշակութային յաղթանակ չէր — ան հոգեւոր Վերածնունդ էր, որ դարեր շարունակ ձեւաւորեց մեր ժողովրդի ապագան:

Այսօր կը գրիանանք Ասպուծմէ՝ մեր Թարգմանչներուն համար՝ որոնք մեզի փուկն Ասպուծոյ ամենաթանկ նույրը՝ Ասպուծաշոնչ Մափեանը հայերէնով:

Ինչու Նշել Սրբոց Թարգմանչաց Տօնը:
Պագկերացուցէք ընդունիք մը նախած է Ճաշի սեղանին շուրջը: Տայրը կը կարդայ նամակ մը՝ սիրելի զաւկին կողմէ, որ հեռու է փունէն: Բայց նամակը օդար Եզրուով է, եւ ոչ ոք կը հասկնայ: Անոնք կը պահեն, կը համբուրեն, կը յարգեն նամակը, բայց չեն լսեր զաւկին ձայնը: Այսպէս էր Տայաստան՝ հինգերորդ դարէն առաջ: Ասպուծոյ Խօսքը կար, բայց չէր հնչած հայերէնով:

Կապա կը փեսնենք, Ասպուծոյ շնորհքով, Մեսրոպ

Մաշփոցը եւ իր գործակիցները որոնք մեզի փուկն այբուբեն՝ Եւ այդպէսով՝ **Ճայն:** Ասպուծաշոնչը դարձաւ Ասպուծոյ նամակը՝ ուղղած հայ ժողովուրդին, հայերէն Եզրուով: Այս պարզաբանական կը փոնենք եւ փառք կու փանք Ասպուծոյ:

1. Ասպուծոյ Խօսքը՝ Մայրենի Եզրուով:

Յովիաննու Ալեքսանդր մէջ կը կարդանք. «Սկիզբէն էր Բանը ու Բանը Ասպուծոյ քով էր եւ Բանը Ասպուծ էր»: (1.1) Իսկ Սաղմոսերգուն կ' ըսէ. «Քու Խօսքը իմ ուղերուս Ճագ է ու իմ շափիներուս լոյս»: (119.105)

Թարգմանչները գիրակից էին, որ առանց Ասպուծոյ Խօսքը անձնական Եզրուով ունենալու Քրիստոսի լոյսը մութին մէջ կը մնայ:

Մեսրոպ Մաշտոց գիրերը չսփեղծեց քաղաքական կամ առեւլրական նպարակներով, այլ փրկութեան համար: Անոր նպարակն էր, որ հայերը լսեն Ասպուծոյ ձայնը իրենց Եզրուով՝ որպէսզի իրաքանչիւր փոնն, Եկեղեցի, գիւղ եւ քաղաք կարենայ ըսել. «Տէր Յիսուս Քրիստոս կը խօսի ինձի՝ իմ Եզրուով»:

Միշտ յիշենք թէ առանց այբուբենին՝ հայ ժողովուրդին հաւափք կրնար մնայ՝ «պարզ առնուած» հաւափք մը: Բայց հայերէն Եզրուով Ասպուծաշոնչը դարձուց հաւափքը՝ **մեր սեփական արմագը:**

Պագկերացուցէք մթութեան մէջ Եւան արահետ մը: Առանց լամբի՝ ամէն քայլ վկանգաւոր է: Բայց լամբ մը երբ վառուի՝ ամէն քայլ ապահով կ' ըլլայ: Ահա այս էր որ Ասպուծաշոնչը ըրաւ մեր ժողովուրդին համար:

CONTINUED ON NEXT PAGE

2. Հաւաքըն ու Ինքնութիւնը Միացած են:

Թարգմանիչները միայն լեզուաբաններ չեն՝ անոնք նաև քարոզիչներ, ուսուցիչներ եւ ազգակերպիչներ էին:

Երբ մեր ազգի պատմութեան նայինք կը դեսնենք թէ հինգերորդ դարուն պարսիկները փորձեցին զրադաշտականութիւնը պարփադրել, բայց հայերը դիմադրեցին:

Աւարայի Ճակապամարդին (451թ.) Վարդան Մամիկոնեանն ու իր գինուորները կուռեցան ոչ միայն հորին համար, այլ իրենց հաւագին եւ լեզուին ազատութեան համար: Անոնց նշանաբանն էր՝ «Վասն Քրիստոսի եւ Վասն Հայրենիքի»:

Ուրեմն, առանց Թարգմանիչներու նուիրական աշխարհանքին՝ այդպիսի քրիստոնէական ինքնութիւն գոյութիւն այփի չունեար: Ասպուածաշունչի թարգմանութենէն եղքն էր որ դպրոցներ հիմնուեցան, վանքերը դարձան գիրութեան կերպուներ, եւ ծնաւ հայկական գրականութիւնը ուսկեղար:

Ինչպէս գիտենք, դարերու ընթացքին հայ ժողովուրդը հալածանքի ենթարկուեցաւ: Եւ հարցում՝ այս հալածանքներու ընթացքին՝ ըլլայ պարսկական, արաբական, օսմանեան կամ սովետական իշխանութիւններու դակ, ինչպէս մեր ժողովուրդը կարողացաւ պահել իր ինքնութիւնը: Հայ ժողովուրդը իր ինքնութիւնը: Հայ ժողովուրդը իր ինքնութիւնը պահեց, ոչ թէ զէնքով կամ հարսփութեամբ, այլ՝ Ասպուածաշունչով, Հայ Եկեղեցիով եւ Հայերէն Հաւաքըն:

3. Ասպուածաշունչը Ոչ Թէ Զարդ, Այլ Կեանք:

Պողոս առաքեալ Տիմոթէոսի ուղղուած երկրորդ նամակին մէջ կը գրէ. «Բոլոր Գիրքը Ասպուածոյ շունչն է եւ օգտակար է սորվեցնելու, յանդիմանելու, շղկելու եւ արդարութեան մէջ խրափելու համար»: (3:16)

Թարգմանիչները մեզի կը յիշեցնեն, որ Ասպուածաշունչը գիրք մը չէ՝ որոն վրայ պէտք է միայն հիանալ եւ զմայիլ, այլ կեանք մըն է՝ որ պէտք է ապրինք:

Թարգմանիչները աղօթքով, ծոմապահութեամբ եւ շանքով աշխարեցան, որպէսզի մենք կարենանք Ասպուածոյ խօսքով ապրիլ:

Բայց այսօր ազգի զաւակները, աշխարհի

ամէն կողմ, դարբեր փորձութիւններու եւ մարդարաւերներու առջեւ կը գտնուին:

Այսօր, մենք չենք դարապիր Ասպուածաշունչը չունենալիք, այլ, ցաւ ի սիրով, կը դարապինք Ասպուածաշունչը չկարդալիք:

Այսօր, շափ մը հայերու փուներուն մէջ Ասպուածաշունչ կայ, բայց դժբախտաբար չի բացուի: Ճափեր ալ միայն կարգ մը աղօթքներ գոց կը սորվին, բայց թիշեր են անոնք որոնք Ասպուածոյ խօսքին վրայ կը խորիին եւ կը խորհրդածեն:

Թարգմանիչները մեզի փուին սրբութեան միջոցը՝ գործիքը — բայց հարցումը՝ **կ'օգտագործենք զայն:**

Ասպուածաշունչ ունենալ բայց չկարդալ, կը նմանի դեղ ունենալ բայց չգործածել: Թարգմանիչները պարապեցին մեր հոգիներուն դեղը, բայց այդ դեղը միայն կը բուժէ, երբ ընդունիք զայն մեր սրբին, մրգին ու հոգիին մէջ:

4. Մեր Կոչումը՝ Ժամանակակից

Թարգմանիչներ Ըլլա:

Թարգմանիչներու Տօնը միայն անցեալի յիշապակում մը չէ. ան կոչ է կեանքի եւ գործի: Ինչպէս որ մեր Թարգմանիչները Ասպուածաշունչը Թարգմանեցին հայերէնով, այսօր մենք ալ կանչուած ենք Աւետարանը Թարգմանել, մեր կեանքներուն մէջ: Այսինքն,

- Ծնողը կանչուած է Թարգմանել Քրիստոնէական հաւագիքը իրենց զաւակներուն սրբերուն լեզուով:
- Եկեղեցին կանչուած է Թարգմանել Քրիստոսի Աւետարանը՝ յոյսի, լոյսի եւ միսիթարութեան բառերով:
- Հաւաքացեալը կանչուած է Թարգմանել Ասպուածոյ սէրը՝ ծառայութեան, ողորմութեան, արդարութեան եւ սիրոյ գործերով ու ապրուած կեանքով:

Եւ այսպէս, մենք բոլորս կանչուած ենք ըլլալ կենդանի թարգմանիչները Տէր Յիսուս Քրիստոսի:

Ինչպէս որ ուսուցիչ մը կը պարզեցնէ գիրական գիրք մը, որպէս զի երեխաները հասկնան, այնպէս ալ մենք պէտք է պարզաբանենք եւ ապրինք Քրիստոսի Աւետարանը՝ որպէս զի աշխարհի դեսնէ

Տէր Յիսուս Քրիստոսի Ճշմարիկ լոյսը: Այլ խօսքով, թարգմանիչները Ասպուածաշունչը թարգմանեցին հայերէնով — մենք կանչուած ենք զայն թարգմանելու **մեր ապրած կեանքով:**

Եզրակացնենք

Սրբոց Թարգմանչաց գրնին առիթով, կը գոհանանք Ասպուածմէ Մեսրոպ Մաշտոցի, Սահակ Պարթեւի եւ անոնց աշակերպներուն համար, որոնք մեզի փուին Ասպուածոյ ամենաթանկագին նուէրը՝ **Ասպուածաշունչը, Հայերէն լեզուով:**

Թարգմանիչները վառեցին զահ մը՝ որ մինչեւ այսօր կը վառի եւ կը լուսաւորէ: Անոնք մեզի փուին ոչ միայն դարձեր, այլ՝ **կեանք, ոչ միայն խօսքեր, այլ՝ կեանք Բանը՝ Տէր Յիսուս Քրիստոսը:**

Եկէք նորոգենք մեր ուխտը եւ պարտարութիւնը՝ ամէն օր կարդալու, սիրելու եւ ապրելու Ասպուածոյ խօսքը: Եւ միշտ յիշենք ու գիրակից ըլլանք թէ ինչպէս Ասպուածոյ խօսքը ձեւաւորեց մեր նախնիներու կեանքը, նոյնպէս Ասպուածոյ խօսքը կրնայ ձեւաւորել մեզ, մեր ընդունիքները, մեր հայրենիքը եւ մեր ազգի ապագան:

Եկէք ըլլանք կեանք թարգմանիչները, որպէսզի աշխարհ լսէ Ասպուածոյ ձայնը՝ սիրով, ողորմութեամբ, Ճշմարիկ արդարութեամբ:

Օրինեալ ըլլայ Թարգմանիչներու յիշապակը: Ամէն

180th Anniversary for AEC

Marking a Milestone in Armenian Evangelical History

By Doris Melkonian

July 1, 2026 marks the 180th anniversary of the Armenian Evangelical movement. On this pivotal day, 180 years ago, the Armenian Evangelical church was birthed in Pera, Istanbul (then Constantinople), Turkey.

A handful of Armenian believers, 37 men and 3 women, founded the church which grew into the denomination we have today. The movement that began on July 1, 1846 has multiplied over the years as the loaves and fish in the Feeding of the 5,000 (Matthew 14:13). Today, we celebrate the fortitude of these faithful followers of Christ and give thanks for all who carried out the mission after them. We recognize their zeal for Christ and desire to carry out His command to "go into all the world and preach the gospel to all creation" (Mark 16:15). Indeed, Armenian Evangelicals have witnessed to all of God's amazing love.

Special events are being planned for 2026 to commemorate this milestone in the history of the Armenian Evangelical Church. Let us praise God for the zeal and fortitude of all who have carried out the Great Commission and spread the Gospel. Please celebrate with us by participating in the various events being planned.

Armenian Evangelical Church in Pera, Istanbul (Constantinople), Turkey.
Photo: Rev. Vicken Cholakian

Թարգմանչաց Եւ Հայոց Գիրերու Գիւղի 1620 Ամեակ

By Hagop Janbazian

Քրիստոնէական օրացոյցին համաձայն 2025 թուականը կը գուգադիակի հայոց գիրերու գիւղի 1620 ամեակին, որով ապահովուեցաւ հայ ազգի լինելիութիւնը, իսկ հայոց փօնացոյցին համաձայն, Հոկտեմբեր ամսուան երկրորդ շաբթուան ընթացքին կը նշուի Սրբոց Թարգմանչաց Տօնը եւ այդ իսկ իմաստախութեամբ Երաշնորհ հայրապետներու սրբարակ կոնդակներով, Հոկտեմբեր ամիսը կը պանձացուի եւ կը հոչակուի հայոց մշակոյթի ամիս:

Այսօր, կ' արժէ Թարգմանչաց փօնին առիթով, ընդհանրական պատկեր մը ներկայացնել եւ ամփոփ գիծերու մէջ վեր առնել մեր Թարգմանչներու անզուգական գործին կրօնական, կրթական, մշակութային եւ քաղաքական նշանակութիւնն ու կարեւորութիւնը՝ մեր ազգի գոյագրեաման մէջ:

Թարգմանչաց փօնը, անշուշփ առիթ մըն է յիշելու հայոց Թարգմանչները, բայց որոնք են Թարգմանչները եւ ինչպիսի գործեր են, որ Թարգմանեցին անոնք եւ կրցան ապահովել հայ ժողովուրդի լինելիութիւնը:

Հետաքրքրական է, որ մեր պատմութեան մէջ Թարգմանչներ կոչուեցան ոչ միայն անոնք, որոնք հայոց գիրերը սփեղագործեցին եւ Թարգմանութիւններ կարարելով զանոնք դարձուցին համայն հայութեան սեփականութիւնը, այլ նաեւ անոնք, որոնք հայ գիրերը որդեգրելով սփեղեցին ինքնիրոյն գրականութիւն եւ լցուեցան Աստուածաշունչի եւ այլ կարեւոր կրօնական, իմաստախրական, գեղագիտական ու պարմամշակութային գրքեր Թարգմանելու գործին:

Թարգմանչներու այս շարժումն էր ահա, որ անկիւնադարձային նշանակութիւն ունեցաւ մեր պարմութեան մէջ, որովհետեւ ան երաւ նաեւ ազգային սեփական մշակոյթ սփեղելու

աննախադէա եւ կարեւորագոյն իրադարձութիւնը:

Որպէս Ուրարդական եւ Արմէնական ցեղերու միաձուլումէն յառաջացած հին ժողովուրդ, հայերն ալ ունէին լեզու եւ հաղորդակցութեամս կերպ, ունէին նաեւ անգիր բանաւոր գրականութիւն եւ մշակոյթ զորս սերունդէ սերունդ կը փոխանցուէր պատմիչներու, Հեթանոսական գերիշխող ծեսերու եւ աւանդութիւններու ձամբով:

Այս բոլորով հանդերձ, պակասաւոր էր հայոց մշակոյթը՝ որովհետեւ կը պակսէր հայ գիրը, որով կարելի պիտի ըլլար սփեղել հայարակ գրականութիւն, ժողովուրդին հետ հաղորդակցելու դիւրութիւն, եկեղեցական կեանքի ժողովուրդականացում եւ ազգային սեփական մշակոյթի զարգացում:

Հինգերորդ դարուն, հայ ժողովուրդը քաղաքական եւ կրօնական ծանր եւ աննպասր պայմաններու փակ կ' ապրէր: Արդէն 4-րդ դարէն սկսեալ կործանուած էր հայոց Թագաւորութիւնը: Հայաստանը ինկած էր պարսկական եւ բիւզանդական երկու գարբեր հոսանքներու դիրապետութեան փակ, հետեւաբար՝ հայերը օպար լեզուներու անկաշկանդ Թափանցումին առջեւ կը մնային անպարսպար:

Հայ ժողովուրդի զարգացման հեռանկարը թէ քաղաքական եւ թէ մշակութային առումներով շար անորոշ էր եւ վլրանգուած, կամկած չկար, որ հրամայական պահանջ դարձած էր ազգային ինքնապաշրպանութեան մեծ շարժումի մը, որովհետեւ ամբողջ հայ ազգին ձուլում՝ յունական եւ պարսկական մշակոյթներուն մէջ, գրէթէ դարձած էր անխուսափելի:

Եւ ահա, 405 թուականին՝ 1620 դարիներ առաջ պարահեցաւ մեծ հրաշքը, հայկական գրաերու սփեղումը եւ անոր սփեղումը էր միայն, որ հայ ժողովուրդը պիտի յաջողեր

կրօնական եւ մշակութային բնագաւաններէն դուրս հանել օպար մշակոյթներու ապականած հետքերը եւ միեւնոյն ժամանակ յաջողեր սփեղել ցեղային միանականութիւն, կրօնական, մշակութային ու քաղաքական անկախութեան նոր եւ մսայուն խարիսխ մը:

Թերեւս այսօր պարզած կ' ըլլար պակմել գիրերու գիւղին մասին, խօսիլ Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցի հանձարին ու Սահակ Պարթեւ Կաթողիկովի նուիրումին մասին:

Թերեւս ալ լաւ կ' ըլլար խօսիլ Թարգմանչաց սերունդին կորմէ մեզի կրակ մնացած գլուխ գործոցին՝ Ասուածաշունչի Թարգմանութեան մասին:

Սակայն, մկանումներս այսօր պիտի կեդրոնացնեմ հայոց գիրերու գիւղի 1620 ամեակին եւ Թարգմանչաց փօնին վլրայ:

Վրդ, Մեսրոպ Մաշտոցի եւ Սահակ Պարթեւ կաթողիկոսի վասպակը թէ քաղաքական եւ թէ մշակութային գետսակէփէն կը մնայ հայ ժողովուրդի մեծագոյն իրագործումը:

«Ճանաչել զիմաստութիւն եւ զիսրափ հմանալ գլանս Հանձարոյ...»

Աստուածաշուչի Առակաց գիրքէն՝ առաջին անգամ հայերէնի Թարգմանուած այս նախադասութեամբ է որ հիմը դուեցաւ Մեսրոպագար հայ մշակոյթին: Եւ 5-րդ դարէն սկսեալ մինչ մեր օրերը, 1620 դարիներ շարունակ, խորիմասր եւ թելադրական այս նախադասութիւնը կարծես նշանաբան դարձաւ

Ghoukas (Armenian), illuminator. The Annunciation to the Shepherds; The Nativity with the Adoration of the Magi, 1583. Getty Museum

հայութեան համար, որ իր պարմութիւնը խարսխեց Քրիստոնէական հաւատքի մշակութային փրկարար ուժականութեամբ՝ մեծարժէք ու հպարտացնող ժառանգութեամբ:

Վրդ, որոնք էին այդ անսամբները, որոնք կրօնքի, գրականութեան եւ մշակոյթի հզօրանքով պաշրպանեցին եւ փրկեցին իրենց ազգը որացի պարսկաներու եւ յոյներու Ճնշիչ ձուլումի վրանգներէն ու հայութեան սրբերուն, մրգերուն եւ աչքերուն առջեւ բացին Աստուածաշուչական,

CONTINUED ON NEXT PAGE

հոգեզմայլ խորհուդները անսալով քրիստոսի անզուգական կսկուածային եւ փառապանծ խօսքին՝ « Ես եմ Ճամբան ու Ճշմարդութիւնը եւ կեաքը, ով որ իսծի կը հաւափայ թեկուզ մեռնի՝ բայց պիտի ապրի յաւիդեան:»

«Եւ այր մի Մաշփոց անուն...» այս պարզութեամբ կոչուած անոնցմէ առաջինը, երկար փարեներու դգնութենէ եւ Ճգնութենէ եղք, հանձարեղ գիտնականի իր պայծառափեսութեամբ եւ կսկուածոյ օգնութեամբ, կրցաւ ձեւակերպել հայոց 36 նշանագիրերը, որոնք հնչաբանական կարարեալ համակարգ մը պահովեցին հայոց լեզուին գրաւոր արդայայփութեան համար:

Մեսրոպ Մաշփոց, հայոց գիրերու գիւղարարը ըլլալու արժանիքի կողջին, եղաւ նաեւ առաջին ուսուցիչը, որ պարրասփեց թարգմանչաց սքանչելի սերունդը: Մաշփոց ուներ նաեւ լեզուագէկ-թարգմանիչի, շարականագիրի եւ բանասփեղծ-երաժիշտի շրոհքներ, որ ան ի սպաս դրաւ հայ մշակոյթի հիմնադրման եւ զարգացման գործնկթացին:

Վյ ձեւով, Մեսրոպ կը համարուի բոլոր ժամանակներու մեծագոյն հայը, որ եղաւ իր ազգի գոյութեան փրկիչն ու հապարփութիւնը:

Սահակ Պարթեւ կաթողիկոսն էր, Մաշփոցի հետ գործակցող միւս մեծ հայը, որ օրուայ թագաւոր Վրամշապուհ արքային հետք՝ միջէ ոյժը եղան հայ գիրերու սփեղման եւ հայ մշակոյթի զարգացման:

Մեսրոպ Մաշփոց եւ Սակահ Պարթեւ ձեռք-ձեռքի փուած իրենց լեզուագէկ ու թարգմանիչ աշակերպներուն հետք առաջին անգամ թարմանեցին կսկուածաշաշոնչ սուրբ գիրքը, որ իր գեղեցիկ թարգմանութեան համար կոչուեցաւ «Թագուհի Թարգմանութիւններու»: Անոնք թարգմանեցին նաեւ օփար լեզուներով գրուած արժեքաւոր կրօնական այլ գիրքեր եւ ձոխացուցին հայ մշակոյթի ու հաւափքի գանձարանը:

Սակայն, հետքաքրքական է այսպեղ նշել, որ թարգմանչաց քօնին առիթով, հայ եկեղեցին չի յիշեր միայն 5-ր դարը եւ ոչ ալ ամբողջովին կը կեդրոնանայ միայն Ս. Մաշփոցի ու Ս. Պարթեւի անուններուն եւ միւս թարգմանիչներուն վրայ: Ընդհակառակը՝ հայ եկեղեցին երախսփափութեան պափեկ ընծայէ 5-րդ դարէն մինչեւ 12-րդ դարերու ընթացքին ազգային-

մշակութային բնագաւառէն ներս գործած շապ մը գագաթներու եւ հսկայ դէմքերուն մասին, ինչպիսին են՝ Յովլէտի Վայոց Զորեցին, Կորին Սքանչելին, Եղնիկ Կողբացին, Մովսէս Խորենացին, Գրիգոր Նարեկացին եւ շատ մը յայգնի եւ անյայք մեծանուն դէմքեր, որոնք հայ գիրերու գիւղէն եղք, մշակութային եւ կրօնական բնագաւառներէն ներս ամբողջական ծառայութիւն մապուցին հայ ժողովուրոին եւ ոչ միայն միքքի ու արուեսփի նուածումներով հարսփացուցին մեր կեանքը, այլեւ համաշխարհային յարգանք պարփադրելով մշակութային արժեքներ թողուցին իրենց յետին:

Երկար դարերէ ի վեր, հայ եկեղեցին յարգած ու պարուած է բոլոր անոնց, որոնք թարգմանիչ գիրդուը կրելով՝ հիմը դրին ազգային-քսիքոնէական այնպիսի մշակոյթի մը, որոնւն նմանը հաւանաբար գոյութիւն չէր ունեցած այդ դարերուն այլ ժողովուրոնդերու պարմութեան մէջ:

Թարգմանիչները իրենց կարարած լուսաւորութեան գործին ու ազգային եւ եկեղեցական կեանքի մէջ փրկարար դեր կարարած ըլլալուն համար, անոնք հայ եկեղեցւոյ կողմէ անցած են սուրբերու կարգին, եւ այսօր անոնցմէ շափերը կը վայելէն միջազգային համբաւ եւ յարգանք: Ինչպիսին են Գրիգոր Լուսաւորիչն ու Նարեկացին:

Դարեր շարունակ, ոչ միայն մեր եկեղեցին, այլեւ ամբողջ հայ ժողովուրով հաւափացած է, որ 1620 փարիներ առաջ, հայկական Այբուբենի գիւղը երկնային հրաշքով եւ կսկուածային միջնորդութեամբ փրուած փրկարար միջոց մըն էր մեր ազգին համար: Եւ այս հաւափքը արդիննք էր այն համոզումին, որ եթէ հայ գիրերու գիւղը չըլլար՝ ապա կարելի պիտի չըլլար ամրապնդել հայ Քրիստոնեային հաւափքը, կարելի պիտի չըլլար սփեղծել ազգային մշակոյթ, անհնար պիտի չըլլար հայերէն լեզուի գոյափետումը եւ այս բոլորին կողջին հայ ժողովուրով պիտի անյեփանար՝ օփար արշաւանքներու եւ մշակութային ազդեցութիւններու անդադրում հոսանքներուն առշեւ:

Հայ ժողովուրով նաեւ խորապէս հաւափացած է, որ հակառակ բոլոր դժուարութիւններուն-հակառակ մեծաթիւ թշնամիներու գոյութեան եւ ամենօրեալ արշաւանքներուն, կսկուած հայ ժողովուրուն պափեկ ընծայէ 5-րդ դարէն մինչեւ 12-րդ դարերու ընթացքին ազգային-

այնքան մեծ ու պայծառափէս դէմքեր, որոնք Ճգնութեամբ ու զրկանքով մեզի կրակեցին վերապրումի եւ գոյափեւութեան, պայքարի եւ յառաջդիմութեան մեծագոյն գիւղը՝ անկորնչելի հայ գիրը:

Սիրելի հաւափացեաներ, մշակոյթը ազգի մը մրաւոր ու հոգեւոր գգուումներուն ու կարողութիւններուն համադրումն է: Մշակոյթը միայն գիր ու գրականութիւն չէ: Միայն լեզուական արժէք չէ, այլ ազգի փարեր ուղիներով զարգացող՝ հոգեմրաւոր արժէքներու եւ սփեղծագործութիւններու ամբողջական համադրումն է Քրիստոնէական հաւափքի ու վերելքի ասդիճանաչափը:

Մեր ազգի մշակութային դարաւոր վասփակը պացացոյց է, որ մեր ժողովուրով Քրիստոնէական հոգեւոր եւ իմացական բարձրութիւններ նուածած ազգ է: Նոյնիսկ հազարամետայ ֆիզիքական եւ հոգեկան հիւծող փառապանքներով՝ հայ ժողովուրով ձեւաւորած ու կերպած մշակոյթ եւ անով յաջողած է դէրը ըլլալ իր ազգային ձակարպագին որպէս առաջին Քրիստոնէայ ժողովուրոդ: Եւ Ճիշը այդ հաւափացողութեամբ մշակութային արժէքներ թողուցին իրենց յետին:

Կը գիւղակցինք, որ սփիւրքեան մեր պայմանները փարբեր են եւ կան իւրայափուկ դժուարութիւններ: Բայց եթէ կը հաւափանք մեր ազգի գոյութեան, եթէ կը հաւափանք, որ մեր ժողովուրով պէտք է գոյափեւէ ու զարգանայ ազգերու այս մեծ ընփանիքին մէջ, եթէ կը հաւափանք, որ մեր ազգը պէտք է քայլ յաւերժութեան ձանապարհէն, ապա պէտք է վերադառնանք մեր պարմութեան ու դաս առնենք թարգմանիչներու սերունդի օրինակելի ընթացքին:

1620 փաիներ առաջ Մ. Մաշփոց, Սահակ Պարթեւ ու մեր թարգմանիչները մեր ժողովուրութիւններ հայոց փրկութեան բանալին՝ հայ գիրերու գիւղին ձամբով: Մենք պէտք է խորապէս համոզուած մնանք ու հաւափանք, որ հայ գիրն ու լեզուն, մեր ժողովուրոդի փրկութեան խարիսխներն են ու Քրիստոնէական հաւափքի անշարժ վէմը:

1620 փարիներ առաջ կարծէք կսկուած ինք Ս. Մեսրոպ Մաշփոցին ու Սահակ Պարթեւին ձամբով հայ ժողովուրութիւններու փոխանցեց փրկութեան գաղփնիքը: Եւ կսկուածոյ ընծայած այդ երաշխիքով՝ հայ գիրերու ու մշակոյթի ձամբով է, որ ցեղասպանութերնէն եղք հայ ժողովուրոդ կրցաւ վերականգնի ու գոյափեւէ հայոնիքին մէջ, թէ հայրենիքն դուրս:

Սիրելիներ, Եկէք հաւափարիմ մնանք թարգմանչամբ սերունդին, կսկուածոյ կողմէ մեզի ուղարկուած այն առաքեաներուն, որոնք մեր եկեղեցին եւ մեր ազգը առաջնորդեցին եւ դեռ կ առաջնորդէն դէպի յաւերժութիւն փանող ձանապարհներու:

Դիպի մէջքերէմ Վեր. Մովսէս ձանպազեանի այս խօսքերը որոնք արփասանութեամբ է երեւանի մէջ Սփիւրք և Սայրենիք Առաջինիքն իրունքին:

«301 թուականին մեր նախնիքները ուսկը մը ըրին Յիսուս Քրիստոսի հետք: Եթէ մեր ժողովուրոդ գործադրէ այդ ուխտին մեզի բաժին ինկած յանձնառութիւնը, այն ափեն կսկուած ալ աւելիով պիտի օրինէ մեր պղփի բայց թանկագին ազգը, եւ օրինութեան աղքիւր մը պիտի ընէ ոչ միայն իր բոլոր զաւակներուն, այլ իր դրացի բոլոր ազգերուն ու համայն մարդկութեան համար: Մենք կը հաւափանք թէ այս է մեր ազգին գոյապագանը, այս է մեր ժողովուրոդին առաքելութիւնը, եւ այս է մեր Հայկազեան ցեղի երկնապուր ձակարպագիրը»:

Կսկուած օրինէ գերեվարուած Վրցախ հայաշխարիի ու Հայասփանի Հանրապետութիւններն ու հայոց հզօր բանակի զիսուորներն ու կամաւորները որպէսզի կանգուն մնան հայոց սրբազն հողին սահմանները եւ անխախտ մնան մեր յուշարձանները, վանքերն ու եկեղեցիները, դպրոցներն ու հիւանդանոցները: Թող Ամենակալ Տէրը առողջութիւն եւ արեւելու օրեր պարգեւէ նաեւ բռնի գեղահանուած Արցախ հայաշխարիի մեր քոյլերուն եւ եղբայրներուն, Հայասփան աշխարհի զաւակներուն՝ անվարձանք պահի զանոնք իր հովանիքին փակ հիմա եւ միշտը:

ՅԱԿՈԲ ՃԱՆՊԱԶԵՎԱՆ

Evangelism

B.L.E.S.S. and Be Blessed: Ararat Church's Comeback Story

How a Century-Old Church Found New Life Through Simple Evangelism

By Jaclyn (Janigian) Hagopian

Not long ago, Sundays at Ararat Church in Salem, NH were pretty quiet. In 2021, only five people showed up on a typical morning. Five! Fast forward to today, and the sanctuary hums with 35-40 regular worshippers and around 60 on Serving Sundays. Lobster Sunday this past August drew closer to 100. That's a comeback story worth celebrating!

The journey can be seen through the lens of B.L.E.S.S. – a practical approach to evangelism from Jon and Dave Ferguson's book *B.L.E.S.S.: 5 Everyday Ways to Love Your Neighbor and Change the World* (see www.bless-book.org/). This book was studied and recommended to churches by the AEUNA Evangelism Committee. The framework lays out five simple rhythms: Begin with Prayer, Listen, Eat Together, Serve, and Story. At Ararat Church, those rhythms aren't just theory, they're the heartbeat of the church's renewal.

Begin with Prayer

Every revival starts with prayer. Ararat Church's renewal has been carried by a faithful prayer team that offers to pray with anyone after service and carefully tracks requests shared on Sunday mornings. They even run a dedicated prayer line you can text throughout the week. A weekly Bible study adds another layer of prayer and fellowship, and even during the week the congregation stays connected through WhatsApp Messenger – part announcements, part encouragement, part prayer requests. Sometimes the pastor drops in a quick video to preview Sunday's message.

Listen

Growth began with listening: noticing who wasn't there and asking what families needed. A young couple who had had their own good experiences in Youth Group growing up, realized there were no teens in church, so they started reaching out. The result? A brand-new youth group for ages 12-17, launched just two months ago and is already drawing about 7-10 kids every other week, something Ararat Church hadn't seen in decades.

Listening also meant valuing the voices of newcomers. Early on, a young woman visited with her children and defensively said she was "just checking out the church." The moderator responded, "We don't want you to just check out the church,

"we want to hear from you and what you'd like to see here." Her response was that she wanted to see a strong Sunday School for her children. Today that same woman is an active member on the Christian Education board.

Listening also meant caring for families in practical ways. When a new mom welcomes a baby or when someone is sick, the church organizes a meal train so needs are met and people feel supported.

Eat Together

Few things bring people together like food. That's why every other month, Ararat Church throws "Serving Sundays" – worship followed by a free themed meal. In August, just under 100 people crowded in for Lobster Sunday, where everyone got their own FREE whole lobster cooked fresh in the kitchen. (Even non-seafood folks just showed up for the fun.) November brings Friendsgiving, and December a Christmas Pageant with a holiday lunch.

With average attendance around 35-40, Serving Sundays regularly draw about 60+ people, and special events like Lobster Sunday nearly double the crowd. Evangelism, it turns out, sometimes starts with food and good company!

Serve

Ararat Church's renewal has been fueled by service, too. A group of young men from the congregation recently built and raised the first cross ever to stand on the century-old church building. Others worked to install air conditioning throughout, making the sanctuary and classrooms far more welcoming in the summer heat. Volunteers pour energy into children's ministry as well: in 2021, Sunday school had just 2 kids, but today about 12 attend each week across two classes. Vacation Bible School has doubled in size in only its second year. Creating classrooms, a nursery, and even a mothers' room for nursing mothers has given kids and their parents a place where they feel at home. Serving side by side has knit the church together and opened doors to newcomers.

Story

At the heart of Ararat Church is sharing the story of Jesus. Sunday worship has grown from pressing "play" on YouTube to live music led by guitar, keyboard, and singers (still praying for a drummer – your throne awaits!). Large screens now display Scripture, videos, and images that make the gospel come alive. Beyond Sundays, a weekly Bible study led by a young couple draws about 15 members, helping the congregation dig deeper into God's Word. So while methods have changed – from screens to songs to lobster lunches – the message has remained the same. Ararat Church holds fast to the story of Jesus, the same truth that has carried the church for more than a century.

Evangelism, Made Simple

Ararat Church's story reminds us that evangelism is as simple as B.L.E.S.S. at its core: Begin with prayer, Listen, Eat together, Serve, & tell the Story of Jesus – because even small steps can spark a big revival.

Our Community

Glendale Armenian Church of the Nazarene Update

By Andy Magdesian

We have had quite the year at our church outside of our regularly scheduled services and ministries.

In March, we began Young Couples Ministry to disciple young married couples and grow in fellowship with each other monthly.

We also launched a monthly GNAZ Kid's Club to bring fun and biblical lessons during an all-day event. Our other ministries involve the Men's Breakfast, Women's Fellowship, Youth Group, and Sunday School-Bible studies for different ages.

In August, we had an all-church day trip to the Ronald Reagan Library to see the Dead Sea Scrolls exhibit. The trip featured a detailed display of biblical manuscripts discovered in the mid-1900s, some of the earliest known documentations of our Scriptures.

Our youth also sent a team of 28 to Fresno for the Biannual Ironman Games organized by AEYF West. We participated in basketball, volleyball, chess and tavlou, coming in 1st, 3rd, 1st and 2nd respectively.

Every October, we celebrate the anniversary of our church with a banquet. This year, we celebrated our 46th anniversary, and our youth worship band performed in both Armenian and English. The church treasurer, Hratch Doctorian, gave us a detailed report on the condition of the church building and improvements we are focusing on this year. Our senior pastor, Rev. Serop Megerditchian, gave us a report about his and his wife Alina's recent mission trip to Armenia and Georgia, including updates on the churches there and how we can support the body of believers. In the area between the Armenian, Georgian and Azerbaijani borders, Pastor Serop identified several villages that our church plans to support through financial and humanitarian aid.

We pray that our Lord continues to bless our church and the greater body of believers throughout the AEUNA and across the world, for His glory.

AEWC Convenes in Glendale, CA October 16-17, 2025

The Armenian Evangelical World Council (AEWC) held its regular meeting on October 16-17, 2025, in Glendale, California, bringing together representatives from the five Armenian Evangelical Unions around the world, alongside the Armenian Missionary Association of America (AMAA) and the Stephen Philobosian Foundation.

The President of AEWC, Rev. Dr. Paul Haidostian opened the meeting with a word of prayer and a biblical meditation. The Council welcomed Serge D. Buchakjian as the new CEO/Executive Director of the Armenian Missionary Association of America (AMAA) and paid special tribute to AEWC's Executive Director, Rev. Dr. Vahan Tootikian, for his invaluable services for more than twenty-two years, as well as for the support of his wife Rosette Tootikian to the work of the AEWC.

Following the written and oral reports of the officers of the Council and the representatives of church Unions and organizations, the AEWC Board reviewed its activities and initiatives of the past year, assessing progress made in fostering cooperation among Armenian Evangelical Unions, the AMAA, and related institutions globally. The members also discussed plans and preparations for the celebration of the 180th anniversary of the Armenian Evangelical Church in 2026, a milestone in the life of the worldwide Armenian Evangelical community.

In a spirit of fellowship and unity, the AEWC members joined in prayer for the renewal of the Church's life and witness through deeper discipleship and faithful service. The Council also lifted prayers for the Republic of Armenia and the Armenian people in all corners of the world in this critical juncture in the history of the Armenian people, for justice to be served, for peace to prevail, and for human dignity to be restored—particularly for the forcibly deported indigenous Armenian population of Artsakh from its historical homeland, for its political prisoners (POWs), for victims of violence and genocide in the world, and indeed for all of God's creation.

The meeting reaffirmed the AEWC's commitment to serving the Armenian people worldwide, to further nourish the longstanding Armenian Evangelical heritage of spreading the message of the Gospel of Christ, for devotedly educating the generations, and for reaching out to the needy among and around us in various lands, in every context where the Church is called to bear witness.

The Armenian Evangelical World Council unanimously voted to appoint the Rev. Dr. Krikor Youmshajekian as the new Executive Director of the AEWC for an initial period of two years.

The meeting was adjourned by the closing prayer and benediction of the Executive Director, Rev. Dr. Vahan H. Tootikian.

First row left to right: Mr. Gary Philips, Esq., Rev. Dr. Paul Haidostian, Rev. Dr. Vahan H. Tootikian, Rev. Dr. Rene Leonian, Mr. Serge Buchakjian. Back row left to right: Rev. Hendrik Shanazarian, Rev. Joel Mikaelian, Ms. Asdghig Topouzhanian, Rev. Dr. Haroutune Selimian, Rev. Calvin Sagherian, Rev. Avedik Khachatrian, Rev. Vardan Apinian.
Missing from the picture: Dr. Nurhan Helvacian, Mrs. Joyce Philobosian Stein.

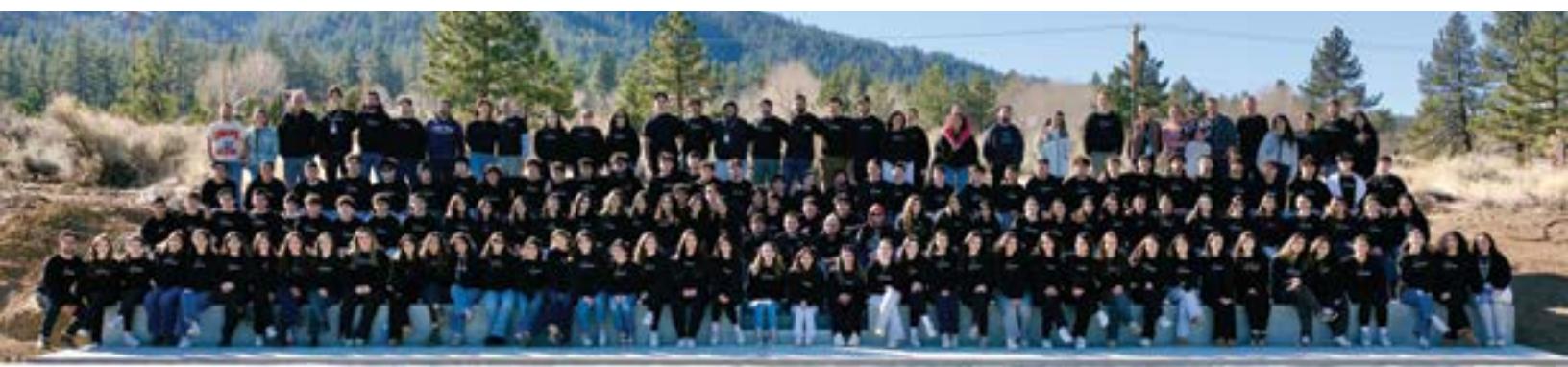
AEUNA West Coast: Youth Year 2025

By Rev. Razmig Minassian, Executive Director, Camp AREV
& Vars Megerditchian, AEYF-West Coast Chairperson

"Whatever you do, whether in word or deed, do it all in the name of the Lord Jesus, giving thanks to God the Father through Him."
Colossians 3:17

The year 2025 was a testimony to God's faithfulness for the Armenian Evangelical Youth on the West Coast. From the ongoing ministry of AEYF West to the life-changing experiences at Camp AREV, the year was marked by grace, fellowship, and renewal, bringing together youth and young adults from across California to grow in faith and strengthen their relationship with Christ.

From countless planning meetings to prayerful preparation, the AEYF West Committee, which also serve as the Camp AREV program coordinators —composed of Chairperson Vars Megerditchian (Glendale, CA), Vice Chairperson Kareena Tashjian (North Hollywood, CA), Treasurer Alique Malakian (Glendale, CA), Secretary Minas Atamian (Orange County, CA), Youth Counselors Eddy Thurber (Fresno, CA)

and Garo Garabedian (Orange County, CA), Camp AREV Executive Director/West region Minister to Youth Rev. Razmig Minassian (Fresno, CA), and Ex-Officio Member Garo Minasian (Fresno, CA)—worked faithfully behind the scenes to create opportunities for spiritual growth, joyful community, and meaningful fellowship.

Winter Camp 2025

The year began with excitement as we hosted 4 weekends of winter camps at Camp AREV in January. Our theme was TURN IT UP. Based on Romans 1:16, we encouraged our campers to live out loud for Jesus. With sold-out camps during our Junior High and High School weekends, and a jam-packed young adults camp, we experienced God's presence as we worshipped, sang, played, and learned how to live boldly for Jesus.

One Day Event, March 22, 2025

On Saturday, March 22nd, over 100 Armenian Evangelical Youth from Fresno and Southern California gathered in Orange County for a special one-day event. The event was hosted at the Armenian Christian Fellowship of Orange County with the theme of "Oceans of Grace" based on 2 Corinthians 12:9, which states, "But he said to me, 'My grace is sufficient for you, for my power is made perfect in weakness.' Therefore, I will boast all the more gladly about my weaknesses, so that Christ's power may rest on me."

The day started with breakfast, followed by a powerful time of worship led by the host church's worship team. The speaker of the day, Rev. Shant Abadjian, focused on God's boundless grace, after which, attendees engaged in an enriching discussion time reflecting on the topic.

In the afternoon, attendees explored Huntington Beach for lunch

and spent time in fellowship and community playing games and enjoying the beautiful sunny weather. A delicious dinner, lovingly prepared by the host church, was waiting for the youth, during which they engaged in meaningful fellowship. After dinner, everyone gathered one last time for a powerful night of worship and session, experiencing the power of unity in Christ.

The entire day was a blessing to all who attended, organizers and attendees alike. Our hearts are filled with gratitude for the host church, Armenian Christian Fellowship of Orange County, as they opened their doors with generosity, warmth, and hospitality, and worked tirelessly behind the scenes to make this event a success. It truly felt like we were immersed in "Oceans of Grace".

this summer was marked by joy, transformation, and God's powerful presence among us. Based on Matthew 6:21, our campers were encouraged to treasure Christ above all other parts of life.

The Opening of Lake AREV: A Dream Realized

One of the most exciting milestones of this summer was the long-awaited opening of Lake AREV!

After years of dreaming and preparation, we were finally able to unveil this beautiful addition to camp life. Campers and staff alike enjoyed swimming and cooling off in the clear mountain water — creating memories that will last a lifetime. But beyond the fun, Lake AREV represents something much deeper: it's a symbol of God's provision and faithfulness. Just as He refreshes our souls, Lake AREV has become a place where hearts are refreshed, friendships are made, and faith is renewed.

CONTINUED ON NEXT PAGE

Summer Camp 2025

This summer at Camp AREV was one for the history books! With over 450 campers joining us across multiple sessions in July, the 2025 season became the largest in our camp's history—a clear sign that God is moving powerfully in the hearts of our youth and families. From the powerful moments of worship to enjoying God's incredible creation under the stars, and diving deep in the word of God,

Ironman Games, September 19-21, 2025

The highly anticipated biennial sports competition, Ironman Games, took place from September 19-21 in Fresno, California. The event brought together nine teams and over 250 youth from across California—from San Francisco to Orange County—and from the East Coast, representing AEYF East.

The tournament featured an exciting lineup of sports, including soccer, basketball, volleyball, and ping pong. For the first time, tavlou and chess were introduced, expanding the range of competitions and welcoming new participants to the games.

The weekend was not only about athletic competition but also about worship, connection, and shared purpose. On Friday night, participants gathered at the First Armenian Presbyterian Church (FAPC) to share a meal and meet their opponents in a spirit of fellowship. Saturday's full day of games was followed by an evening of worship at Pilgrim Armenian Congregational Church (PACC), where guest speaker Rev. Mike Mekredjian delivered a powerful message based on Acts 20:24, encouraging all to reflect on "What matters most in our journey?"

Looking Ahead

As we reflect on this incredible year, we are reminded of God's faithfulness in every moment of ministry, fellowship, and service. From the revival of hearts at Camp AREV to the joy and unity experienced through AEYF events, this year demonstrated how the Lord continues to move powerfully through our young people.

May we carry this same spirit of gratitude and purpose into 2026—serving faithfully, maintaining zeal, and keeping our spiritual fervor as we honor the Lord in all we do (Romans 12:11). As we look ahead, may God continue to cover us in His love and guide us as we seek to serve His Kingdom and fulfill the purpose to which He has called us.

By His Grace, For His Glory

Camp Arevelk 2025

A Powerful Week of Growth, Faith, and Fellowship

By Sylvia Jizmejian

There's nothing quite like a full week of camp to end the summer on a positive and uplifting note—just in time for back-to-school preparations. And this year was no exception.

Our 26th year of **Camp Arevelk** was a momentous one, marked by continued growth and powerful, Christ-centered ministry serving churches across the Eastern Region and Canada. This summer, we welcomed **87 campers, 23 counselors, and 10 staff members** for an unforgettable, sunshine-filled week in the beautiful Catskills of New York State.

Our theme, drawn from **Galatians 2:20**, was: "I have been crucified with Christ and I no longer live, but Christ lives in me."

We were blessed to have **Zohrab Sarkissian** (Intern Pastor, AEC of Toronto) as our guest speaker. Our Bible teachers, **Mrs. Margaret Hagopian** (Ararat Armenian Church, Salem, NH) and **Mrs. Christine Momjian** (AMCC, Havertown, PA), led our campers on a journey through both the Old and New Testaments.

Through the lives of David, Jeremiah, Jonah, Zacchaeus, Joseph, Esther, Peter, and Lydia, we saw how God can take over our stories and rewrite them to reflect His glory and goodness.

Keeping campers active and entertained was our outstanding "Game Squad," led by **Ara Naljian** (APC, Paramus, NJ), who also served as our lifeguard for the week. His dedication and preparation ensured campers could safely cool off with a refreshing swim—much appreciated during a hot week!

We're also incredibly thankful for **Dr. Vahe and Mrs. Ani Naljian**, who lovingly cared for our campers and staff as medical directors. From treating scrapes and bug bites to comforting homesick hearts, they served with compassion and grace.

I'm deeply grateful to serve alongside an incredible leadership team: **Kamie Arabian** (AEC of Toronto), **Margaret Rassam** (APC, Paramus, NJ), **James Boyadjian** (AMC/FAC JYG Youth Director, Boston, MA), **Ara Naljian**, and **Ex-Officio Arpi Sarmazian** (AEC of Toronto).

We also give thanks for every counselor who poured their hearts into the lives of our campers. Your dedication is a vital part of the ministry and impact of Camp Arevelk. As our camp season comes to a close, I now look forward to returning to visitations and celebrating **Camp Arevelk Sundays** together!

To God be the glory—for another year of transformation, connection, and joy.

AEFW-Eastern Region 2025

By Catherine Momjian-Preuhs

On the weekend of September 19-21, ninety-two women, representing eleven different churches, gathered at the Armenian Presbyterian Church in Paramus, NJ, for the biennial Armenian Evangelical Women's Fellowship of the Eastern Region.

The women gathered eagerly for fellowship and to learn and grow more deeply in their faith and understanding of the Bible.

The theme for the weekend was 'Strength in Every Season.' The women were led by in-depth and expert teaching by speaker Nairy Ohanian, D.Min. MATS in three different sessions, each tackling a different aspect of suffering, our faith, and our communities. The theme of the conference led to meaningful conversation and rewriting of common Christian misconceptions about suffering. Ultimately, the women were encouraged that suffering is not a question of if but when, and when rooted in the gospel, and the church community, we can learn to suffer well, growing in resilience, and faith.

The next conference will take place, hosted by the Armenian Evangelical Church of Toronto, Canada, on September 17-19, 2027.

AMAA's 106th Annual Meeting Banquet

Honors Former Board President Nazareth E. Darakjian, M.D.

By Louisa Janbazian, AMAA Public Relations Communications Coordinator

The Armenian Missionary Association of America (AMAA) hosted its 106th Annual Meeting Banquet on Saturday, October 18, 2025, at the historic Jonathan Club in Los Angeles, California. The evening brought together community members, dignitaries, friends of the AMAA, as well as representatives from worldwide Armenian Evangelical Churches and Unions to celebrate a century-long legacy of faith and service, while honoring Dr. Nazareth E. Darakjian, former President of the AMAA Board of Directors.

Guests were warmly welcomed in both English and Armenian by the event Co-Chairs LindaKay Abdulian, Lori Muncherian, Arsine Phillips, Helga Sarkis, and Tina Segel.

In her opening remarks, Banquet MC LindaKay Abdulian recognized the distinguished dignitaries in attendance, including His Eminence Archbishop Hovnan Derderian, Primate of the Western Diocese of the Armenian Church; His Eminence Archbishop Kegham Khatcherian, Prelate of the Western Prelacy of the Armenian Apostolic Church; Dr. Karen Israyelyan, Consul General of Armenia in Los Angeles; and Councilmember of the City of Los Angeles Adrin Nazarian.

Following the national anthems performed by Nazani Mncherian, Rev. Haig Darakjian, Pastor of Student Ministries and Staff Elder at Mount Bible Church in Winnetka, CA, offered the invocation.

Short messages were delivered by AMAA Board President Gary R. Phillips, Esq., and AMAA CEO/Executive Director Serge D. Buchakjian.

In his remarks, Mr. Phillips praised Dr. Darakjian for his decade of wise and humble leadership, which strengthened AMAA ministries in 23 countries and guided the Association through times of profound challenges. He highlighted Dr. Darakjian's role in launching "Project Revive" to support displaced families from Artsakh, and his role in advancing tangible growth—from inaugurating the new building of Avedisian High School in Yerevan to expanding Shogh Day Centers and initiating the Camp Hankavan renovation. Mr. Phillips also praised the Nazo-Zaven Khanjian partnership as a 'dream team,' and affirmed that, in keeping with the evening's theme—Faithful to Our Legacy – Embracing the Future—the AMAA is well-positioned under CEO/Executive Director Serge Buchakjian to carry the mission forward.

Mr. Buchakjian added, "For a decade, Dr. Darakjian's leadership has been marked by wisdom, compassion, and unwavering faith. Under his guidance, the AMAA has expanded its reach, strengthened its programs, and deepened its impact – uplifting countless families, supporting schools and churches, and providing hope where it's needed most."

Before dinner, guests enjoyed a special video presentation reflecting the Banquet's theme, *Faithful to Our Legacy*.

The highlight of the evening was a musical performance in honor of Drs. Nazareth and Ani Darakjian by talented musicians from LA Opera's Domingo-Colburn-Stein Young artist's program featuring pianist and coach Gabriele Zemaityte, soprano Emily Damasco, and baritone Hyungjin Son. Their performance included Wolfram's Aria from *Tannhäuser* and the love duet "Nedda! Silvio, a quest'ora" from *Pagliacci*.

A special tribute video followed, showcasing photos of Dr. Darakjian from his childhood to the present day.

AMAA Board Member Jack Muncherian then took the stage to honor Dr. Darakjian, describing him as "disciplined, poised, dedicated, a visionary, a true leader, and a philanthropist who carries these qualities with humility." He invited Drs. Nazareth and Ani Darakjian to the podium and presented them with a special gift of appreciation.

In his heartfelt remarks, Dr. Darakjian expressed his gratitude to the AMAA, saying, "This evening's celebration is not about me or anything I have accomplished. Tonight, we celebrate the century-old AMAA and the vision of those individuals in Worcester, MA, who, by faith, founded this organization during the challenging years of World War I, following the Armenian Genocide. Over the years, the AMAA has improved the lives of many of our compatriots in Armenia and throughout the Diaspora, offering Christian spiritual awakening, education, and direct humanitarian support."

The memorable evening concluded with a closing prayer and Benediction offered by Rev. Serop Megerditchian, Senior Pastor of the Armenian Church of the Nazarene in Glendale, CA.

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՅ ԱԼԵՓԱՐԱՆՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿցՈՒԹԵԱՆ 106-ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹԸ

Պարուեց Վարչական Խորհուրդի Նախկին Նախագահ՝ Տօքթ Նազարէթ Է Տարագծեանը

By Louisa Janbazian, AMAA Public Relations Communications Coordinator

Ամերիկայի Հայ Ալեփարանչական Ընկերակցութեան 106-րդ Տարեժողովի Ճաշկերոյթը դրեի ունեցաւ Շաբաթ, Հոկտեմբեր 18, 2025-ին, Լու Անձելը և Jonathan Clisb-ին մէջ: Երեկոն համախմբեց Ընկերակցութեան անդամներ, պարուոյ հիւրեր, Ալեփարանչականի բարեկամներ, ինչպէս նաեւ համաշխարհային Հայ Ալեփարանական Եկեղեցիներին եւ Միութիւններին հովիններ եւ պարուիրակներ՝ նշելու Ընկերակցութեան հաւաքրի եւ ծառայութեան մէկդարեայ ժառանգութիւնը եւ պարուելու անոր Վարչական Խորհուրդի Նախկին Նախագահ՝ Տօքթ: Նազարէթ Է Տարագծեանը:

Ներկաներուն շերմօրէն ողջունեցին անգերէն եւ հայերէն լեզուներով՝ միջոցառման համանախագահներ՝ Լիսպաթէյ Ապուկեան, Լորի Մշերեան, Արսինէ Ֆիլիփս, Հելվա Սարգիս եւ Թինա Սիկը:

Ճաշկերոյթի հանդիսավար Լիսպաթէյ Ապուկեան իր բացման խօսքին մէջ յարուկ կերպով նշեց յարգարժան հիւրեր՝ Գերաշնորհ Տ. Յովնան Վրեպիսկոպոս Տէրպէրեան՝ ԱՄՄ-ու Հայոց Վրեմին թեմի Առաջնորդ, Գերաշնորհ Տ. Գեղամ Վրեպիսկոպոս Խաչերեան, Հայ Առաքեական Եկեղեցւոյ Վրեմին թեմի Առաջնորդ, Դուկը Կարեն Խարայելյան՝ Հայասպանի Հանրապետութեան Գլխավոր Հիւպարուր Լու Անձելը մէջ, եւ Լու Անձելը Քաղաքապետական Խորհուրդի անդամ Արդին Նազարեանը:

Ազգային օրիներգները կապարեց Նազարէթ Մշերեան, որմէ եղք աղօթք մարուց Վեր. Հայկ Տարագծեան՝ Վիլնէշքայի (Քայիֆորնիա) Mount Bible Եկեղեցւոյ Պատրիարք և Տարագծեան Տէլեմին:

Կարծ ողջոյնի խօսքերով ելյթ ունեցան Ալեփարանչականի Վարչական Խորհուրդի Նախագահ՝ Իրաւաբան Կէրի Ֆիլիփս եւ Գործադիր

Տնօրէն Սերժ Տուչաքչեան:

Իր խօսքին մէջ Իրաւաբան Ֆիլիփս գնահարանքով անդրադաւ Տօքթ: Տարագծեանի դասնամեայ իմաստուն եւ խնարի առաջնորդութեան, որով ամրապնդուեցան Ընկերակցութեան ծառայութիւնները 23 երկիրներու մէջ եւ հասպարութիւնը յաջորդութեամբ անցաւ դժուարին ժամանակաշրջաններէ: Ան ընդգծեց Տօքթ: Տարագծեանի նախաձեռնած "Project Revive"-ը՝ աջակցելու բռնի դերահանուած Վրցախահայ ընկրանիքներուն, ինչպէս նաեւ անոր ներդրումը հասպարութեան ընդլայնման մէջ՝ Ալեփարանի նոր շէնքի բացումը, «Շոյ» Կեդրոններու դարածումը եւ Հանքաւանի Ճամբարի վերանորոգման մեկնարկը: Իրաւաբան Ֆիլիփս անդրադաւ նաեւ Նազարէթի հանձեան համագործակցութեան որպէս «Երազային զոյգ» որ համաձայն Երեկոյի խորհուրդին՝ «Հաւաքարիմ մեր ժառանգութեան - Ընդունելով Ապագան», Ալեփարանչականը վսպահաբար կը շարունակի իր առաքելութիւնը Գործադիր Տնօրէն Սերժ Պուչաքչեանի ղեկավարութեամբ:

Պարոն Պուչաքչեան իր խօսքին մէջ աւելցուց. «Տասնամեակ մը շարունակ Տօքթ: Տարագծեանի առաջնորդութիւնը ընդգծուեցաւ իմաստութեամբ, կարեկցանքով եւ անսասան հաւաքրով: Անոր ղեկավարութեան ներքեւ Ընկերակցութիւնը ընդլայնեց իր սահմանները, զօրացուց իր ծրագիրները եւ խորացուց իր ազդեցութիւնը՝ նպաստելով հազարաւոր օժանդակելով դպրոցներու եւ Եկեղեցիներու եւ հաւաքք ներշնչելով այսպես, ուր ամենէն աւելի կարիքը կար»:

Ընթրիքն առաջ ցուցադրուեցաւ յարուկ դեսաերիզ մը՝ արդացուացնելով Ճաշկերոյթի խորհուրդը՝ «Հաւաքարիմ մեր ժառանգութեան»: Երեկոյի գագաթնակէրը եղաւ Երաժշգրական

Ելյթ մը՝ նուիրուած Բժիշկներ Նազարէթ եւ Անի Տարագծեաններուն: Ելյթով հանդես եկան Լու Անձելը Օփերայի Domingo-Colburn-Stein Young artist's program-էն նշանաւոր երաժիշտներ՝ դաշնակահարուիհի եւ ուսուցչապէս Gabriele Zemaityte, սոփրանո Emily Damasco, եւ պարիթոն Hyungjin Son, որոնք գեղեցկօրէն կապարեցին Wolfram's Aria-ն՝ Tannhäuser-էն եւ "Nedda! Silvio, a quest'ora" սիրոյ գրագերգ՝ Pagliacci-էն:

Յարուկ դեսաերիզ մը ցուցադրուեցաւ՝ Ներկայացնելով Տօքթ: Տարագծեանի կեանքի պափկերները՝ մանկութեան մինչեւ մեր օրերը:

Այսուհետեւ բեմ բարձրացաւ Ալեփարանչականի Վարչական խորհուրդի անդամ ճեք Մշշերեան՝ Ներկայացնելու Տօքթ: Տարագծեանը եւ Նկարագրեց զայն որպէս «կարգապահ, արժանապապիւ, նուիրեալ, դեսիլը ունեցող առաջնորդ եւ բարեգործ: Անձ մը՝ որ այս բոլոր առաջինութիւնները կը կրէ խոնարհութեամբ»: Ազա ան հրաւիրեց Բժիշկներ Նազարէթ եւ Անի

Տարագծեանները բեմ եւ անսոնց ներկայացուց յարուկ գնահարանքի նուէր մը:

Իր յուգիչ ելյթին մէջ, Տօքթ: Տարագծեան իր շնորհակալութիւնը յայփնեց Ալեփարանչականին եւ ըսաւ. «Վյո Երեկոյի դօնախմբութիւնը իմ անձիս կամ իմ կապարած գործերուս մասին չէ: Այսօր մենք կը դօնենք հարիւր դարիէ աւելի գոյութիւն ունեցող Ընկերակցութիւնը մը եւ այս դեսիլը, զոր ունեցան Ուորչեստեր, MA-ի մէջ, այս նուիրեանները՝ որոնք հաւադրով հիմնեցին Ալեփարանչականը Ա. Աշխարհամարդի եւ Հայոց Ցեղասպանութեան դժուարին փարիներուն: Տարիներու ընթացքին ան բարելաւեց մեր հայրեանակիցներուն կեանքը՝ թէ Հայասպանի, թէ սփիւրքի մէջ, պարգևելով Քրիստոնէական հոգեւոր զարթօնք, կրթութիւն եւ անմիջական մարդասիրական օգնութիւն»:

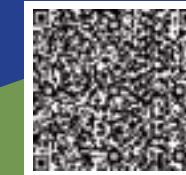
Յիշարժան Երեկոն Եզրակակուեցաւ Կէնսպէյլի Հայ Նազարէթիցի Երեց Հովիլ՝ Վեր. Սերոր Մկրտիչնան աղօթքով եւ օրինութեամբ

JOIN US IN CARING FOR OUR AEUNA MINISTRIES

GIVE
TODAY

YOUR DONATIONS WILL SUPPORT:

- AEUNA to acquire new pastors and support the work to recruit, educate, and supervise the training of In-Care students and lay leaders
- AEUNA to help pastors who are retired without proper funds
- The development of an Armenian Evangelical heritage residency program in Lebanon for our In Care students and lay leaders
- Church planting and evangelism events
- Aid to our youth who cannot afford travel to AEUNA camps and support for Youth Leadership training events, and retreats
- AEUNA's work to help our churches and sustain their missions

TO GIVE

- Please use the enclosed envelope
- Scan the QR Code above
- Visit: aeuna.org/donate
- Kindly make checks payable to the **AEUNA** and mail to:
AEUNA, 411 E Acacia Ave. #200,
Glendale, CA 91205-5609

**Thank you for your generous gifts
and continued support of the AEUNA.
Donations to the AEUNA are tax-deductible.**

In Memoriam

Rev. Jerair Bizdikian (1927-2025)

It is with profound sorrow that AMAC informs its friends of the passing of Rev. Jirair Bizdikian, founding member and supporter of the AMAC, and pastor of the Armenian Evangelical Church of Montreal, who peacefully closed his eyes on November 20 and entered the presence of his Savior. On behalf of the Board of the AMAC, together with our President, Ruth Demirdjian-Duensch, we extend our heartfelt condolences to his five children and all his loved ones.

We share Rev. Bizdikian's obituary, which beautifully reflects his keen mind, generous spirit, deep faith, and lifelong dedication and service to Christ, the Church, and the community.

Rev. Jerair Bizdikian was born on December 28, 1927, in Athens, Greece, into a devoted Armenian Evangelical family. From an early age, his life was shaped by the church. He attended the Armenian Evangelical School of Athens, faithfully participated in Sunday School and worship services, and later became an active member of the church's youth fellowship, the Christian Endeavor Society.

His early life was marked by hardship when, in 1942, during World War II, he lost his father — a loss that temporarily interrupted his education. Yet, with perseverance and faith, Jirair resumed his studies twelve years later. At the age of twenty-six, he pursued theological education at the Nazarene Bible School in Beirut, while also studying English language and literature at the British Council. In 1957, after successfully passing a series of rigorous examinations, he received a Certificate of Proficiency in English from the University of Cambridge, England, and graduated from the Nazarene Bible School the same year.

In the summer of 1957, he married Alice Mardirossian, beginning a blessed marriage that became the foundation of a loving Christian home. God blessed their union with four children — three sons and one daughter.

In 1958, Rev. Bizdikian was admitted to Haigazian College and the Near East School of Theology (NEST), graduating in 1962 with a Bachelor of Theology (B.T.) degree. Following his graduation, he served as Pastor of the Armenian Evangelical Church of Athens and was appointed Director of the Church School, returning periodically to serve as a visiting pastor in later years.

His commitment to theological growth led him to pursue further studies at the San Francisco Theological Seminary in 1965-66, followed by graduate work at NEST. During this time, he served faithfully as Assistant Minister and Youth Leader at the First Armenian Evangelical Church of Beirut.

In 1968, the Bizdikian family immigrated to Montreal, Canada, where Rev. Bizdikian began a second major chapter of his life. He initially worked with at-risk youth as a supervisor in a residential institute for teenagers and later entered the field of education. He became an English language teacher in adult education and, in 1970, was appointed as an English teacher in a public high school. He earned his Teacher's Diploma from McGill University and served as a full-time teacher until his retirement in 1992. He also taught English for eighteen years at Collège Montmorency, retiring from that position in 1995.

Alongside his professional career, Rev. Bizdikian devoted more than five decades to teaching and ministry in theology, ethics, and English. He inspired generations of students through both his sharp intellect and his deep compassion.

His pastoral ministry was extensive and far-reaching. He received his pastoral license in 1962 from the Union of Armenian Evangelical Churches in the Middle East. He served as Pastor of the Armenian Evangelical Church of Montreal from 1978 to 1980 and again from November 1987 to April 1992. He later served the Armenian Evangelical Church of Chicago from 1996 to 2002, where he was officially ordained in 2001 by the AEUNA.

CONTINUED ON NEXT PAGE

55 - Forum Christmas/Winter 2025

In Memoriam

He also served as: a Board Member, Assistant Pastor, and Choir Director of the Armenian Evangelical Church of Montreal; visiting pastor at Memorial Church in Watertown, Massachusetts (18 months); visiting pastor at the Armenian Presbyterian Church in New Jersey (6 months); visiting pastor at Belmont Armenian Evangelical Church in Boston (3 months); visiting pastor in local Presbyterian Churches in Quebec; and a founding member and board member of the Armenian Missionary Association of Canada (AMAC).

Rev. Bizdikian was also an author and educator, preparing a theological textbook in Armenian for seminarians titled "Introduction to the New Testament."

Beyond his public ministry, Rev. Bizdikian's greatest joy was his family. He was a devoted husband, a proud and loving father, and a deeply cherished grandfather. Together with his beloved wife Alice, he rejoiced in the lives of their five grandchildren and later welcomed two great-grandchildren, all of whom adored him. His home was known as a place of warmth, storytelling, faith, and laughter, where everyone felt welcome.

As a minister, he touched countless lives through his gentle counsel, steady leadership, and heartfelt sermons that emphasized kindness, humility, faith, and hope. To his students, he was a mentor. To his congregations, a shepherd. To his family, the loving cornerstone of their lives.

Rev. Jerair Bizdikian will be remembered for his keen mind, generous spirit, deep faith, and the quiet strength with which he embraced life's challenges. He leaves behind a legacy of love and faith that will endure for generations.

He passed away peacefully on November 20, 2025.

In lieu of flowers, the family kindly requests donations to the Armenian Evangelical Church of Montreal, 123 Boul. des Prairies, Laval, Quebec, Canada H7N 4B1

Mihran Jizmejian (1936-2025)

It is with deep sorrow that the AMAA announces the passing of Mr. Mihran Jizmejian—a devoted Christian whose six decades of dedicated service touched countless lives through his leadership in education, the church, and philanthropy across the Middle East and later in Canada.

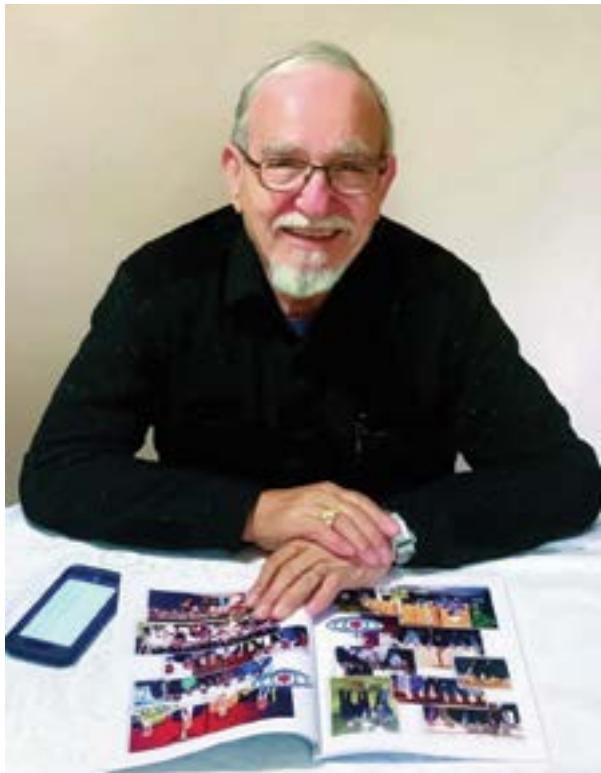
Mr. Jizmejian was born in Aleppo, Syria, on November 28, 1936, where he completed his primary and secondary education. He later moved to Beirut, Lebanon, and pursued higher studies at the Near East School of Theology and the American University of Beirut, graduating with a degree in Christian Education.

Before relocating to Toronto, Canada, in 1976, he served faithfully as an educator in Syria, Cyprus, and Lebanon. In Canada, he continued his ministry at the Armenian Evangelical Church of Toronto in various leadership roles and was a founding member of the Armenian Missionary Association of Canada, where he served devotedly for many years as President.

In 1966, Mr. Jizmejian married Vartouhi Moushian, and together they were blessed with two sons, the late Rev. Ara Jizmejian and Hraig.

The Funeral Service was held on Thursday, October 30, 2025, 10 AM, at the Armenian Evangelical Church of Toronto – 2600 14th Avenue, Markham, ON L3R 3X1, Canada.

Memorial donations may be made to the Armenian Missionary Association of Canada or the Armenian Evangelical Church of Toronto.

Յիշապակութիւն՝ Միհրան Ճիզմէջեանի

«Հաշուեյարդար. ինչ մնաց. կեանքէն ինծի ինչ մնաց.
Ինչ որ դրու ուրիշին. դարօրինակ, այն մնաց.
Խանդաղարանք մը ծածուկ, օրինութիւններ անհմաց,
Երբեմն հարնումը սրբիս ու մերթ արցունք մը անձայն...:
Ինչ որ գնաց ուրիշին՝ վերադարձաւ անուշցած
Ու զօրացած՝ հոգիս մէջ մնալու յակիրեան.
Ինչ որ դարաւ Աէրն ինծմէ՝ չկորնցուց զայն կափուած,
Տուաւ ինձ եփ ու ըրաւ կեանքս անով միշտ բուրեան...:
Վահան թէքէեանի այս բառերը կարծէք Միհրան Ճիզմէջեանի կեանքին բառերն են:

Սիրելի հաւաքակից եւ սգակիր քոյրեր եւ եղբայրներ,
Շաբ սիրելի Ճիզմէջեան Ընպանիք,
Նախ շնորհակալութիւն որ այս ծանր բայց նաև քաղցր պարփականութիւն պարասիանապուութիւնը
ինծի վլսպահեցաք, ներկայացնելու Միհրան Ճիզմէջեանը ինչպէս որ ձանցայ զինք, երկու դարիներու
ծառայութեանս ժամանակաշրջանին ժորոնթոյի մէջ:
Ծանր պարփականապուութիւն, որովհետեւ դիկին չէ ինխուն ամեայ Քրիստոսի, եկեղեցին եւ ազգին
նուրիուած անձի մը կեանքը ներկայացնել հակիրծ վայրկեաններու մէջ: Սակայն քաղցր պարփականութիւն,
որովհետեւ Միհրանին հեփ յագուկ դարիներ անցուցինք եւ նուրիական ծառայութիւն մարուցինք:
Եթէ Միհրանին կեանքը ամփոփելու ըլլանք հետեւաները կը դենենք:

Ա. Միհրանը, սիրով լեցուած էր: Կը սիրեր զկափուած, ընպանիքը, եկեղեցին, համայնքը,
ժորոնթոհայութիւնը եւ կը սիրեր մարդ արարածը: Ան սիրով լեցուած՝ սիրող անձ էր: Որովհետեւ ան
գիրակցեցաւ եւ ընդունեց կափուծոյ սէրը, որ Տէր Յիսուս Քրիստոս խաչին վրայ իր կեանքը դուաւ:
Միհրանը՝ Քրիստոսի այս սէրն էր որ ընդունեց եւ ապա ապրեցաւ ու իր կեանքը դուաւ՝ կափուծոյ, ընպանիքին,
եկեղեցին եւ շրջապատին՝ սիրելով:

Բ. Միհրանը, իրապաշտ եւ իմասդուն անձ էր: Ան գիրեր իր ֆիզիքական դիարութիւնները եւ գիրեր թէ
իր կեանքը կափուծոյ ձեռքերուն մէջ էր: Ան գիրեր թէ միայն կափուծոյ հրաշրով կ' ապրէր եւ լեցուած
կափուածային իմասդութեամբ՝ իրապաշտ մօփեցում ունէր կեանքին հանդէպ եւ ոչ թէ երազային կեանք
կ' ապրէր: Ան գիրեր թէ այս աշխարհը ժամանակաւոր է: Միհրանին համար ժամանակաւորը՝ գնայունը չէր
կարեւոր այլ՝ մսայունն էր կարեւոր:

Գ. Միհրանը, լաւագես անձ էր եւ միշտ լաւը կը փնտուի: Նոյնիսկ հարցերու, դժուարութիւններու,
պարակածութիւններու եւ ցաւերու մէջ, ան լաւագեսութեամբ կը դիմեր, լաւագեսութեամբ կը հետեւէր,
լաւագեսութեամբ կը քաշալերէր, որովհետեւ կամքը կը փնտուի:

Դ. Միհրանը, կափուածավախին, կափուածաշաշունք սերբող եւ կղօթող անձ էր: Իրեն համար շաբ յստակ էր թէ
առանց կափուծոյ, առանց կափուծոյ խօսքին եւ առանց աղօթքի իր կեանքը ոչինչ է: Վյո ոչինչ էր: Նոյնիսկ
եթէ ֆիզիքապէս հեռու էինք, յաձախ հեռաձայնով կը հաղորդակցէինք, բայց միշտ մեր հեռաձայնային
հաղորդակցութեան մէջ՝ աղօթքը հիմնական եւ էական դէր ունէր:

Ան բնաւ չեր գանգափեր, նոյնիսկ վերջի շրջանին որ հիւանդանոցին մէջ էր, այլ՝ միշտ կափուծոյ
շնորհակալութիւն յայգնեց եւ իր կամքը փնտուեց:

Ե. Միհրանը, ընպանիքի մարդ էր: Նուրիուած ամուսին, հայր, մեծ հայր եւ եղբայր: Տունը թէ գրասենեակ էր եւ
թէ հիւանոց: Սեղանը բաց էր բոլորին: Անշուշտ իր զաւկին վեր. Վրային մահը դիւրին չէր, ոչ իրեն եւ ոչ ալ

CONTINUED ON NEXT PAGE

Վարդուկին կամ ընդունիքին: Սակայն յանձնուած էր Ասպուծոյ կամքին եւ անոր մեծագոյն միհթարութիւնը թոռներն էին: Ան մեծին հետ մեծ եղաւ եւ փոքրին հետ փոքր: Ան ապրեցաւ սիրելով եւ լաւագոյնը ըրաւ ընդունիքին, նաեւ սիրուեցաւ ու վայելեց անոնց սէրն ու գուրգուրանքը:

Զ. Միհրանը՝ գրքի, գրականութեան եւ մշակոյթի մարդ էր: Կարդաց ու գրեց: Գրեց եւ կարդաց: Իսկ սորվածը բնաւ իրեն չը պահեց: Ան ուսուցչութեամբ եւ դասփիարակութեամբ, իր սորվածը նոր սերունդին փոխանցեց: Որովհետեւ կը հաւաքար նոր սերունդի դասփիարակութեան: Անշուշփ այս բոլորին կողքին, մեծագոյն օրինակը՝ իր հրափարակած գիրքերը, յօդուածները եւ չը մոռնանք իր եաց ին՝ Եկեղեցւոյ գրադարանը, որ շար բժախնդրութեամբ ուշադրութիւն կը դարձներ:

Է. Միհրանը՝ լայնախոհ մարդ էր, բայց ոչ հայ յարանուանութիւններուն հետ միշփ գործակցող էր: Միասին էինք միշյարանուանական բոլոր հանդիպումներուն եւ ծրագիրներուն մէջ, ու միշփ շեշշր կը դներ միասնականութեան եւ միաբանութեան վլայ, որովհետեւ կը հաւաքար գերագոյն արժեքներուն եւ ոչ թէ նեղմիք, գոյ եւ կղզիացած գաղափարներու եւ ապրելակերպի:

Ը. Միհրանը՝ տեսիլքի մարդ էր եւ տեսիլքը իրականացնող ու գործնականացնող անձ էր: Առանց յուսահարութեան կը փորձեր, կը ջանար համոզել եւ բաղանդաւոր էր նուիրափուներ գրնելուն մէջ, որպէս զի հասնի գերագոյն նպագակներու եւ ոչ թէ անձնական շահերու: Մեծագոյն օրինակներէն մէկը Եկեղեցւոյ վարի յարկը սենեակներու վերածելն էր, որպէս զի նոր սերունդը իր յափուկ տեղը ունենայ, աճի եւ մեծնայ Եկեղեցւոյ մէջ: Իսկ կարգ մը պարագաներուն մէջ երբ քիչ մը նեղ կացութեան մաֆնուէր կ' ըսէր՝ «Պարուելի՝ ես բաւարար խօսած եմ, գերինը պարփառապած եմ, կարծեմ հիմա դուն պէտք է խօսիս եւ քու խօսք աւելի ազդեցիկ պիտի ըլլայ»: Եւ իսկապէս՝ արդինքը միշփ դրական կ' ըլլար: Անշուշփ Եկեղեցւոյ կողը միհրանը մեծ ներդրում ունէր Կանադայի Աւելարանչականի հիմնադրութեան եւ անոր ծրագիրներուն, ուր քանի մը փարիներ առաջ Ամերիկայի շայ Աւելարանչական Ընկերակցութիւնը պարուեց գինք, իր երկար փարիներու նուիրական ծառայութեան համար, յափկապէս՝ որպէս նախագահ:

Թ. Միհրանը՝ բնութեան մարդ էր: Ան Ասպուծոյ սփեղճած բնութիւնը կը սիրեր եւ բնութենէն ոչ թէ միայն կ' ախօրժէր, այլ՝ բնութենէն կարծէք դաս կը սորվէր:

Ինչպէս գիտէք, Ասպուծ երկինքն ու երկիրը սփեղճեց, նաեւ մարդ արարածը սփեղճեց: Միհրանը բնութեան նայելով եւ յափկապէս իր դրա եփելի պարփէզին մէջ նստելով դրսաւ եւ սորվեցաւ թէ՝ Ծառը պարուղ կու դրա եւ այդ պարուղը իրեն չի պահեր, պարուղը ուրիշին համար է: Նոյնպէս ծաղիկն ու վարդը: Ծաղիկին ու վարդին համար չէ այլ ուրիշին եւ շրջապափին համար: Նաեւ ան անդրադարձաւ թէ արեւը իր ձառագայթները կը ցոլացնէ ոչ թէ իրեն համար այլ ուրիշին, շրջապափին համար: Ուրեմն՝

Միհրանը՝ կարծէք բնութենէն՝ բյուերէն եւ պարփառու ծառերէն սորվեցաւ դրա եւ ուրիշը ուրախացնել: Ան օգնեց ինկածին, տրկարին, կարօփեալին եւ մեծագոյն փասփը՝ Աւելարանչականի ծրագիրները՝ Հայասպան, Արցախ, Միջին Արեւելք եւ հոս Քանաքա ուր Միասին դիմաւորեցինք եւ քաջալերեցինք ու նեցուկ կեցանք նոր Թորոնթօ հասփառուող հայորդիներու: Միհրանը՝ նաեւ կարծէք թռչուններէն ալ դաս սորվեցաւ: Ան դրան պարփէզին մէջ նսփած կ' ուրախանար թռչուններուն երգեցողութեամբ: Եւ ինքն ալ այդ դրանդարձը բաժնեցեցաւ դրաբեր երգչախութերու մէջ երգելով: Ան իր ձայնով, զԱսպուծ փառաբանեց, զԱսպուծ վկայեց ու իր պարկանած ազգին՝ շայ մշակոյթը բարձր պահեց:

Սիրելի հաւաքակիցներ,

Իրականութեան մէջ, մարդ արարածը սփեղճուած չէ անձնակեդրոն եւ եսակեդրոն կեանք ապրելու, այլ սփեղճուած է իր նմանին օգնելու եւ ձեռք երկարելու համար:

Մարկոսի Աւելարանին մէջ կը դեսնէնք Տէր Յիսուսի պարփուէրը՝ «Միհրէ ընկերոյ քու անձիդ պէս»: Սակայն չէնք կրնար մեր նմանը սիրել եւ մեր նմանին օգնել անձնասիրութեամբ: Կրնանք միայն այն ափեն

Երբ մեր անձնասիրութիւնը կը փոխանակուի Քրիստոսասիրութեամբ որ կ' առաջնորդէ մարդ արարածը՝ մարդասիրութեան:

Յիսուսի պարփուէրը շար յսփակ է. Ոչ միայն խօսքով սիրել, այլ գործով: «Միհրէ զԱսպուծ քու ամբողջ էկութեամբ, սիրէ նաեւ քու ընկերոյ քու անձիդ պէս»: Միհրանը իրականացուց Տէր Յիսուսի պարփուէրը եւ կարծէք այդ անձն էր որ ծնած էր ուրիշին համար եւ առաջին հերթին կափուծոյ համար, ապա ընդունիքին, Եկեղեցին, համայնքին եւ Եպօք շրջապափին: Ան կարեկցելով, փալով, ծառայելով եւ օգնելով կ' ուրախանար որովհետեւ ինչ որ կ' ընէր Ասպուծոյ կ' ընէր, սիրով կ' ընէր եւ փառքը Ասպուծոյ էր եւ ոչ թէ իր անձին: Միհրանը՝ կիրագործէր նաեւ Տէր Յիսուսի այլ պարփուէր մը՝ «Երբ ողորմութիւն կ' ընես, ձախ ձեռքդ թող չիմանայ աջ ձեռքիդ ինչ դրալը»: Այլ խօսքով, Միհրանին մէջ գենայ գործնական կեանքի ապրելակերպ՝ հաւաքար եւ գործ ուր Յակոբոս առաքեալ կը շեշփեր թէ հաւաքար առանց գործի մեռած: Այս պարփառաւ Վարդուկին հետ միասին իրենց գունը դարձուցին աղօթքի եւ ծառայութեան գուն:

Ժ. Միհրանը՝ իր սկզբունքներով եւ կեցուածքներով հասփափակամ անձ էր, որովհետեւ իր որոշումները կ' առներ Ասպուծոյ խօսքին ծշմարգութիւններուն համաձայն եւ քաջութեամբ կը կենար այդ ծշմարգութեան վլայ, առանց սակարկութեան: Միենայն ափեն ներոր հոգի ունէր եւ միշփ ինծի ըսած է՝ թէ օր մը իւրաքանչիւր անձ պարփախան պիտի դրա Ասպուծոյ իր խօսքերուն եւ գործերուն համար:

ԺԱ. Միհրանը եղաւ խոնարհ, գիպար, իրապաշփ, բայց քաջ եւ խիզախ շայ, Աւելարանական եւ Քրիստոնեայ եղբայր մը, որ Ասպուծմէ սփացած կանչը իրականացուց՝ աղօթքով, շանքով, բայց՝ լուռ ու մունջ, առանց ձայնի, առանց թմբուկի, առանց փառք եւ պարփի փնտուլու, բայց միշփ ժրաշան աշխարփով ու անշահաննողի նուիրուածութեամբ: Անոր համար շայութիւն եւ Քրիստոնէութիւն մէկ ամբողջացում էր: Փասփ՝ Քրիստոնէական շաւափքի եւ շայ դպրոցի ու մշակոյթի հանդէպ իր ունեցած անսակարկ նուիրումը: Ան եղաւ եւ ապրեցաւ պարզ, համեսգ, նաեւ ծշմարգութիւնը խօսող, նոյնիսկ եթէ մարդիկ իրմէ նեղուէին, իրեն համար հիմնական ու էականն էր՝ հաւաքարիմ մնալ Տէր Յիսուս Քրիստոսի, Անոր Եկեղեցին եւ շայ ազգին: Մէկ խօսքով եւ բառին իսկական առումիվ, Միհրան ճիզմէնեան, շայ եւ Քրիստոնեայ անձ մը որ փորձեց լաւագոյն կերպով ապրիլ Տէր Յիսուսի Լերան քարոզը արձանագրուած Մարթէոսի աւելարանին 5, 6, 7 գլուխներուն մէջ: Ան եղաւ ինկածին, կվարին, կարօփեալին, հիւանդին, այրիին եւ որբին հետ: Միշփ իր խօսքերուն մէջ կ' ըսէր թէ ամէն բան Ասպուծոյ փառքին համար է:

Ամփոփեմ՝

Միհրանը եղաւ հայ ազգի մարդ, Քրիստոնէական հաւաքար մարդ, շայ Աւելարանական Եկեղեցիի մարդ, Աւելարանաչականի մարդ, հայ մշակոյթի մարդ, գիրքի եւ գրչի մարդ, ծառայող մարդ, ընդունիքը սիրող մարդ, համայնքը սիրող մարդ, Թորոնթօ հասփառուող հայորդիներու: Միհրանը՝ նաեւ կարծէք թռչուններէն ալ դաս սորվեցաւ: Ան պարփէզին մէջ նսփած կ' ուրախանար թռչուններուն երգեցողութեամբ: Եւ ինքն ալ այդ դրանդարձը բաժնեցեցաւ դրաբեր երգչախութերու մէջ երգելով: Ան իր ձայնով, զԱսպուծ փառաբանեց, զԱսպուծ վկայեց ու իր պարկանած ազգին՝ շայ մշակոյթը բարձր պահեց:

Միհրանին հոգին միշփ երիքասարդ մնաց, բայց ֆիզիքական մարմինը դրաբեր բերմամբ գրկարացաւ: Անոր հոգին միշփ յօժար էր, սակայն վերջին փարինսերուն՝ մարմինը դրկար: Յայինութիւն Յովիանուին մէջ կը կարդանք. «Երանելի են այն մեռելները՝ որոնք Տէրոջմով կը ննշեն: Այն, կ' ըսէ Հոգին, որ իրենց աշխարփութենէն հանգչին ու իրենց գործերը իրենց եփենէն կ' երթան» (14. 13): Իսկ Սաղթէսի Աւելարանի Ծառաներու առակին մէջ, կը դեսնէնք թէ այն ծառան որ իր փաղանդը գործածեց, գնահապուեցաւ:

Կը հաւաքանք որ Տէրը իր զաւկին՝ Միհրան ճիզմէնեանի կ' ըսէ. «Ազրին, բարի ու հաւաքարիմ ծառայ, դուն որ քիչ բանի մէջ հաւաքարիմ եղաւ, թէզ շաբանը վրայ պիտի կեցնեմ. միրի քու դիրոշը ուրախութեանը մէջ» (Մարթ. 25. 21):

Յիշափակն արդարոյն, օրինութեամբ եղիցի: Ամէն

Վեր. Սերոր Ճ. Մկրտիչեան
31 Հոկտեմբեր 2025

411 East Acacia Street,
Suite 200, Glendale, CA 91205
U.S.A.

SAVE THE DATES

2026

AEUNA & AEYF
BIENNIAL
JUNE 25-28, 2026
MONTREAL, CANADA

D.C. METRO AREA
**ARMENIAN
EVANGELICAL
FELLOWSHIP**

Launch Event -
Saturday,
January 31, 2026,
4:00-5:30 p.m.

The AEUNA is excited to organize an Armenian Evangelical presence in the Washington, D.C. area by establishing a regular fellowship there. If you live in that region, or have loved ones who do, please reach out to **Badveli Heather Ohaneson** (badveliheather@amccpa.org) or **Rev. Ron Tovmassian** (fieldpastor@aeuna.org). Wherever you live, we ask for your prayers for Jesus' healing love to reach Armenians in Maryland, Virginia, and D.C.